

**UNIWERSYTET ŁÓDZKI
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
KIERUNEK – RACHUNKOWOŚĆ I ZARZĄDZANIE FINANSAMI**

Autor: Kamila Kaczmarek
363960

PRACA MAGISTERSKA

Wizerunek księgowego w społeczeństwie polskim

The accountant's image in Polish society

**Praca napisana w Katedrze Rachunkowości
Pod kierunkiem dr hab. Przemysława Kabalskiego, prof. UŁ**

Pracę zatwierdzam

.....
Data i podpis Promotora

ŁÓDŹ 2021

Spis treści

Wstęp	3
1. Zawód księgowy w Polsce	4
1.1. Definicja terminu „księgowy” w polskiej literaturze ekonomicznej	4
1.2. Zawód księgowy w Polsce – stanowiska, obowiązki, wymagania	5
1.3. Współczesne środowisko i charakter pracy księgowych w Polsce	12
2. Badania postrzegania księgowych w Polsce i za granicą	17
2.1. Badania postrzegania księgowych w Polsce.....	17
2.2. Zagraniczne badania postrzegania księgowych	24
3. Wizerunek księgowego w polskiej kulturze internetowej – badanie własne	28
3.1. Cel, metoda i przebieg badania.....	28
3.2. Wynik badania - księgowy w memach.....	28
3.2. Wyniki badania - księgowy w utworach humorystycznych	33
3.4. Wnioski z badania	38
4. Wizerunek księgowego w oczach polskiego społeczeństwa – badanie własne	39
4.1. Wyniki badania atrakcyjności księgowego jako partnera	39
4.2. Wyniki badania postrzegania cech i pracy księgowego w społeczeństwie	46
4.3. Podsumowanie badania	68
Zakończenie	71
Bibliografia	73
Spis rysunków	78
Spis tabel	80
Spis ilustracji	82
Załącznik 1	83
Załącznik 2	85
Załącznik 3	87

Wstęp

Każdy zawód posiada określony wizerunek w społeczeństwie, który nie zawsze jest zgodny z rzeczywistością. Na ogół są to stereotypy. Polegają one na nadmiernej generalizacji, często błędnej i krzywdzącej.

Celem niniejszej pracy było zbadanie wizerunku zawodu księgowego i osób go wykonujących istniejącego w polskim społeczeństwie (w kulturze internetowej i w opinii ludzi) oraz porównanie go z wizerunkiem tego zawodu za granicą, a przede wszystkim skonfrontowanie go z tym, na czym ten zawód naprawdę polega. Badanie to ma nie tylko cel poznawczy. Jest to poważna i bardzo praktyczna kwestia. Od tego, jaki jest społeczny wizerunek danego zawodu zależą czasami decyzje ludzi – o wyborze typu szkoły lub kierunku studiów. Zły wizerunek danego zawodu może zniechęcać ludzi do jego podjęcia.

Celowi pracy podporządkowano jego strukturę. W pierwszym rozdziale zostały przytoczone występujące w literaturze definicje terminu „księgowy”. Opisano ponadto obowiązki i wymagania stawiane współcześnie na poszczególnych stanowiskach w rachunkowości, a także charakter oraz środowisko pracy współczesnych księgowych.

Rozdział drugi skupia się na badaniach postrzegania księgowych przeprowadzonych za równo w Polsce jak i za granicą przez innych autorów.

W trzecim rozdziale zbadano wizerunek księgowego w polskiej kulturze internetowej. Sprawdzono jaki obraz księgowego wyłania się z memów oraz utworów humorystycznych, takich jak dowcipy i skecze.

W rozdziale czwartym zaprezentowano wyniki własnego badania mającego na celu sprawdzenie wizerunku księgowego w opinii społecznej. Zostały przygotowane i przeprowadzone trzy ankiety. Dwie z nich dotyczyły postrzeganej atrakcyjności kobiet i mężczyzn pracujących w zawodzie księgowym. Trzecia ankieta miała na celu określenie postrzeganych przez społeczeństwo cech charakteru, wyglądu, stylu ubierania się księgowych, ich pasji i hobby w wolnym czasie oraz zadań z jakimi mierzą się na co dzień w pracy. W podsumowaniach rozdziałów i pracy skonfrontowano obraz wyłaniający się z własnych badań z faktycznym charakterem zawodu księgowego.

1. Zawód księgowy w Polsce

1.1. Definicja terminu „księgowy” w polskiej literaturze ekonomicznej

W literaturze występuje wiele definicji terminu „księgowy”, które posiadają wspólne cechy. Według Encyklopedii Rachunkowości zawód księgowy polega na wykonywaniu wszelkich prac oraz czynności wchodzących w zakres rachunkowości przez osobę, która jest odpowiednio przygotowana.¹ Leksykon rachunkowości definiuje księgowego jako osobę posiadającą umiejętności zawodowe, które są niezbędne do prowadzenia ewidencji księgowej oraz wykonywania pozostałych czynności jakie należą do zadań służb finansowo-księgowych, pod nadzorem oraz kierownictwem głównego księgowego.² Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości mówi, że jest to osoba fizyczna, która wykonuje czynności księgowe oraz czynności wspomagające zarządzanie. Zajmuje się ona również rozliczeniami podatkowymi i innymi rozliczeniami publicznoprawnymi w jednostce. Osoba zajmująca się rachunkowością jest to każda osoba powiązana z rachunkowością poprzez dydaktykę, naukę lub inne formy działalności zawodowej.³ Według Roberta Pattersona księgowy jest osobą posiadającą umiejętności oraz specjalistyczną wiedzę, która pozwala na prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz sporządzanie sprawozdań finansowych. Księgowi mogą być także zaangażowani w rachunkowość zarządczą, proces budżetowania, analizę finansową oraz decyzje dotyczące sposobów finansowania i nakładów inwestycyjnych. Indywidualny poziom umiejętności osób zajmujących się księgowością może być bardzo zróżnicowany, a zakres obowiązków różnorodny (począwszy od prowadzenia ksiąg do pełnienia funkcji dyrektora finansowego włącznie). Księgowymi często nazywa się także biegłych rewidentów.⁴ Podręczna encyklopedia rachunkowości mówi, że księgowy to zawód wykonywany przez osoby fizyczne, które posiadają odpowiednie przygotowanie

¹ Gmytrasiewicz M., *Encyklopedia rachunkowości*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Sp. z o.o., Warszawa 2005, s. 445.

² Nowak E., *Leksykon rachunkowości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, s. 106

³ Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. Zarząd Główny, *Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości*, Warszawa 2012, s. 14-15.

⁴ Patterson R., *Kompendium terminów z zakresu rachunkowości po polsku i angielsku*, Warszawa 2015, s. 197, <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2015/1211/084950-accounting-pol-eng.pdf> [dostęp 25.11.2020]

zawodowe niezbędne do wykonywania prac oraz czynności wchodzących w zakres rachunkowości.⁵

Z powyższych definicji wynika, że terminem „księgowy” określana jest przede wszystkim osoba wykonująca czynności księgowe lub czynności wchodzące w zakres rachunkowości. Często pojawiającą się w przytoczonych definicjach cechą charakteryzującą księgowego jest posiadanie odpowiednich umiejętności oraz odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu.

1.2. Zawód księgowy w Polsce – stanowiska, obowiązki, wymagania

W wykazie zawodów dla osób zajmujących się rachunkowością, zamieszczonym w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania wymieniono takie nawy stanowisk jak:

- fakturzystka;
- asystent do spraw księgowości;
- księgowy;
- specjalista do spraw rachunkowości;
- główny księgowy;
- dyrektor finansowy.⁶

W rzeczywistości katalog nazw jest znacznie szerszy. W każdej firmie występuje inna hierarchia i nazewnictwo stanowisk. Ponadto często pojawiają się anglojęzyczne nazwy, głównie w międzynarodowych korporacjach.

W 2009 roku Stowarzyszenie Księgowych w Polsce opracowało system certyfikacji zawodu księgowego, który obejmuje cztery stopnie kwalifikacji:

- stopień I – księgowy;
- stopień II – specjalista ds. rachunkowości (samodzielny księgowy);
- stopień III – główny księgowy;
- stopień IV – dyplomowany księgowy.⁷

⁵ Klimas M., *Podręczna encyklopedia rachunkowości*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2000, s. 362-363.

⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania

⁷ <https://skwp.pl/szkolenia/> [dostęp: 29.11.2020]

Najniższym stanowiskiem w większości firm jest asystent do spraw księgowości. Wykonuje on najprostsze zadania i ma najmniejszy zakres obowiązków. Celem jego pracy jest wykonywanie podstawowych czynności zgodnie z przepisami prawa rachunkowego, podatkowego, a także wewnętrznymi procedurami, które obowiązują w danej firmie. Asystent archiwizuje dowody księgowe, sprawdza dokumenty pod względem formalno-rachunkowym, wykonuje proste czynności ujmowania dowodów w księgach rachunkowych. Do jego obowiązków należy również sprawdzanie rozrachunków pod względem zgodności wartości faktury z zapłatą oraz terminów realizacji, wyjaśnia on rozbieżności z kontrahentami w zleconym zakresie. Przy użyciu programów finansowo-księgowych oraz arkuszy kalkulacyjnych asystent do spraw księgowości sporządza raporty, zestawienia, wypełnia formularze na podstawie informacji z ksiąg rachunkowych. Przygotowuje on także dokumentację, która jest niezbędna do prowadzenia korespondencji z kontrahentami, bankami i urzędami w zakresie uzgadniania rozrachunków oraz innych czynności księgowych.⁸ Jeżeli chodzi o wymagania to osoba aplikująca na stanowisko asystenta powinna mieć wykształcenie co najmniej średnie ekonomiczne. Często pracodawcy oczekują wykształcenia wyższego (preferowane finanse i rachunkowość). Wiele z firm nie wymaga doświadczenia, jednak zdarza się, że kandydat powinien mieć przynajmniej rok doświadczenia w pracy w księgowości. Przedsiębiorstwa, które współpracują z zagranicznymi kontrahentami często wymagają umiejętności posługiwania się językiem obcym przynajmniej w stopniu podstawowym ze znajomością słownictwa zawodowego. Osoby ubiegające się o stanowisko asystenta powinny posiadać podstawową wiedzę z zakresu rachunkowości, podatków i finansów, a także dobrze znać pakiet MS Office. Ponadto wymaga się od nich umiejętności pracy pod presją czasu, dokładności, systematyczności, cierpliwości, łatwości w nawiązywaniu kontaktów, dobrej organizacji pracy oraz umiejętności ustalania priorytetów. Firmy chcą zatrudniać na to stanowisko osoby lubiące poszukiwać informacji, dociekać, zadawać pytania oraz śledzić zmiany w obowiązujących przepisach.

Posiadając kompetencje asystenta do spraw księgowości możliwa jest praca na równorzędnym stanowisku w zawodzie fakturzysty, który jest odpowiedzialny za

⁸ Wyszukiwarka informacji o zawodach: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 29.11.2020]

zarządzanie fakturami – ich wystawianie, korygowanie, wprowadzanie do systemu oraz archiwizowanie. Praca na tym stanowisku może się także wiązać z obsługą kas fiskalnych, związanych z nią raportów oraz obsługą klientów.⁹

Swoją przygodę z księgowością można rozpocząć także jako młodszy księgowy. Osoba na tym stanowisku jest odpowiedzialna za księgowanie bieżących operacji finansowych firmy. Zajmuje się ona sporządzaniem oraz katalogowaniem dokumentacji księgowej, opracowuje raporty dla bezpośrednich przełożonych, bierze udział w sporządzaniu deklaracji podatkowych. Młodszy księgowy prowadzi księgi rachunkowe – weryfikuje dokumenty pod względem formalnym i rachunkowym, wprowadza dane do systemu komputerowego, udziela wsparcia przy zamykaniu ksiąg.¹⁰ W większości przypadków pracodawcy oczekują od kandydata na to stanowisko wykształcenia wyższego, kierunkowego (finanse, rachunkowość), doświadczenia w pracy na podobnym stanowisku, dobrej znajomości ustawy o rachunkowości, polskiego prawa podatkowego, pakietu MS Office, w szczególności Microsoft Excel, a także umiejętności posługiwania się językiem obcym (przeważnie językiem angielskim). Młodszy księgowy powinien posiadać umiejętności analityczne, być sumienny, skrupulatny i zaangażowany w powierzone obowiązki.

Następnym szczeblem zawodowym jest stanowisko księgowego. Do jego obowiązków należy przede wszystkim prowadzenie ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości przepisami podatkowymi oraz standardami międzynarodowymi. Musi on przestrzegać prawidłowości, staranności oraz terminowości ewidencji operacji gospodarczych i transakcji finansowych. Księgowy bierze udział w sporządzaniu sprawozdań finansowych według określonych standardów, przygotowywaniu deklaracji podatkowych, raportów na potrzeby wewnętrzne oraz dla instytucji zewnętrznych, takich jak np.: Urząd Skarbowy, ZUS, GUS. Często do jego obowiązków należy również sporządzanie list płac.¹¹ Przeglądając oferty pracy na portalach rekrutacyjnych można natknąć się na takie stanowiska jak księgowy do spraw należności czy księgowy do spraw zobowiązań, których zakres obowiązków jest wąski i

⁹ Wyszukiwarka informacji o zawodach: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 05.12.2020]

¹⁰ https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/ksiegowosc-audyt-podatki/mlodczy-ksiegowy_pr-415.html [dostęp: 05.12.2020]

¹¹ Wyszukiwarka informacji o zawodach: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 06.12.2020]

ogranicza się najczęściej do księgowania jednego rodzaju faktur, np. zakupu. Od osoby pracującej jako księgowy oczekuje się co najmniej wykształcenia średniego ekonomicznego. Pracodawcy preferują jednak wykształcenie wyższe ekonomiczne na kierunkach finanse lub rachunkowość. Ważną kwestią jest doświadczenie zawodowe w obszarze księgowości, gdyż bez niego nie ma większych szans na objęcie tego stanowiska. Poza tym księgowy powinien cechować się dokładnością, terminowością, uczciwością, samodzielnością, cierpliwością, a także umiejętnością analitycznego myślenia. Ponadto, musi umieć wykorzystywać prawo w praktyce oraz wykazywać się wysokimi zdolnościami komunikacyjnymi.

Wraz z rozwojem swoich kwalifikacji księgowy może liczyć na awans - po kilku latach praktyki może planować karierę jako specjalista ds. rachunkowości/samodzielny księgowy/starszy księgowy. Głównym zadaniem osoby na tym stanowisku jest zarządzanie systemem rachunkowości w organizacji. Do jej obowiązków należy nadzór, planowanie oraz kontrola działalności zgodnie z zachowaniem zasad rachunkowości. Specjalista ds. rachunkowości sporządza raporty o sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, doradza zarządowi, a czasem podejmuje również decyzje o kluczowym znaczeniu dla firmy, np. dotyczące planowanych inwestycji. Przygotowuje on sprawozdania finansowe oraz dokonuje ich kontroli i analiz. Zakres obowiązków w dużym stopniu zależy od wielkości przedsiębiorstwa. W mniejszych firmach specjalista zajmuje się całością zagadnień finansowych. Natomiast w większych przedsiębiorstwach występuje podział obowiązków. Polega on na tym, że pracownicy działu księgowości ewidencjonują bieżące operacje gospodarcze firmy, a specjalista zajmuje się koordynacją ich pracy oraz ostatecznie akceptuje dokumenty finansowe. Aby podjąć pracę w tym zawodzie preferowane jest ukończenie szkoły wyższej o profilu ekonomicznym, np. na kierunku związanym z finansami oraz rachunkowością.

Wykształcenie kandydata ubiegającego się o stanowisko specjalisty jest istotne, lecz pracodawcy znacznie większy nacisk kładą na doświadczenie zawodowe w obszarze księgowości oraz posiadane certyfikaty.¹² Wymagania jakie są stawiane osobom chcącym podjąć pracę jako specjalista to przede wszystkim: znajomość zasad rachunkowości (polskich jak i międzynarodowych), bardzo dobra znajomość MS Office

¹² Wyszukiwarka informacji o zawodach: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 06.12.2020]

(w szczególności MS Excel), znajomość języka angielskiego (w tym języka biznesowego), wysokie umiejętności analityczne, dokładność, rzetelność, komunikatywność, umiejętność pracy w zespole oraz pracy pod presją czasu. Specjalista do spraw rachunkowości ma duże możliwości awansu. Osoba, która wnikliwie oraz sumiennie wykonuje swoje obowiązki, wykazuje inicjatywę, a także poszerza swoją wiedzę, ma szansę osiągać coraz wyższe szczeble. Może awansować na stanowisko głównego księgowego lub dyrektora finansowego.

Główny Księgowy to jedna z najważniejszych osób w firmie, która odpowiada za organizację, koordynację, monitorowanie oraz nadzór nad wszystkimi księgowymi aspektami działalności przedsiębiorstwa. Kontroluje ona prawidłowość, staranność i terminowość ewidencji operacji gospodarczych oraz transakcji finansowych, sprawdza zgodność dokumentacji księgowej, procedur księgowych oraz ksiąg rachunkowych z obowiązującymi przepisami. Do obowiązków głównego księgowego należy sporządzanie deklaracji podatkowych, sprawozdań finansowych, raportów, a także opracowywanie analiz, które są podstawą do podejmowania decyzji inwestycyjnych. Współpracuje on z kierownictwem jednostki, wykonując czynności wspomagające zarządzanie, a także z instytucjami zewnętrznymi, takimi jak np.: Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Główny Urząd Statystyczny, banki.¹³ Zakres obowiązków głównego księgowego zależy od wielkości firmy, w której pracuje. W mniejszych podmiotach gospodarczych ma on do wykonania więcej zadań. Nie mając do pomocy asystentów musi on wykonywać zadania związane przykładowo z prowadzeniem spraw ubezpieczeniowych, płacowych, administracyjnych, osobowych czy kancelaryjnych.¹⁴ Główny księgowy powinien posiadać wykształcenie wyższe ekonomiczne. Jednym z najbardziej istotnych wymagań stawianych przez pracodawców jest doświadczenie zawodowe na podobnym stanowisku. Bardzo mile widziane są certyfikaty zawodowe z dziedziny finansów oraz uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Osoba na tym stanowisku powinna doskonale znać aktualne regulacje prawa podatkowego, ZUS, ubezpieczeń społecznych, ustawy o rachunkowości oraz międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej. Główny księgowy

¹³ Wyszukiwarka informacji o zawodach: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 16.12.2020]

¹⁴ Żuraw P., *Tożsamość zawodowa księgowych*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2018, s.146.

powinien cechować się dokładnością, terminowością, uczciwością, samodzielnością, cierpliwością, a także umiejętnością analitycznego myślenia, wysoką odpornością na stres, dobrymi relacjami z innymi pracownikami, zdolnością rozwiązywania problemów oraz umiejętnościami taktycznymi.¹⁵ Ustawowo zostały uregulowane wymagania jedynie wobec głównego księgowego w jednostkach sektora finansów publicznych. Z przepisów art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm.) wynika, że głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych, może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo państwa członkowskiego UE, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, chyba że odrębne ustawy uzależniają zatrudnienie w jednostce sektora finansów publicznych od posiadania obywatelstwa polskiego;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych i w pełni korzysta z praw publicznych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, przeciwko wiarygodności dokumentów, przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego, przeciwko mieniu lub za przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada znajomość języka polskiego w mowie oraz piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania obowiązków głównego księgowego
- 5) spełnia jeden z poniższych warunków:
 - a) posiada certyfikat księgowy, który uprawnia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych lub świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych,
 - b) ukończyła średnią, pomaturalną lub policealną szkołę ekonomiczną oraz posiada co najmniej 6-letnią praktykę w księgowości,
 - c) ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, uzupełniające ekonomiczne studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe lub ekonomiczne studia podyplomowe oraz posiada co najmniej 3-letnią praktykę w księgowości,

¹⁵ https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/ksiegowosc-audyt-podatki/glowny-ksiegowy_pr-399.html [dostęp: 16.12.2020]

d) została wpisana do rejestru biegłych rewidentów.¹⁶

W związku z powyższymi przepisami osoba ubiegająca się o stanowisko głównego księgowego w jednostce sektora finansów publicznych musi posiadać m.in. wykształcenie ekonomiczne oraz odpowiednią praktykę w księgowości. W innych jednostkach nie ma wymagań formalnych jakie musi spełniać osoba zatrudniona na tym stanowisku. Osoba pracująca jako główny księgowy powinna doskonalić swoje umiejętności zawodowe poprzez uczestnictwo w szkoleniach branżowych i samokształcenie. Może ona również kształtować swój rozwój zawodowy pionowo. Jedną ze ścieżek rozwoju jest ubieganie się o stanowisko np. dyrektora finansowego, członka zarządu czy kierownika jednostki. Główny księgowy ma możliwość prowadzenia własnej działalności gospodarczej w zakresie usługowego prowadzenia księgowości. Ponadto może prowadzić działalność dydaktyczną w instytucjach, które prowadzą szkolenia branżowe oraz na uczelniach wyższych.¹⁷

Kolejną z najważniejszych osób w firmie jest dyrektor finansowy, który odpowiada za strategię oraz sytuację finansową organizacji. Do jego zadań należy ocena ryzyka finansowego podejmowanych przez organizację działań oraz inwestycji, a także kontrola rzeczywistych wyników ekonomicznych firmy w odniesieniu do wyznaczonych celów. Poszukuje on rozwiązań zapewniających optymalną rentowność przedsiębiorstwa, nadzoruje pracę podległego personelu oraz tworzy wewnętrzne procedury dotyczące obszaru finansowego. Dyrektor finansowy sprawuje nadzór nad przygotowaniem skonsolidowanych sprawozdań finansowych, a także raportów dla kadry kierowniczej, zarządu firmy, jednostek zewnętrznych, akcjonariuszy, itd. Odpowiada on za budowanie właściwego wizerunku przedsiębiorstwa na zewnątrz.

Jednym z ważniejszych wymogów stawianym przed kandydatami na stanowisko dyrektora finansowego jest konieczność posiadania wykształcenia wyższego - najlepiej na kierunku finanse i rachunkowość lub podobnym. Kolejnym istotnym wymogiem jest posiadanie minimum kilkuletniego doświadczenia zawodowego w obszarze finansów, w tym często na stanowisku kierowniczym. Mile widziane są profesjonalne kwalifikacje

¹⁶ Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm.)

¹⁷ Wyszukiwarka informacji o zawodach <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca> [dostęp: 19.12.2020]

zawodowe (ACCA, CIMA).¹⁸ Osoba ubiegająca się o stanowisko dyrektora finansowego powinna posiadać wysoko rozwinięte umiejętności analityczne oraz zdolności interpersonalne, organizacyjne i negocjacyjne. Ponadto ważna jest gruntowna wiedza z obszaru zarządzania finansami, przepisów podatkowych, rachunkowości finansowej oraz zarządczej.

Nazewnictwo stanowisk jest bardzo zróżnicowane, gdyż zależy od wewnętrznych ustaleń przedsiębiorstw. Współcześnie coraz częściej spotykamy się z angielskimi nazwami, głównie w międzynarodowych korporacjach. Także zakres obowiązków pracownika na danym stanowisku różni się w zależności od firmy. Często zdarza się, że w mniejszych podmiotach gospodarczych jest więcej zadań do wykonania.

1.3. Współczesne środowisko i charakter pracy księgowych w Polsce

Współczesny księgowy nie jest już osobą, która jedynie ewidencjonuje operacje gospodarcze. Jest on menadżerem, do którego kompetencji należą przykładowo sprawy związane z zarządzaniem finansami przedsiębiorstw, audytem wewnętrznym, prowadzeniem rozliczeń publiczno-prawnych, zatrudnianiem pracowników czy wykorzystywaniem narzędzi controllingu. Księgowi, którzy pracują w dużych firmach, międzynarodowych korporacjach poza znajomością krajowych przepisów muszą również posiadać wiedzę z zakresu rozwiązań międzynarodowych.¹⁹ Istotna jest również znajomość przynajmniej jednego języka obcego.

Rozwój nowych technologii to wyzwanie, z którym muszą mierzyć się księgowi. Pojawiające się nowe rozwiązania bardzo często wpływają na zmianę procesów gospodarczych, a także sposobów ich obsługi. Zmniejsza się zakres niektórych prac księgowych o charakterze ewidencyjnym. Mimo to, trudno mówić o ograniczeniu roli księgowego, gdyż postęp techniczny oraz technologiczny wyzwala inne potrzeby. Przykładowo księgowi muszą dokonywać szerszych i głębszych analiz finansowo-ekonomicznych, a także opracowywać ich wyniki dla celów zarządczych. W związku z erą cyfryzacji zmienia się charakter pracy księgowego. Ich zadania są coraz bardziej złożone, co determinuje nowe wymogi w zakresie zawodowych kwalifikacji. Zawód księgowy

¹⁸ https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/kadra-zarządzająca/dyrektor-ds-finansowych_pr-332.html [dostęp 03.01.2021]

¹⁹ Żuraw P., *Tożsamość zawodowa księgowych*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2018, s. 123.

ewoluuje w kierunku prac analitycznych, co spowoduje, że będzie rosnąć znaczenie funkcji doradczej księgowych.²⁰

Praca w zawodzie księgowym związana jest obecnie z nieustannymi zmianami, które bywają za częste i czasem zbyt zaskakujące. Dodatkowo przepisy bywają niejednoznaczne, a ich interpretacje sprzeczne. Księgowi muszą stale aktualizować swoją wiedzę na temat bieżących przepisów, podnosić kwalifikacje, a także doskonalić umiejętności informatyczne czy komunikacyjne. Zmienność regulacji prawnych oraz środowiskowych związanych z rozliczeniami podatkowymi, sprawozdawczością finansową, budżetową oraz statystyczną jest dla osób zajmujących się księgowością uciążliwa i męcząca. Ponadto zdarza się, że księgowi nie otrzymują wsparcia ze strony przełożonych jeżeli chodzi o finansowanie szkoleń, zakup specjalistycznej literatury itp. Bywa również tak, że w niektórych firmach pracownicy nie mają czasu na aktualizowanie swojej wiedzy ze względu na zbyt dużą ilość obowiązków. Muszą oni zatem kształcić się po pracy, przez co zazwyczaj nie mają czasu na swoje życie prywatne. Brak odpowiedniej równowagi pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym może doprowadzić do tak zwanego wypalenia zawodowego.

Praca księgowych związana jest z dużą odpowiedzialnością. Muszą oni podejmować poważne decyzje oraz być gotowym na ponoszenie ich konsekwencji. Błędnie prowadzone księgi mogą skutkować sankcjami wynikającymi z odpowiedzialności za nieprawidłowe lub nierzetelne prowadzenie ksiąg. Należy jednak pamiętać o zróżnicowaniu stanowisk księgowych pod względem zakresu obowiązków, a tym samym odpowiedzialności. Na osobie, która obejmuje wyższe stanowisko spoczywa większa odpowiedzialność. Mowa tu głównie o głównym księgowym oraz dyrektorze finansowym.

Obligatoryjne terminy składania deklaracji podatkowych oraz sporządzania sprawozdań finansowych powodują, że w określonych dniach księgowi muszą sobie radzić z nadmiarem pracy. Zdarza się, że nie mają oni czasu nawet na jedzenie, a o wzięciu wolnego w tym okresie mogą sobie tylko pomarzyć. Często zmuszeni są do pracy po godzinach, aby wyrobić się ze swoimi obowiązkami. Robienie wszystkiego na ostatnią chwilę nie wynika z ich własnego wyboru, a z procedury zamknięcia miesiąca. Dopiero

²⁰ Wala F., *Zmiany charakteru pracy księgowych to złożony proces*, Rzeczpospolita 2018, numer wydania: 11007, s. H-001.

po wpłynięciu ostatnich dokumentów mogą przystąpić do uzgadniania wyniku, sporządzania deklaracji podatkowych czy sprawozdań finansowych. Dlatego księgowi nie zawsze mogą równomiernie rozłożyć swoją pracę. Często pracują w stresie, a dodatkowo muszą trzymać nerwy na wodzy w obliczu rozmaitych kontroli.

Praca księgowych w bardzo małych firmach albo na niskich stanowiskach bywa powtarzalna i monotonna. W dużych przedsiębiorstwach istnieją stanowiska, które polegają na księgowaniu wyłącznie jednego rodzaju dokumentów czy transakcji np. księgowy do spraw zobowiązań. Jednakże takie stanowiska obejmują głównie młodzi ludzie, dla których jest to pierwszy etap kariery w księgowości. W miarę awansu praca staje się coraz bardziej interesująca. Zakres obowiązków się poszerza, zadania są bardziej zróżnicowane. Rola księgowego, który obejmuje wyższe stanowisko nie opiera się wyłącznie na mechanicznym „wklepaniu” dokumentów, ale także na szeroko rozumianej analizie. Podejmuje on oraz wspiera decyzje inwestycyjne i zarządcze. Dodatkowo praca w księgowości to w dużej części praca z klientami, a oni zdecydowanie nie są nudni, potrafią zaskakiwać.

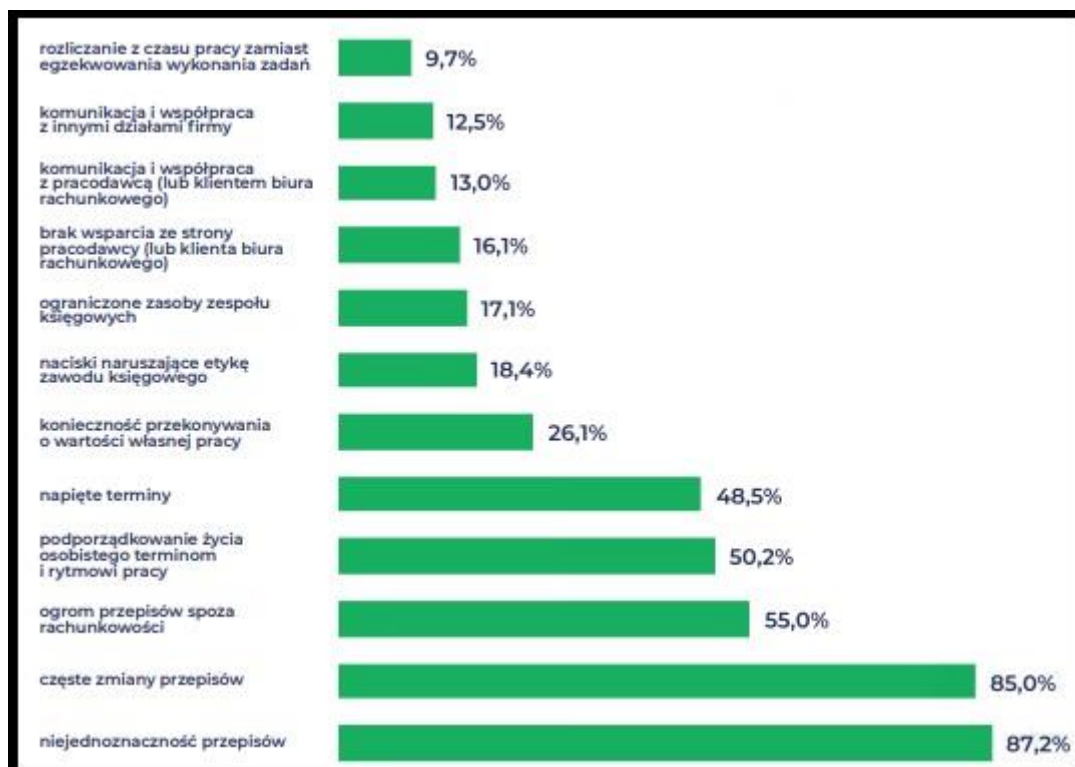
Praca księgowych jest trudna i odpowiedzialna, a dodatkowo niesie ze sobą wiele zagrożeń. Identyfikacji potencjalnych zagrożeń dokonał P. Żuraw w swojej książce „Tożsamość zawodowa księgowych”.²¹ Należą do nich między innymi:

1. Konieczność podejmowania różnych decyzji, co może wywołać u osób wrażliwych, które są mniej odporne psychicznie, różnych stanów emocjonalnych wpływających niekorzystnie na ich system nerwowy.
2. Siedzący tryb pracy, który może sprzyjać otyłości, co w bezpośredni sposób prowadzi do różnych chorób, np. układu krążenia.
3. Księgowi mogą być zastraszani, a nawet molestowani ze strony swoich przełożonych, współpracowników, a nawet podwładnych.
4. Niebezpieczne jest przyzwyczajanie się do niekontrolowanego lub nieświadomego spożywania pokarmów oraz picia dużej ilości napojów zawierających kofeinę.

²¹ Żuraw P., *Tożsamość zawodowa księgowych*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2018, s. 144.

5. W świadomości osób wykonujących zawód księgowego mogą pojawić się myśli, że ich praca jest nużąca i monotonna. W związku z tym może następować spadek motywacji.
6. Księgowi muszą być odporni na niesprawiedliwe oceny, słowa krytyki, a w najgorszych przypadkach znieważenia i obelgi.
7. W skrajnych przypadkach osoby zajmujące się księgowością mogą być podmiotem agresji słownej. Zjawisko to szczególnie nasila się we współczesnych czasach, w których następuje szybka degrengolada języka mówionego oraz pisanego.

Raport z badania "Autoportret Księgowych 2017" zawiera ranking największych wyzwań oraz uciążliwości związanych z pracą księgowego. Został on sporządzony na podstawie odpowiedzi 2575 osób zajmujących się księgowością.

Rysunek 1. Największe wyzwania i uciążliwości związane z pracą księgowego
 Źródło: *Autoportret księgowych 2017 - raport z ogólnopolskiego badania „portrety księgowych”*,
 Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa, czerwiec 2018, strona 20

Na podium wyzwań oraz uciążliwości księgowych znajdują się odpowiedzi dotyczące przepisów, które są niejednoznaczne i często ulegają zmianom. Dość wysoko w rankingu znajdują się napięte terminy. Ponad ¼ ankieterowanych zalicza do utrudnień konieczność tłumaczenia, że ich praca czemuś służy i jest wartościowa.

Do najczęściej powtarzanych odpowiedzi na pytanie otwarte o inne trudności w pracy księgowych należą: brak czasu na urlop, ogromna odpowiedzialność, siedzący tryb pracy, dowolność interpretacji przepisów przez organy państwowe, niedoceniające, niewielki błąd może spowodować efekt domina, brak szacunku, konieczność walki o dokumenty z innymi działami jednostki, wrogie nastawienie kierownictwa, nielimitowany czas pracy, brak wiedzy przełożonych, kontrole, brak dobrych narzędzi informatycznych, krótkotrwałe docenianie księgowego - tylko w czasie kontroli, brak zrozumienia przez inne działy jednostki, mała wyrozumiałość klientów biura, oczekiwanie wszechwiedzy, stereotypowe postrzeganie, utożsamianie pracy księgowego z konieczną „papierologią”, monotonia, konieczność walki o podwyżkę, wymaganie cudów, ciągłe rozwiązywanie problemów rachunkowych nawet w czasie wolnym.²²

Zawód księgowego ma oczywiście różne oblicza. Mawia się, że jest on zawodem zaufania publicznego. Odznacza się prestiżem, poważaniem i szacunkiem. Jest to profesja, która bazuje na wykonywaniu zadań o charakterze szczególnym, z punktu widzenia troski o realizację publicznego interesu. Osoba wykonująca ten zawód odgrywa ważną rolę w społeczeństwie.²³

W dzisiejszych czasach księgowi w coraz to większym zakresie muszą być ekspertami posiadającymi doskonałe umiejętności komunikacyjne, a także zdolność sprostania wymogom informacyjnym oraz sprawozdawczym. Poza umiejętnościami księgowymi oraz techniczną wiedzą potrzebne są umiejętności umożliwiające, gdy zajdzie taka konieczność, pełnienia roli analityka finansowego, doradcy gospodarczego, menadżera czy negocjatora. Do cech osób zajmujących się księgowością zalicza się obiektywizm, uczciwość oraz umiejętność zajęcia zdecydowanego stanowiska.²⁴

²² Hońko S., *Autoportret księgowych 2017 - raport z ogólnopolskiego badania „portrety księgowych”*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2018, s. 20.

²³ Żuraw P., *Tożsamość zawodowa księgowych*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2018, s. 138-139.

²⁴ Micherda B., Świetła K., *Współczesna rachunkowość. Wybrane problemy metodologiczne*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2013, s.120.

2. Badania postrzegania księgowych w Polsce i za granicą

2.1. Badania postrzegania księgowych w Polsce

Naukowe publikacje na temat postrzegania zawodu księgowego są nieliczne i pochodzą z ostatnich kilku lat. Badanie dotyczące wizerunku głównego księgowego przeprowadzili J. Jaworski oraz R. Gmińska [2019].²⁵ Jego celem było określenie podstawowych cech osobistych i zawodowych składających się na wizerunek głównego księgowego w opinii przyszłych finansistów oraz księgowych. Badanie przeprowadzono wśród studentów Wyższej Szkoły Bankowej, formułując cztery pytania badawcze:

- Jak postrzegany jest zawód głównego księgowego w zakresie jego pozycji społecznej, rozwoju oraz otoczenia biznesowego?
- Z jakimi cechami osobistymi kojarzona jest osoba wykonująca zawód księgowego?
- Przez pryzmat jakich cech zawodowych postrzegany jest zawód głównego księgowego?
- Jakie cechy interpersonalne charakteryzują głównego księgowego?

W analizie materiału badawczego wykorzystano 253 kwestionariuszy ankietowych. Według studentów pozycja głównego księgowego wśród innych zawodów związanych z rachunkowością jest wysoka. Dodatkowo praca wykonywana przez osobę na tym stanowisku wpływa pozytywnie na funkcjonowanie pozostałych komórek przedsiębiorstwa. Zawód głównego księgowego został uznany za zawód z przyszłością. Natomiast nisko oceniono chęć wykonywania tego zawodu. Studenci nie postrzegają głównego księgowego jako partnera w prowadzeniu biznesu. W przypadku cech osobistych bardzo wysoko oceniono odpowiedzialność, dokładność oraz terminowość głównego księgowego. Nieco niżej została oceniona jego uczciwość, a także samodzielność i wykształcenie. Najniżej w rankingu znalazła się odporność na stres. W opinii studentów główny księgowy dysponuje dużym doświadczeniem w rachunkowości, potrafi zachować tajemnicę oraz dba o procedury. Nieco mniej charakterystycznymi cechami zawodowymi są w opinii ankietowanych chęć doksztalcenia oraz myślenie

²⁵ Jaworski J., Gmińska R., *Wizerunek głównego księgowego w opinii studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2019, 63 (11), s. 231-245.

analityczne. Relatywnie nisko oceniono wiedzę z zakresu zarządzania i obiektywizm. W ocenie respondentów główny księgowy nie charakteryzuje się kreatywnością. Zdaniem ankietowanych jest on osobą bardzo zorganizowaną. Przeciętnie oceniono takie cechy interpersonalne jak: umiejętność pracy w zespole, kultura osobista, umiejętność kierowania ludźmi, chęć oraz zdolność objaśniania. Za najrzadsze cechy księgowego studenci uznali życzliwość, łatwość nawiązywania kontaktów oraz komunikatywność.²⁶

P. Kabalski [2019]²⁷ przeprowadził badanie dotyczące postrzegania księgowych przez polską młodzież licealną. W badaniu wzięło udział 113 uczniów jednego z łódzkich liceów ogólnokształcących, z czego 105 prawidłowo wypełniło kwestionariusz. Badani zostali zapytani o to, jak postrzegają wiek, płeć, pracę (zadania), wygląd, cechy i predyspozycje, pozycję w przedsiębiorstwie oraz prestiż społeczny księgowych. Większość ankietowanych wskazała, że osobą wykonującą zawód księgowego jest kobieta. Jedynie dwoje na stu uczniów uznało, że jest to zawód męski. Jeżeli chodzi o wiek, to najwięcej ankietowanych stwierdziło, że osoba wykonująca zawód księgowego jest w wieku 31–40 lat lub w wieku 41–50 lat. Około jedna czwarta respondentów uznała, że osoba pracująca w księgowości może być w każdym wieku. Zaledwie trzy osoby stwierdziły, że księgowy to osoba młoda (25–30 lat). Odpowiedzi ankietowanych na pytanie otwarte dotyczące pracy (zadań) księgowego były zróżnicowane. Najczęściej podawaną czynnością było obliczanie/liczenie - najczęściej rachunków, ale także podatków, pieniędzy, finansów, płac, faktur. Inne czynności wskazywane przez studentów to: rozliczanie podatków, porządkowanie/segregowanie (dokumentów, papierów), wypełnianie (formularzy, druczków), kalkulowanie, zarządzanie finansami, prowadzenie finansów, zarządzanie dokumentami, przygotowywanie dokumentów, uzupełnianie dokumentów, porządkowanie dokumentów (papierów), kontrolowanie finansów/wydatków, uzupełnianie rubryk. W pytaniu dotyczącym cech i predyspozycji osoby wykonującej zawód księgowego najczęściej pojawiały się takie odpowiedzi jak: zorganizowanie, dokładność, odpowiedzialność, cierpliwość. Respondenci wymienili również takie predyspozycje i cechy jak: spokojny, ma zdolności (umiejętności)

²⁶ Jaworski J., Gmińska R., *Wizerunek głównego księgowego w opinii studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2019, 63 (11), s. 231-245.

²⁷ Kabalski P., *Postrzeganie księgowych przez polską młodzież licealną – badanie pilotażowe*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2019, 102 (158), s. 91–110.

matematyczne, umie (potrafi) liczyć, ścisły umysł, opanowany, pedantyczny, pracowity, uporządkowany, inteligentny, systematyczny, niemiły, uważny, skrupulatny, logiczny, sumienny, miły, precyzyjny, staranny, punktualny, pilny. W pytaniu otwartym dotyczącym wyglądu osób wykonujących zawód księgowego ankietowani skupili się na ubiorze. Duża część respondentów określiła ich strój jako elegancki, schludny, formalny. Według czternastu uczniów atrybutem księgowego są okulary. Pozycja księgowych w przedsiębiorstwie jest zdaniem ankietowanych średnio znacząca lub dużo znacząca. Wyraźnie niżej ocenili jego prestiż społeczny (nieco poniżej średniego).²⁸

S. Hońko pod patronatem SKwP przeprowadził badanie pt. *Autoportret księgowych* na dużej grupie polskich księgowych. Kwestionariusz ankiety wypełniło aż 2575 osób. 25% ankietowanych stwierdziło, że ich zawód jest zdecydowanie prestiżowy, a 46%, że jest raczej prestiżowy. Jedynie 2% uznało go za zdecydowanie nieprestiżowy, a 20% za raczej nieprestiżowy. Najwięcej pozytywnych odpowiedzi zaznaczyły osoby na stanowisku asystent/pomocnik księgowego. Jeżeli chodzi o poziom satysfakcji zawodowej to ponad $\frac{3}{4}$ ankietowanych oceniło go na 4 lub 5. Najniższą ocenę przyznało zaledwie 1,5% osób. Największą satysfakcję z pracy deklarują dyrektorzy finansowi oraz główni księgowi. Za najważniejszą cechę osób wykonujących zawód księgowego respondenci uznali skrupulatność. Pożądaną cechą jest także uczciwość. Im starsi księgowi, tym istotniejsza jest dla nich pracowitość i uczciwość. Młodzi stawiają przede wszystkim na cierpliwość oraz skrupulatność. Ankietowani mieli również możliwość dopisania innych cech. Wskazali przykładowo takie cechy jak: odporność na stres oraz częste zmiany przepisów, kreatywność, dociekliwość, zdolność szybkiego podejmowania decyzji, odporność na nieuprzejmość pracowników oraz klientów, asertywność, chęć pracy charytatywnej, otwartość na ludzi. Kluczową kompetencją według księgowych jest wiedza merytoryczna. W rankingu kompetencji wysoko znalazły się również umiejętności analityczne oraz zdolność pracy pod presją czasu. Księgowi, według ankietowanych, powinni mieć dodatkowo takie kompetencje, jak na przykład: dar przekonywania, stalowe nerwy, dyspozycyjność, świadomość poziomu niewiedzy, wielozadaniowość, szerokie spojrzenie, podzielność uwagi, cierpliwość, umiejętność prostego tłumaczenia zawiłych przepisów, końska odporność na stres, asertywność,

²⁸ Kabalski P., *Postrzeganie księgowych przez polską młodzież licealną – badanie pilotażowe*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2019, 102 (158), s. 91–110.

kreatywność, dobra pamięć oraz kojarzenie faktów, elastyczność, wyobraźnia, systematyczność, rzetelność, dyskrecja, myślenie biznesowe, umiejętność tworzenia czegoś z niczego, komunikatywność, umiejętność przewidywania, samoorganizacja oraz samodyscyplina, wyrozumiałość, zdolność wzbudzania zaufania, umiejętność słuchania, czytanie w myślach, atrakcyjny wygląd, odporność na naciski, kultura osobista, inteligencja i spryt, dyplomacja, zdolności humanistyczne, zamiłowanie do zawodu, znajomość specyfiki jednostki, spokój i umiejętność zdystansowania się, upór i ambicja, pogoda ducha, lojalność, dostępność. Respondenci uważają, że księgowy powinien być przede wszystkim zaufanym doradcą kierownictwa, partnerem oraz dobrym duchem firmy, co wymaga między innymi kreatywności.²⁹

Studenci oraz absolwenci kierunku finanse i rachunkowość Uniwersytetu Szczecińskiego w badaniu U. Drumlak [2012] ocenili w skali od 1 do 5 zaproponowane cechy osobowości, wartości moralne oraz umiejętności miękkie, jakie powinni posiadać pracownicy działów finansowo-księgowych. Za najbardziej istotne cechy osobowości ankietowani uznali: staranność, dokładność, spostrzegawczość, pracowitość, rzetelność, systematyczność, cierpliwość oraz odporność na stres. Wśród najwyżej ocenionych wartości moralnych znalazły się: odpowiedzialność, obowiązkowość, sumienność, umiejętność dochowania tajemnicy służbowej oraz uczciwość. W przypadku umiejętności miękkich najwyżej oceniono umiejętność jasnego oraz przejrzystego formułowania poleceń, tworzenia przyjaznej atmosfery, dzielenia obowiązków oraz słuchania innych. Wszystkie zaproponowane w ankiecie cechy, wartości oraz umiejętności respondenci ocenili bardzo wysoko. Świadczy to o tym, że zarówno studenci, jak i absolwenci mają świadomość wysokich wymagań stawianych pracownikom działów finansowo-księgowych.³⁰

W 2015 roku P. Kabalski oraz J. Szvajcar zbadali skalę feminizacji zawodu księgowego. Badanie ankietowe przeprowadzono wśród uczniów dwóch szkół ponadgimnazjalnych z województwa łódzkiego - Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Łasku oraz Liceum Ogólnokształcącego nr 26 w Łodzi. W ankiecie poproszono o

²⁹ Hońko S, Autoportret księgowych 2017 - raport z ogólnopolskiego badania „portrety księgowych”, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2018, s. 6-24.

³⁰ Drumlak U. (2012), Ocena stopnia przygotowania do wykonywania zawodu księgowego według opinii absolwentów i studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, „Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis. Oeconomica”, vol. 294 (67) 2012, s. 37–50.

wskazanie dla dziesięciu różnych zawodów, czy są one zdecydowanie kobiece, kobiece, neutralne, męskie czy zdecydowanie męskie. Spośród 464 uczniów 56,5% uznało, że księgowość/rachunkowość to zawód neutralny. Jednocześnie aż 39% uznało tę profesję za raczej kobiecą lub zdecydowanie kobiecą, a tylko 5% za zdecydowanie męską lub raczej męską. Co trzeci badany mężczyzna stwierdził, że rachunkowość jest zawodem dla kobiet.³¹

M. Nowak (2017) przeprowadziła badanie postrzegania roli współczesnego księgowego z zastosowaniem metafory zoomorficznej. Wzięło w nim udział 37 studentów kierunku rachunkowość i auditing Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Badani mieli za zadanie porównać księgowego do zwierzęcia oraz uzasadnić swój wybór. M. Nowak zidentyfikowała podobieństwa w narracjach uzasadniających wybrane metafory. W opinii studentów księgowy to przede wszystkim osoba mądra, sprytna, pracowita, spokojna, opanowana, inteligentna, posiadająca umiejętność rozwiązywania złożonych problemów oraz potrafiąca zauważać szczegóły. Jest on postrzegany jako strażnik opiekujący się przedsiębiorstwem oraz niedopuszczający do popełniania błędów, a także chroniący przed ich skutkami, mający obiektywny i całościowy ogląd sytuacji. Jednakże niektórzy respondenci uważają, że praca księgowego jest powtarzalna, nudna oraz mało dynamiczna.³²

M. Nowak (2019) przeprowadziła podobne badanie (z zastosowaniem metafory zoomorficznej) postrzegania księgowych i ich pracy na grupie 34 biegłych rewidentów. Wyniki badania są niejednoznaczne ze względu na małą grupę respondentów oraz duże zróżnicowanie odpowiedzi. W opinii części badanych audytorów księgowi to osoby mądre, inteligentne, dokładne, dobrze wykształcone, a nawet pomysłowe i kreatywne. Jednakże niektórzy postrzegają księgowych głównie w kontekście ciężkiej pracy, przebiegłości, konieczności ciągłego kształcenia się, bycia wykorzystywanymi przez innych pracowników firmy i niedocenianymi przez przełożonych. Uważają, że osoby wykonujące zawód księgowego są zbyt konserwatywne, odtwórcze i działające

³¹ Kabalski P., Sz wajcar J. (2015), *Feminizacja studiów z zakresie rachunkowości w Polsce – przyczyny i skutki*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 81(137), s. 85–106.

³² Nowak M. (2017), *Postrzeganie roli współczesnego księgowego. Badania z zastosowaniem metafory zoomorficznej*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 341, s. 252–263.

automatycznie. Praca księgowych jest postrzegana przez biegłych rewidentów jako ciężka i monotonna.³³

Badanie stereotypu księgowego w oczach studentów rachunkowości oraz księgowych przeprowadziły I. Wójtowicz i N. Artienwicz (2016). Ankietowani zostali zapytani między innymi o to, czy stereotyp księgowego jako „osoby w średnim wieku, w okularach, życzliwej, nudnej i nie lubiącej zmian” ma odzwierciedlenie w rzeczywistości. Około 40% osób stwierdziło, że stereotyp ten na pewno lub raczej nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. Prawie 30% uważało przeciwnie – że na pewno ma lub raczej ma. W pytaniu dotyczącym cech charakteru przynależnych księgowym respondenci najczęściej wymienili: zorganizowanie, cierpliwość, pomysłowość, towarzyskość, ambicja, uczciwość oraz konserwatyzm. Do wyglądu odnosiło się pytanie o to, które spośród czterech zdjęć do wyboru przedstawia typowego księgowego. Aż 77% badanych wybrało zdjęcie starszej kobiety w okularach siedzącej za biurkiem w pomieszczeniu o niezbyt nieatrakcyjnym wystroju. Natomiast jedynie 20% wskazało zdjęcie przedstawiające bardzo młodą, elegancko ubraną i uśmiechniętą kobietę w nowoczesnym biurze. Autorki badania stwierdziły, że stereotyp księgowego jako osoby nudnej, schematycznej, mało mównej oraz nietowarzyskiej nie znalazł potwierdzenia. Wynika to jednak w dużej mierze z faktu, że mało kto mówi o sobie źle.³⁴

M. Głowacka (2018) w ramach swojej pracy magisterskiej przeprowadziła badanie wizerunku księgowego w polskim społeczeństwie. W badaniu ankiетowym wzięło udział 128 osób, w tym 47 związanych z rachunkowością. Respondenci najczęściej przypisywali księgowym takie cechy jak skrupulatność oraz dokładność. Według osób niezwiązanych zawodowo z rachunkowością, księgowy to osoba profesjonalna, zaradna finansowo, sumienna, spokojna i trochę nudna. Charakteryzuje ona również niską emocjonalnością, brakiem ufności oraz niskim poziomem empatii. Księgowy odbierany jest bardziej pozytywnie niż negatywnie. W opinii księgowych, jest to osoba uczciwa i inteligentna, choć nudna i nieufna. Jednakże w tym przypadku, księgowy również wykazuje cechy pozytywne zdecydowanie bardziej niż negatywne. Zadaniem badanych

³³ Nowak M., Statutory Auditors' Self-perception and their Perception of Audited Companies and Accountants : Behavioral Research with the Use of Metaphors, *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 2019, t. 103, nr 159, s. 227-242.

³⁴ Wójtowicz I., Artienwicz N. (2016), Stereotyp księgowego w oczach księgowych oraz studentów rachunkowości, „Rachunkowość”, nr 12, s. 15-19.

typowy księgowy to młoda kobieta ubrana w elegancki, ale klasyczny sposób. Najbardziej kojarzy się on z młodym, modnie i elegancko ubranym mężczyzną.³⁵

M. Łada i A. Konieczny (2015) badały postrzeganie zatrudnienia w centrum usług finansowo-księgowych. Grupa badawcza składała się z 35 osób będących pracownikami jednego z krakowskich centrów usług wspólnych. Praca w centrach rozliczeniowych postrzegana jest przez ankietowanych pozytywnie – jako szansa na rozwój własnej kariery w międzynarodowym otoczeniu. Nowi pracownicy bardziej pozytywnie oceniają swoje obowiązki niż osoby zatrudnione dłużej. Często wraz z upływem czasu oraz ograniczonym awansem pojawia się poczucie rutyny, monotonii i braku motywacji. Pracownicy z wykształceniem ekonomicznym bardziej pozytywnie oceniają swoją pracę. Osoby z innym wykształceniem kierunkowym często oceniają wykonywaną pracę jako rutynową oraz mało rozwijającą.³⁶

Badanie postrzegania przez studentów zawodów księgowych oraz wartości etycznych z nimi kojarzonych przeprowadziły A. Stroncsek i J. Sawicka (2017). Bardzo duża grupa ankietowanych dostrzega możliwości rozwoju osobistej kariery w księgowości i planuje związać z nią swoją przyszłość zawodową. Profesjonalne zachowanie oraz kompetencje zawodowe stanowią te wartości, które w zawodzie księgowym studenci cenią najwyżej. Dla dużej części ankietowanych istotną wartością są etyczne zachowania.³⁷

Znaczna część społeczeństwa uważa, że księgowość to praca dla kobiet. Wymaga przede wszystkim cierpliwości, dokładności, przywiązywania wagi do szczegółów, a dodatkowo jest monotonna oraz pozbawiona wyzwań. Wielu młodych ludzi uważa, że w rachunkowości nie jest potrzebna umiejętność myślenia analitycznego oraz kreatywność, a ponadto często osoby te nisko oceniają chęć wykonywania tego zawodu. Natomiast księgowi uważają, że ich profesja wymaga wiedzy merytorycznej,

³⁵ Głowacka M. (2018), *Wizerunek księgowego w kulturze a współczesna rachunkowość*, praca magisterska, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 73-74.

³⁶ Łada M., Konieczny A. (2015), *Specjalista czy „wstukiwacz” – postrzeganie zatrudnienia w centrum usług finansowo-księgowych*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 225, s. 102-112.

³⁷ Stroncsek A., Sawicka J. (2017), *Postrzeganie zasad etyki przez studentów i czynnych zawodowo przedstawicieli zawodów księgowych*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 345, s. 98-113.

kreatywności, umiejętności analitycznych oraz zdolności pracy pod presją czasu. Ich zdaniem zawód księgowy jest prestiżowy.

2.2. Zagraniczne badania postrzegania księgowych

Za granicą badania dotyczące postrzegania zawodu księgowego są prowadzone od dawna. Ponadto są one bardzo liczne. Poniżej zostały przedstawione najciekawsze oraz najważniejsze, moim zdaniem, badania zagraniczne.

Badanie postrzegania pracy księgowego oraz zawodu księgowego przez uczniów szkół średnich w Irlandii przeprowadziły M. Byrne i P. Willis (2005). Stwierdziły, że ankietowani mają tradycyjny pogląd na zawód, czyli uważają go za nudny, ograniczony i podporządkowany sztywnym przepisom. Opinie osób uczących się rachunkowości są mniej negatywne niż tych, które się jej nie uczą. Uczniowie uważają, że społeczeństwo darzy zawód księgowy dużym szacunkiem, ale mniejszym niż niektóre inne zawody.³⁸

Hunt, Falgiani oraz Intrieri (2004) badali postrzeganie księgowych przez studentów. Badani uważają księgowych są za osoby profesjonalne oraz biegłe w matematyce i podatkach. Jeżeli chodzi o osobowość to wrażenia były znacznie bardziej negatywne. Według respondentów osoby zajmujące się rachunkowością są nieelastyczne, mało ekscytujące, przesadnie zorientowane na szczegóły, niezbyt towarzyskie oraz nie posiadają silnych zdolności przywódczych. Autorzy badania stwierdzili, że studenci rachunkowości mają bardziej pozytywny obraz księgowych niż studenci innych kierunków. Dodatkowo wrażenia na temat rachunkowości, które powstają na podstawie filmu oraz telewizji są bardziej negatywne niż te powstające na skutek bezpośrednich kontaktów ze znajomymi księgowymi.³⁹

Związek między wrodzoną kreatywnością studentów, postrzeganiem przez nich zawodu księgowego oraz decyzjami o zajęciu się zawodowo księgowością badały Seamann i Crooker (1999). Amerykańscy studenci uważają, że zawód księgowy wymaga dokładności oraz staranności, a nie kreatywności. Postrzeganie rachunkowości jako powtarzalnej, dokładnej, wymagającej oraz zorientowanej na szczegóły prowadzi do zmniejszenia zainteresowania się tą profesją bardziej kreatywnych osób. Autorki

³⁸ Byrne M., Willis P. (2005), Irish secondary students' perceptions of the work of an accountant and the accounting profession, "Accounting Education", vol. 14, nr 4, s. 367–381.

³⁹ Hunt S.C., Falgiani A.A., Intrieri R.C. (2004), *The Nature and Origins of Students' Perceptions of Accountants*, "Journal of Education for Business", vol. 79, nr 3, s. 142–148.

badania stwierdziły również, że studenci rachunkowości są mniej kreatywni niż pozostali studenci uniwersytetu.⁴⁰

Azevedo i Cornacchione Junior (2012) badali czy księgowi są negatywnie postrzegani przez Brazylijczyków w odniesieniu do etyki. Dokonali również przeglądu literatury, z której wyłania się obraz księgowego jako osoby pozbawionej standardów etycznych. Ponadto kreatywność kojarzona jest z nieuczciwym postępowaniem. W przeciwieństwie do tego, co wynika z przeanalizowanej literatury, osoby zajmujące się rachunkowością postrzegane są pozytywnie przez społeczeństwo pod względem etyki zawodowej.⁴¹

Negatywny wizerunek stereotypowego księgowego utrwalany jest w sztukach teatralnych, opowiadaniach, powieściach, filmach oraz programach telewizyjnych. S. N. Cory (1992) badała, czy uczniowie amerykańskich szkół średnich postrzegają ten zawód stereotypowo. Stwierdziła, że ankietowani nie oceniają tej profesji bardzo negatywnie, aczkolwiek księgowi są gorzej postrzegani w pewnych aspektach niż takie zawody jak: bankowiec, prawnik i specjalista ds. marketingu. Są oni uważani za osoby nudne, zbyt konserwatywne i metodyczne.⁴²

V. Beard (1994) analizowała wizerunek księgowego w szesnastu filmach z lat 1957–1990. Księgowy przedstawiany jest jako osoba aspołeczna, sztywna, obsesyjnie skoncentrowana na formie, zdyscyplinowana, wykonująca rutynowe i niewymagające wysokich kwalifikacji czynności operacyjne.⁴³ Holt (1994) również analizował wizerunek osoby zajmującej się rachunkowością występujący w filmach. Z badania wynika, że księgowy to nieprzeciętnie wykształcony, biały, podporządkowany oraz oddany pracy człowiek, który potrafi umiejętnie wykorzystać nowe okoliczności dla własnej korzyści.⁴⁴ Smith i Briggs (1999) badali wizerunek księgowego jaki występuje w filmach w

⁴⁰ Saemann G.P., Crooker K.J. (1999), *Student perceptions of the profession and its effect on decisions to major in accounting*, "Journal of Accounting Education", vol. 17, nr 1, s. 1–22.

⁴¹ Azevedo R.F.L., Cornacchione Junior E.B. (2012), *Professional accounting ethics: a visual analysis of public perception*, "Revista de Educação e Pesquisa em Contabilidade", vol. 6, nr 1, s. 18–34.

⁴² Cory S.N. (1992), *Quality and quantity of accounting students and the stereotypical accountant: is there a relationship?*, "Journal of Accounting Education", vol. 10, s. 1–24.

⁴³ Beard V. (1994), *Popular culture and professional identity: Accountants in the movies*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 19/3.

⁴⁴ Holt P. (1994), *Stereotypes of the accounting professional as reflected by popular movies, accounting students and society*, „New Accountant”, 9(7), s. 24–25.

kontekście jego zmiany w czasie - od liczykrupy do bohatera.⁴⁵ T. Dimnik i S. Felton (2006) zidentyfikowali pięć stereotypów księgowego w filmach:

1. Marzyciel, czyli naiwny oraz niepoprawny optymista, który często nie ma kontaktu z otaczającą go rzeczywistością. Jest on osobą niebył inteligentną, wykonującą zazwyczaj nudną pracę. Charakteryzuje się pozytywnym nastawieniem do życia oraz spokojną postawą.
2. Wyrobnik, czyli zatroskany oraz trzeźwo myślący pesymista. Jest on oddany i pracowity, ale ma świadomość, że utknął w nudnej pracy o dość niskim statusie bez żadnej władzy.
3. Ekscentryk, czyli neurotyczny, witalny, młody, aktywny, trochę dziwny i niezbyt przystojny mężczyzna. Jego osobowość jest niezrównoważona. Zazwyczaj pokazywany jest w filmie w otoczeniu przyjaciół oraz znajomych. Interesuje się seksem, ale go nie uprawia ze względu na swoją nieatrakcyjność.
4. Bohater, czyli zwykły człowiek, który staje przed szansą, by zostać bohaterem. Jest osobą opiekuńczą, wrażliwą, szczerą, szlachetną, uczciwą, zabawną oraz fizycznie atrakcyjną.
5. Łotr, czyli człowiek pewny siebie, zimny, nieżyczliwy, asertywny, twardy, potężny, nieszczerzy, niecierpliwy, przebiegły, chciwy oraz niewrażliwy na innych ludzi. Lubi oszukiwać w pracy i w domu, np. zdradzając życiowego partnera.⁴⁶

Stevenson Smith (2015) analizował wizerunek księgowego w 59 powieściach.⁴⁷ Smith oraz Jacobs (2011) badali wizerunek księgowych w utworach muzyki popularnej.⁴⁸ Jacobs i Evans (2012) przeanalizowali teksty 10 piosenek The Beatles, w których księgowi pojawiali się zarówno jako czarne charaktery, jak i bohaterowie.⁴⁹ Przedmiotem

⁴⁵ Smith M., Briggs S. (1999), *From bean-counter to action hero: changing. The image of the accountant*, „Management Accounting”, nr 77(1).

⁴⁶ Dimnik T., Felton S. (2006), *Accounting stereotypes in movies distributed in North America in the twentieth century*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 31.

⁴⁷ Stevenson Smith G. (2015), *The Accountant Stereotype: Positive or Negative?*, https://www.researchgate.net/publication/282219271_The_Accountant_Stereotype_Positive_or_Negative [dostęp: 28.03.2021]

⁴⁸ Smith D., Jacobs K. (2011), *Breaking up the sky. The characterization of accounting and accountants in popular music*, „Accounting, Auditing & Accountability Journal”, nr 24(7).

⁴⁹ Evans S., Jacobs K. (2012), *Constructing accounting in the mirror of popular music*, „Accounting, Auditing and Accountability Journal”, Vol. 25, No. 4, s. 673-702.

zainteresowania badaczy były także artykuły prasowe (Bougen, 1994⁵⁰; Friedman, Lyne, 2001⁵¹) oraz kreskówki (Costa, Weffort, Cia, 2008⁵²).

Z większości badań wynika, że stereotyp księgowego jest negatywny. Księgowi uważani są za osoby nudne, konserwatywne, metodyczne, niezbyt towarzyskie i mało kreatywne. Ich praca jest powtarzalna i monotonna. Oczywiście są też badania, z których wyłania się pozytywny obraz księgowych oraz cechy takie jak inteligencja, wiedza, uczciwość i profesjonalizm.

⁵⁰ Bougen P.D. (1994), *Joking apart: The serious side to the accountant stereotype*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 19/3.

⁵¹ Friedman A.L., Lyne S.R. (2001), *The beancounter stereotype: towards a general model of stereotype generation*, „Critical Perspectives on Accounting”, nr 12.

⁵² Costa A.P.P., Weffort E.J.F., Cia J.S. (2011), *Accountant and accounting beyond jokes: an analysis of cartoons (1925–2003)*, „Critical Perspectives on Accounting”, EUA, Florida, https://elsevier.conference-services.net/resources/247/2182/pdf/CPAC2011_0101_paper.pdf [dostęp: 28.03.2021]

3. Wizerunek księgowego w polskiej kulturze internetowej – badanie własne

3.1. Cel, metoda i przebieg badania

Celem badania było określenie wizerunku księgowego w polskiej kulturze internetowej. Badanie rozpoczęłam w marcu i trwało ono do maja 2021. Przeszukiwałam internet wpisując hasła: „księgowi skecze”, „memy o księgowych”, „kawały o księgowych” oraz „żarty o księgowych”. W celu znalezienia skeczy korzystałam również z serwisu internetowego YouTube. Ponadto na Facebooku znalazłam grupy dla księgowych takie jak: „Księgowość moja pasja”, „Księgowość da się lubić” oraz „Odjazdowa księgowa”, na których zadałam pytanie o znane kawały, skecze i memy związane z zawodem księgowego. Badanie zgodnie z tytułem odnosi się do polskiej kultury, jednakże został również przeze mnie przytoczony zagraniczny przykład ikonicznej grupy komików Monty Python.

3.2. Wynik badania - księgowy w memach

Memy stanowią jeden z najpopularniejszych gatunków humorystycznej wypowiedzi. Towarzyszą one nie tylko użytkownikom internetu, ale są również dostępne w prasie, czy w telewizji. Memy śmieją, bawią, informują o czyichś poglądach, komentują, niekiedy szokują. Oddziałują one na wyobraźnię oraz emocje odbiorców. Wśród użytkowników mediów memy są nośnikami różnych idei. Stanowią (nowy) tekst kultury.⁵³

W internecie można natknąć się na liczne memy dotyczące księgowych i ich pracy. Poniższe dwa rysunki odnoszą się do kreatywnej księgowości, która postrzegana jest zarówno jako zjawisko negatywne, jak i pozytywne. Kreatywna księgowość w pozytywnym znaczeniu oznacza normalną praktykę stosowaną przez przedsiębiorstwa, która polega na przedstawieniu możliwie najlepszego obrazu sytuacji ekonomicznej firmy w zgodzie z obowiązującym prawem.⁵⁴ W negatywnym znaczeniu jest ona utożsamiana z działaniami przestępczymi, a więc z dokonywaniem oszustw księgowych. Twórcy poniższych memów przedstawiają księgowych raczej w sposób negatywny, czyli

⁵³ Wołoszyn M., *Czy memy są tekstami kultury?*, Toruńskie Studia Bibliologiczne 2019, nr 1 (22), s. 9-28.

⁵⁴ Schneider K., *Błędy i oszustwa w dokumentach finansowo-księgowych*, PWE, Warszawa 2007, s. 228-229.

jako osoby łamiące prawo. Księgowi kojarzeni są z ewidencjonowaniem operacji finansowych firmy sprzecznie ze stanem faktycznym, czy też z zasadami księgowania. Są oni postrzegani jako osoby wykonujące działania mające na celu ukrycie prawdziwego obrazu przedsiębiorstwa.

Rysunek 2. Mem o księgowych

Źródło: <https://memy.jeja.pl/675250,rozumiemy-sie-bez-slow.html>

Rysunek 3. Mem o księgowych

Źródło: <https://remekdabrowski.pl/2013/01/kreatywna-ksiegowosc.html>

Twórcy poniższych trzech memów przedstawiają księgowych jako osoby zmęczone życiem. Niestety praca w zawodzie księgowym nie należy do najłatwiejszych i często wiąże się ze stresującymi sytuacjami. Duża odpowiedzialność, konieczność pilnowania terminów, liczne kontrole i nadmiar obowiązków to jedne z wielu czynników wpływających na wysoki poziom stresu. Również klienci nie ułatwiają pracy, gdyż często potrafią doprowadzić księgowych do białej gorączki, przykładowo przesyłając na ostatnią chwilę dokumenty do zaksięgowania. Z przedstawionych memów wynika, że praca w księgowości skutkuje przemęczeniem, brakiem energii, a nawet potrafi doprowadzić do alkoholizmu.

Rysunek 4. Mem o księgowych

Źródło: <https://twitter.com/mmksiegi/status/1277955593714536450>

Rysunek 5. Mem o księgowych

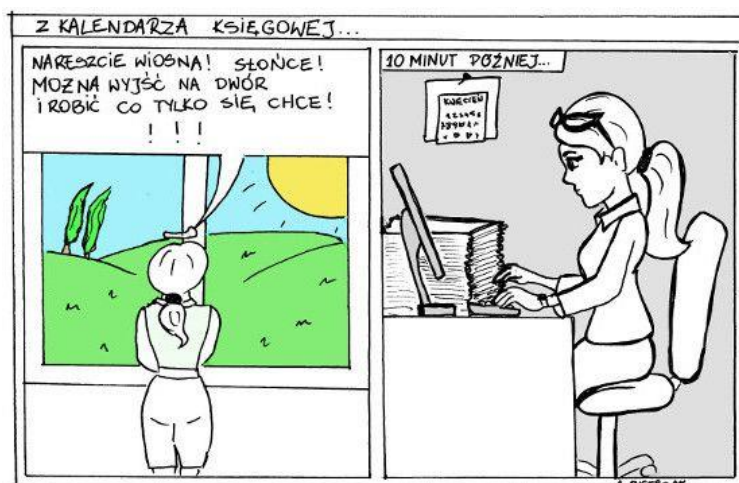
Źródło: <https://www.facebook.com/BUFKZysk/photos/pb.341086849307802.-2207520000../2892141037535691/?type=3&eid=ARDmpUFo3DwY9HLWpXgki55848xjHEmcGQojDoShft4oeOQWV6bu0NOrOBYbVqACs6rHqWvQXZgLDg4G>

Rysunek 6. Mem o księgowych

Źródło: https://oaza-memow.pl/m/meme_z73Ps1GTCXgyfelmdxy33bAuw

Poniższe dwa memy pokazują księgowych jako osoby, które nie mają zbyt wiele wolnego czasu i swoje życie poświęcają pracy. Mimo tego, że chcieliby odpocząć i korzystać z życia to specyfika zawodu im na to nie pozwala. Niestety zawód księgowego jest mocno uzależniony od kalendarza. Przykładowo, w związku z obligatoryjnymi terminami składania deklaracji podatkowych czy sporządzania sprawozdań finansowych, księgowi nie mogą sobie pozwolić na urlop w danym okresie. Dotrzymanie terminów wiąże się z nadmiarem pracy w określonych dniach. Księgowi często zmuszeni są do pracy po godzinach, czy nawet w weekendy, aby wyrobić się ze swoimi obowiązkami.

Rysunek 7. Mem o księgowych

Źródło: <https://pl.pinterest.com/pin/678565868846864263/>

Rysunek 8. Mem o księgowych

Źródło: <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/677895815964577/>

Z poniższych memów wynika, że księgowi muszą mierzyć się z nieustannymi zmianami przepisów, które często bywają niejednoznaczne, a ich interpretacje sprzeczne. Zawód księgowego związany jest z ciągłym poszerzaniem wiedzy i podnoszeniem kwalifikacji. Aby być na bieżąco, księgowi muszą poświęcić dużą część swojego czasu na udział w szkoleniach, czytanie i śledzenie przepisów. Nie mogą oni polegać na wiedzy zdobytej kilka lat wcześniej, gdyż przepisy zmieniają się za szybko. Memy pokazują, że osoby pracujące w księgowości są przytłoczone ilością i tempem zmian.

Rysunek 9. Mem o księgowych

Źródło: <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/754316251655866/>

Rysunek 10. Mem o księgowych

Źródło: <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/677454869342005/>

Wszystkie przedstawione powyżej memy kreują negatywny obraz zawodu księgowego. Księgowi postrzegani są jako osoby łamiące prawo, wiecznie zmęczone i zestresowane. Ze względu na ilość obowiązków nie mają oni czasu na odpoczynek oraz życie prywatne. Dodatkowo są przytłoczeni ciągle zmieniającymi się przepisami. Przeszukując internet trudno natknąć się na memy pokazujące pozytywne strony tego zawodu.

3.2. Wyniki badania - księgowy w utworach humorystycznych

Dużą rolę w kreowaniu wizerunku księgowego odgrywają utwory humorystyczne, takie jak dowcipy czy skecze. Dowcipy są krótkimi tekstami narracyjnym mającymi na celu rozbawienie odbiorcy. Są one przekazywane ustnie, a także rozpowszechniane drogą elektroniczną. Możemy je spotkać w prasie, książkach czy czasopiśmie.⁵⁵ Na dowcipy dotyczące księgowych można natknąć się głównie w

⁵⁵ Szczęsna E., *Słownik pojęć i tekstów kultury*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2002, s. 309-310.

internecie. Jeden z najbardziej popularnych dowcipów mówi, że księgową przypomina bilans: jak się nie zgadza, to się nie zgadza, ale jak się zgadza, to we wszystkich pozycjach.⁵⁶ Jest to niezbyt smaczny żart z którego wynika, że księgowie nie mają bujnego życia erotycznego. Ponadto postrzeganie zawodu przez pryzmat atrakcyjności seksualnej świadczy o tym, że społeczeństwo nie traktuje go poważnie.

Księgowi często uważani są za osoby wyróżniające się pracowitością. Fakt ten potwierdza dowcip mówiący, że księgową, która wychodzi z pracy o 16:00, raz dziennie pije kawę i raz do roku bierze urlop nazywana jest leniuszkiem.⁵⁷ Część społeczeństwa uważa jednak zupełnie inaczej. Na kilku stronach internetowych został przytoczony żart, że rano księgową zwolniła się, aby pójść do przychodni, a wróciła z nową fryzurą.⁵⁸ Wynika z niego, że księgowie unikają pracy, a wizyta u fryzjera jest dla nich ważniejsza niż obowiązki.

Jeden z dowcipów mówi o tym, że księgowy źle sypia po nocach, w związku z czym próbuje liczyć barany, ale niestety kiedy się pomyli to traci trzy godziny na znalezienie błędu.⁵⁹ Kawał ten świadczy o tym, że zawód księgowy kojarzony jest z dokładnością, skrupulatnością i sumiennością. Jednakże również w tym przypadku zdania są podzielone. W sieci pojawia się żart, że księgową zrobiła bilans, wszystko jej się zgodziło co do grosza, ale pod spodem widniała notatka, że zupełnie nie wie skąd jej się to wzięło.⁶⁰ Oznacza to, że dla księgowych najistotniejsze jest, aby zgadzał się końcowy wynik, nie ważne jak został obliczony. Podobną puentę ma dowcip mówiący, że jak w firmie pali się dział księgowości to najpierw gasi się sufit, bo księgowy wszystkie dane bierze z sufitu.⁶¹ Świadczy to o nieprofesjonalnym podejściu do wykonywanego zawodu.

Na jednej ze stron internetowych został zamieszczony kawał mówiący, że księgową różni się od terrorystki tym, że z terrorystką można negocjować.⁶² Oznacza to, że osoby zajmujące się księgowością uważane są za twardych negocjatorów. Kolejny dowcip opowiada o tym, że do baru przyszło dwóch księgowych. Zamówili po drinku, a

⁵⁶ <https://www.fajnedowcipy.pl/dlaczego-ksiegowa-przypomina-bilans-6529> [dostęp: 26.04.2021]

⁵⁷ <http://br.mazovia.edu.pl/humor-czy-prawda/> [dostęp: 26.04.2021]

⁵⁸ <https://www.dowcipy.pl/k/urzednicy/p/2/> [dostęp: 26.04.2021]

⁵⁹ <https://ilovepodhale.pl/?p=3604> [dostęp: 26.04.2021]

⁶⁰ https://www.goldenline.pl/grupy/Przedsiębiorcy_biznesmeni/ksiegowosc-nudna-a-moze-jednak-nie/humor-ksiegowych,3490/s/2 [dostęp: 26.04.2021]

⁶¹ [http://conti-biuro.pl/?humor-ksiegowego-;\),20](http://conti-biuro.pl/?humor-ksiegowego-;),20) [dostęp: 26.04.2021]

⁶² <http://www.biurounox.pl/ciekawostki/9> [dostęp: 04.05.2021]

następnie wyciągnęli z teczek jedzenie, które zaczęli konsumować. Nagle pojawił się przed nimi barman, który upomniał ich, że nie mogą jeść w barze swoich kanapek. Księgowi tylko wzruszyli ramionami i zamienili się kanapkami.⁶³ Z przytoczonego kawału wynika, że księgowi potrafią sobie poradzić w każdej sytuacji. Wytapują oni najmniejsze szczegóły, są sprytni, błyskotliwi i zaradni. Istnieją jednak żarty ukazujące cechy negatywne. Przykładowo księgowi uważani są za osoby nudne, a świadczy o tym kawał mówiący, że księgowy różni się od prawnika tym, że księgowy wie, że jest nudny.⁶⁴ Jeden z popularnych dowcipów opowiada o tym, że dyrektor firmy poszukuje nowego, ale też i starego księgowego, który został zatrudniony w ubiegłym tygodniu, a już zdążył uciec.⁶⁵ Można się domyślić, że księgowy ukradł firmowe pieniądze. Społeczeństwo często uważa księgowych za osoby nieuczciwe, którym zależy wyłącznie na pieniądzach.

Wizerunek księgowych w dowcipach jest zarówno pozytywny jak i negatywny. Dodatkowo uwypuklone cechy często bywają przeciwstawne. Przykładowo księgowy raz przedstawiany jest jako osoba pracowita i dokładna, a raz jako nieprofesjonalna osoba unikająca swoich obowiązków. Jeżeli chodzi o cechy negatywne to księgowi pokazywani są jako osoby nudne, niedokładne, nieuczciwe, wiecznie zapracowane oraz niemające bujnego życia towarzyskiego. Z drugiej strony uważani są za osoby dokładne, skrupulatne, bystre i zaradne.

Wizerunek księgowego kreowany jest również w skeczach będącymi krótkimi utworami o charakterze humorystyczno-satyrycznym.⁶⁶ Są one oparte na dowcipnym dialogu oraz komicznych sytuacjach. Możemy wyróżnić skecze kabaretowe, telewizyjne czy radiowe. Ponadto coraz częściej pojawiają się one na różnych serwisach internetowych, takich jak np. YouTube. Przedmiotem zainteresowania skeczy są często bieżące sprawy, m.in. ekonomiczne, polityczne czy społeczno-obyczajowe.

Postać księgowego pojawia się w skeczach Monty Pythona. Prawdopodobnie zainteresowanie księgowymi ma swoje źródło w historii życia jednego z członków grupy Monty Python - Johna Cleese'a. Podobno jego ojciec naciskał, aby został księgowym, co się nie wydarzyło.⁶⁷ Najbardziej popularny skecz z udziałem księgowego „Porady

⁶³ <https://propit.eu/humor-o-ksiegowych/> [dostęp: 04.05.2021]

⁶⁴ <https://www.demantszczecin.pl/blog/2018/ksiegowosc-nie-jest-nudna> [dostęp: 04.05.2021]

⁶⁵ <https://dowcipy.jeja.pl/3886,rozmawia-dwoch-dyrektorow.html> [dostęp: 04.05.2021]

⁶⁶ Encyklopedia PWN w trzech tomach, red. B. Kaczorowski, t. III, Warszawa 2006, s. 285.

⁶⁷ Piejko P. „11 niezwykłych faktów o księgowości – o których nie miałeś pojęcia”, 01.08.2018, <https://www.infakt.pl/blog-ksiegowy/11-niezwyklych-faktow-o-ksiegowosci/> [dostęp 11.05.2021]

zawodowe” pojawił się w 10 odcinku serialu „Latający cyrk Monty Pythona”. Pan Sardela będący księgowym od dwudziestu lat postanowił zmienić swój zawód na bardziej ekscytujący, który tchnie w niego nowe życie. Uważa, że księgowość jest przerażająco monotonna, męcząca, jednostajna i niewyobrażalnie nudna. Doradca zawodowy oznajmił, iż wyniki badań ujawniły, że Sardela jest człowiekiem wyjątkowo nudnym. Natomiast eksperci piszą, że jest on facetem bez charakteru oraz poczucia humoru, ograniczonym, odrażająco nudnym, pozbawionym wyobraźni, łatwo go zdominować, jest niedomyty oraz odstręczający, potrafi człowieka zanudzić na śmierć. Doradca stwierdził, że w innych zawodach Sardela nie miałby szans, natomiast w księgowości te cechy charakteru są najmilej widziane. Dodatkowo doradca oświadczył, że księgowość to choroba społeczna.⁶⁸

YouTube jest serwisem, na którym można znaleźć liczne filmy. Na kanale Cyber Marian został umieszczony skecz zatytułowany „GŁUCHY KSIĘGOWY - Suchary#65”. Marian będący członkiem mafii przyprowadził do swojego gangu księgowego o niezbyt atrakcyjnym wyglądzie, który miał im pomóc w przekrętach. Został on przedstawiony jako osoba pracowita i sumienna. Dodatkowo jest on głuchoniemy, dzięki czemu nie jest w stanie podsłuchiwać ich rozmów. Marian znający język migowy był tłumaczem. Po roku współpracy mafia odwiedziła księgowego twierdząc, że brakuje im 10 milionów złotych. Zagrozili mu bronią mówiąc, że jeżeli nie powie gdzie one są to go zabiją. Gdy zapytali po raz pierwszy księgowy oświadczył, że nie wie gdzie są pieniądze. Jednak, gdy zapytali go po raz drugi zmiękł i powiedział Marianowi językiem migowym, że zakopał je pod drzewem przy parku. Ten natomiast po krótkiej chwili namysłu stwierdził, że nie powie mafii prawdy, gdyż sam zgarnie łup. Oznajmił, iż księgowy ponownie nie przyznał się do przekrętu, a w dodatku orzekł, że nie mają odwagi, aby pociągnąć za spust. Jeden z członków gangu długo się nie wahając zastrzelił księgowego. W przedstawionym skeczu wyłonił się obraz księgowego jako osoby nieuczciwej, która patrzy na korzyści materialne. Ponadto okazał się on bohaterem tragicznym, który zginął mimo tego, że przyznał się do kradzieży i zakopania pieniędzy.⁶⁹ W skeczu „Mafia” kabaretu

⁶⁸ „Latający cyrk Monty Pythona”, odcinek 10, skecz „Porady zawodowe”, premiera TV 21.12.1969; online: <https://www.youtube.com/watch?v=5HGtyJ8eW9M> „Monty Python – księgowość” [dostęp 12.05.2021]

⁶⁹ Cyber Marian, „GŁUCHY KSIĘGOWY - Suchary#65”, online: <https://www.youtube.com/watch?v=xIfIH2aGsW8> [dostęp: 12.05.2021]

Paranienormalni Show również pojawiła się postać księgowego mafii. Został on przedstawiony jako osoba elegancko ubrana, z poczuciem humoru, lubiąca opowiadać żarty. Był natomiast przerażony faktem, że poprzedni księgowy mafii doznał uszczerbku na zdrowiu. W związku z tym nie miał odwagi rozmawiać z szefem gangu i zgodził się pracować za darmo.⁷⁰

Mikołaj Cieślak, Robert Górski i Cezary Pazura, podczas gali z okazji 25-lecia Telewizji Polsat przedstawili skecz o księgowym, dyrektorze i inspektorze, który rozgrywał się w 2007 roku. Dyrektor przyglądając się pracy księgowego jedyne co zauważył to zdjęcie jego pięknej żony na biurku. Świadczy to o tym, że pracownik nie jest doceniany przez swojego pracodawcę. Ponadto dyrektor kazał księgowemu sprytnie i kreatywnie zaksięgować nagrodę ulubieńca zakładu, którą sam sobie przyznał. W tym skeczu księgowy został pokazany jako osoba elegancko ubrana, która czasem jest zmuszona do łamania prawa.⁷¹ Kabaret Moralnego Niepokoju przedstawił skecz o księgowym Śrubce, który stracił pracę i został objęty programem walki z bezrobociem. Jedyne wolne etaty były w boksie, w związku z czym Pan Śrubka musiał stoczyć walkę, której się panicznie bał. Był on nieobeznany w sporcie, ale to pomogło mu pokonać przeciwnika, gdyż walczył niezgodnie z przepisami kopiąc poniżej pasa. Księgowy został przedstawiony jako osoba niewysportowana o niezbyt atrakcyjnym wyglądem, ubrana w koszulę i krawat nawet podczas uprawiania sportu.⁷²

Wizerunek księgowych w skeczach uwypukla przeważnie negatywne aspekty stereotypu. Księgowi pokazani są jako osoby nudne, monotonne, ograniczone, łamiące prawo, stroniące od sportu i niezbyt urodziwe. Jeżeli chodzi o cechy pozytywne to charakteryzuje ich pracowitość, sumienność, a nawet czasem poczucie humoru. Można zauważyć, że w każdym z przedstawionych skeczy osobą pracującą w księgowości jest mężczyzna. Na dzień 19.06.2021 r. liczba wyświetleń pod poszczególnymi skeczami na YouTube kształtuje się następująco: 88 512 („Monty Python - księgowość”), 1 183 003 („Głuchy księgowy - Suchary#65”), 389 925 („Paranienormalni Show – Mafia”), 625 684 („Księgowy, dyrektor i inspektor. Skecz na 25-lecie Polsatu”), 336 017 („Kabaret

⁷⁰ Paranienormalni Show, „Mafia”, online: https://www.youtube.com/watch?v=4jGY-9bpB_s [dostęp: 14.05.2021]

⁷¹ Robert Górski, Mikołaj Cieślak i Cezary Pazura, „Księgowy, dyrektor i inspektor. Skecz na 25-lecie Polsatu”, online: <https://www.youtube.com/watch?v=PwaUg-Rob4U> [dostęp: 14.05.2021]

⁷² Kabaret Moralnego Niepokoju, „Bokser czyli walka z bezrobociem”, online: <https://www.youtube.com/watch?v=GfkqLXGIRmk> [dostęp: 14.05.2021]

Moralnego Niepokoju - Bokser, czyli walka z bezrobociem”). Wymienione skecze obejrzała dość duża liczba osób, zatem prawdopodobne jest, że mają one istotny wpływ na społeczne postrzeganie zawodu księgowego.

3.4. Wnioski z badania

Wizerunek księgowego w kulturze internetowej jest bardziej negatywny niż ten, który wyłania się z przeprowadzonych w Polsce badań. Analiza memów pokazała, że księgowi są nieuczciwi, wiecznie zestresowani, pozbawieni życia i energii. Skecze przedstawiają ich jako osoby nudne, ograniczone, nieuczciwe, nieatrakcyjne, ale też sumienne i pracowite. Natomiast w dowcipach uwypuklone cechy często bywają przeciwstawne. Księgowi pokazani są zarówno jako osoby pracowite i dokładne, ale też jako nieprofesjonalni pracownicy unikający swoich obowiązków. Ponadto, jeżeli chodzi o cechy negatywne uważani są za osoby niedokładne, nieuczciwe i wiecznie zapracowane. Z badań przeprowadzonych w Polsce wyłaniają się przede wszystkim takie cechy księgowego jak: profesjonalizm, odpowiedzialność, dokładność, cierpliwość, terminowość, uczciwość, skrupulatność oraz inteligencja. Zawód księgowy został uznany za zawód z przyszłością, ale nisko oceniono chęć jego wykonywania. Uważany jest często za monotonną i pozbawioną wyzwań profesję. W memach i dowcipach księgowość została pokazana jako praca zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. W skeczach zawód księgowy został ukazany jako profesja dla mężczyzn, a z badań przeprowadzonych w Polsce wynika, że jest to zawód typowo kobiecy.

4. Wizerunek księgowego w oczach polskiego społeczeństwa – badanie własne

4.1. Wyniki badania atrakcyjności księgowego jako partnera

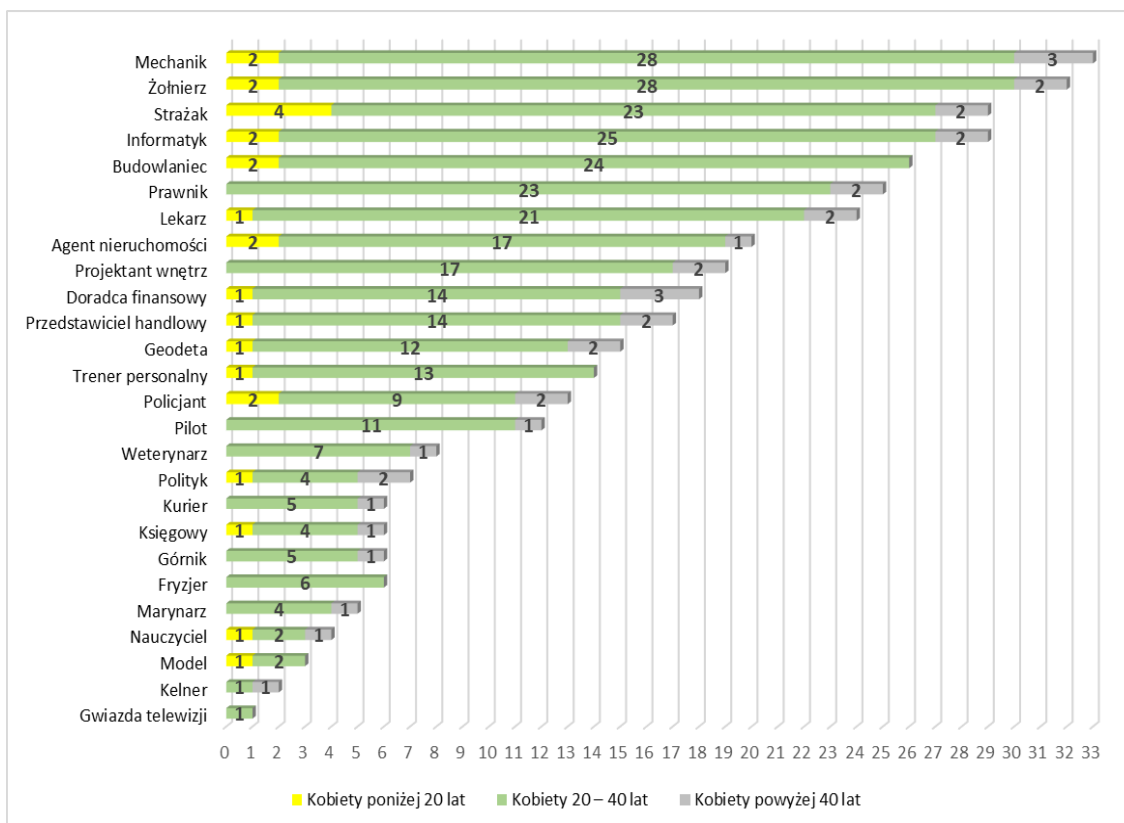
W celu zbadania atrakcyjności księgowego jako partnera życiowego (i księgowej jako partnerki życiowej) stworzyłam dwie ankiety (załącznik 1 i 2). W ankietach tych znalazło się pytanie dotyczące najbardziej pożądanego zawodu dla partnera/partnerki, przy czym badani musieli wybrać 5 spośród 26 wymienionych zawodów. Zostało w nich również zawarte pytanie o najmniej pożądaną zawód, ale w tym przypadku ankietowani mieli do wyboru 4 spośród 11 zawodów. W obu tych pytaniach został podany księgowy/księgowa jako jedna z opcji. Dodatkowo w ankiecie zostało zawarte pytanie metrykalne o płeć oraz powiązanie z zawodem księgowym. Badanie rozpoczęłam w lutym 2021 r. i trwało ono do maja 2021 r. Wzięło w nim udział 50 mężczyzn oraz 76 kobiet w różnym wieku, w podziale na trzy kategorie wiekowe: poniżej 20 lat (7 mężczyzn, 5 kobiet), w przedziale 20-40 lat (31 mężczyzn, 64 kobiety) oraz powyżej 40 lat (12 mężczyzn, 7 kobiet). Zostali oni podzieleni na dwie kategorie ze względu na wykonywany zawód - na osoby pracujące w księgowości (13 mężczyzn, 28 kobiet) oraz niezwiązane z tym zawodem (37 mężczyzn, 48 kobiet). Ankiety udostępniłam w formie online (108 wypełnionych kwestionariuszy) oraz rozdałam w wersji papierowej pracownikom jednej z łódzkich firm, świadczących usługi finansowo-księgowe (18 wypełnionych kwestionariuszy).

Poniższa tabela 1 przedstawia odpowiedzi kobiet na pytanie 1, w którym musiały wskazać zawody najbardziej pożądane dla swoich partnerów. Dla kobiet niezwiązanych z księgowością najbardziej atrakcyjnym zawodem okazał się strażak (22 głosy), mechanik (21 głosów) oraz żołnierz (21 głosów). Stanowiska te zdobyły największą ilość głosów wśród kobiet w każdej kategorii wiekowej. Natomiast księgowe za najbardziej atrakcyjnych uznały informatyków (13 głosów), prawników (13 głosów) oraz mechaników (12 głosów). Zawód księgowy zdobył jedynie po 3 głosy zarówno wśród kobiet związanych jak i niezwiązanych z księgowością.

Tabela 1. Odpowiedzi kobiet na pytanie 1 „Jaki jest najbardziej pożądaný zawód dla Pani partnera?”

Wiek	Kobiety niezwiązane z zawodem księgowym				Kobiety pracujące w księgowości			
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma
Agent nieruchomości	2	9	0	11	0	8	1	9
Budowlanec	2	14	0	16	0	10	0	10
Doradca finansowy	1	8	2	11	0	6	1	7
Fryzjer	0	5	0	5	0	1	0	1
Geodeta	1	5	0	6	0	7	2	9
Górník	0	2	0	2	0	3	1	4
Gwiazda telewizji	0	1	0	1	0	0	0	0
Informatyk	2	14	0	16	0	11	2	13
Kelner	0	1	0	1	0	0	1	1
Księgowy	1	2	0	3	0	2	1	3
Kurier	0	2	1	3	0	3	0	3
Lekarz	1	13	1	15	0	8	1	9
Marynarz	0	4	0	4	0	0	1	1
Mechanik	2	17	2	21	0	11	1	12
Model	1	2	0	3	0	0	0	0
Nauczyciel	1	1	0	2	0	1	1	2
Pilot	0	9	1	10	0	2	0	2
Policjant	2	6	1	9	0	3	1	4
Polityk	1	3	0	4	0	1	2	3
Prawnik	0	12	0	12	0	11	2	13
Projektant wnętrz	0	11	1	12	0	6	1	7
Przedstawiciel handlowy	1	9	1	11	0	5	1	6
Strażak	4	16	2	22	0	7	0	7
Trener personalny	1	11	0	12	0	2	0	2
Weterynarz	0	6	1	7	0	1	0	1
Żołnierz	2	17	2	21	0	11	0	11

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 11. Ranking najbardziej pożądaných męskich zawodów

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższego rysunku 11 wynika, że najbardziej pożądanym przez badaną grupę kobiet zawodem dla ich partnera jest mechanik (33 głosy), żołnierz (32 głosy), strażak (29 głosów) oraz informatyk (29 głosów). Księgowy zdobywając 6 głosów znalazł się w dolnej części rankingu, co oznacza, że mężczyźni wykonujący ten zawód wypadają dość słabo pod względem atrakcyjności jako partnerzy życiowi w porównaniu do pozostałych wymienionych profesji.

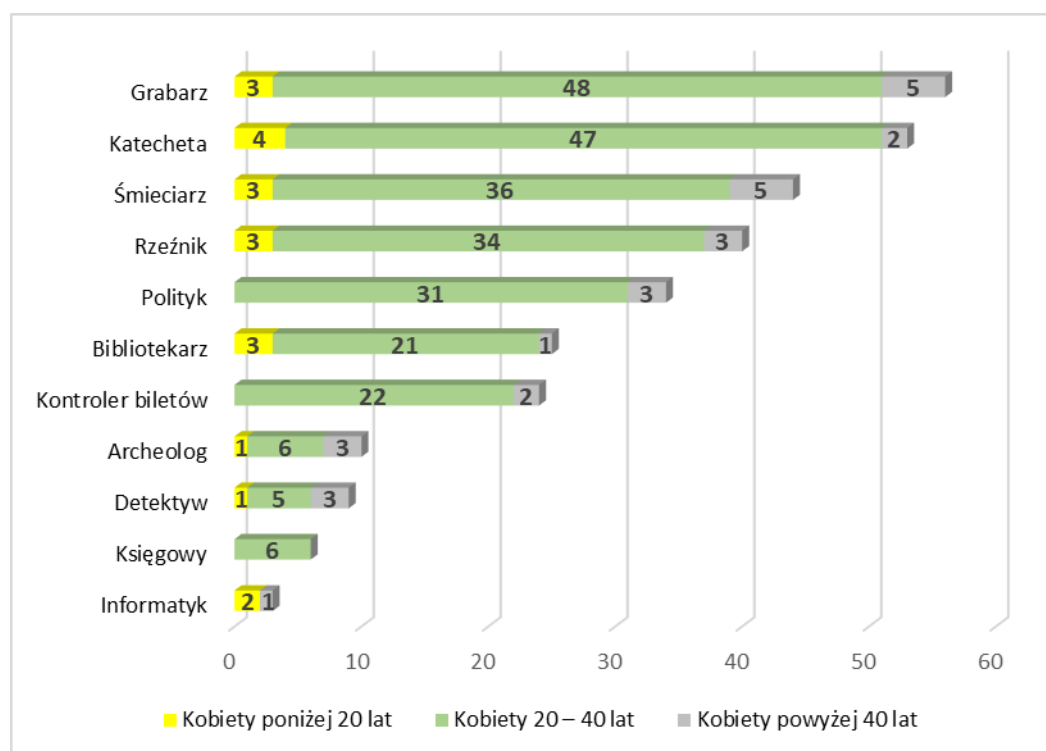
Tabela 2. Odpowiedzi kobiet na pytanie 2 „Który z poniżej wymienionych męskich zawodów najbardziej Panią odstrasza?”

Wiek	Kobiety niezwiązane z zawodem księgowym				Kobiety pracujące w księgowości			
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma
Archeolog	1	6	1	8	0	0	2	2
Bibliotekarz	3	10	0	13	0	11	1	12
Detektyw	1	4	1	6	0	1	2	3
Grabarz	3	31	2	36	0	17	3	20
Informatyk	2	0	0	2	0	0	1	1
Katecheta	4	29	1	34	0	18	1	19
Kontroler biletów	0	11	2	13	0	11	0	11

Księgowy	0	4	0	4	0	2	0	2
Polityk	0	20	1	21	0	11	2	13
Rzeźnik	3	22	1	26	0	12	2	14
Śmieciarz	3	23	3	29	0	13	2	15

Źródło: Opracowanie własne

W drugim pytaniu należało wskazać zawody najmniej pożądane dla swojego partnera. Najbardziej odrzucającym zawodem według kobiet niepracujących w księgowości jest grabarz (36 głosów), katecheta (34 głosy) oraz śmieciarz (29 głosów). Profesje te zdobyły największą ilość głosów wśród kobiet do 40 roku życia. Natomiast starsze respondentki za odpychających uznały także kontrolerów biletów. Również zdaniem księgowych nieatrakcyjni są mężczyźni będący grabarzami (20 głosów), katechetami (19 głosów) oraz śmieciarzami (15 głosów). Zawód księgowy odpycha wyłącznie kobiety w przedziale wiekowym 20-40 lat.

Rysunek 12. Ranking najmniej pożądanych męskich zawodów

Źródło: Opracowanie własne

Grabarz (56 głosów), katecheta (53 głosy) oraz śmieciarz (44 głosy) to zawody, które zostały uznane za najmniej pożądane przez kobiety. Księgowy zdobywając jedynie 6 głosów znalazł się na przedostatnim miejscu w rankingu. Świadczy to o tym, że zawód ten nie jest mocno odpychający w porównaniu do innych wymienionych w ankiecie

profesji. W oczach kobiet księgowi wypadają raczej neutralnie, nie odrzucają, ale też nie przyciągają płci przeciwnej.

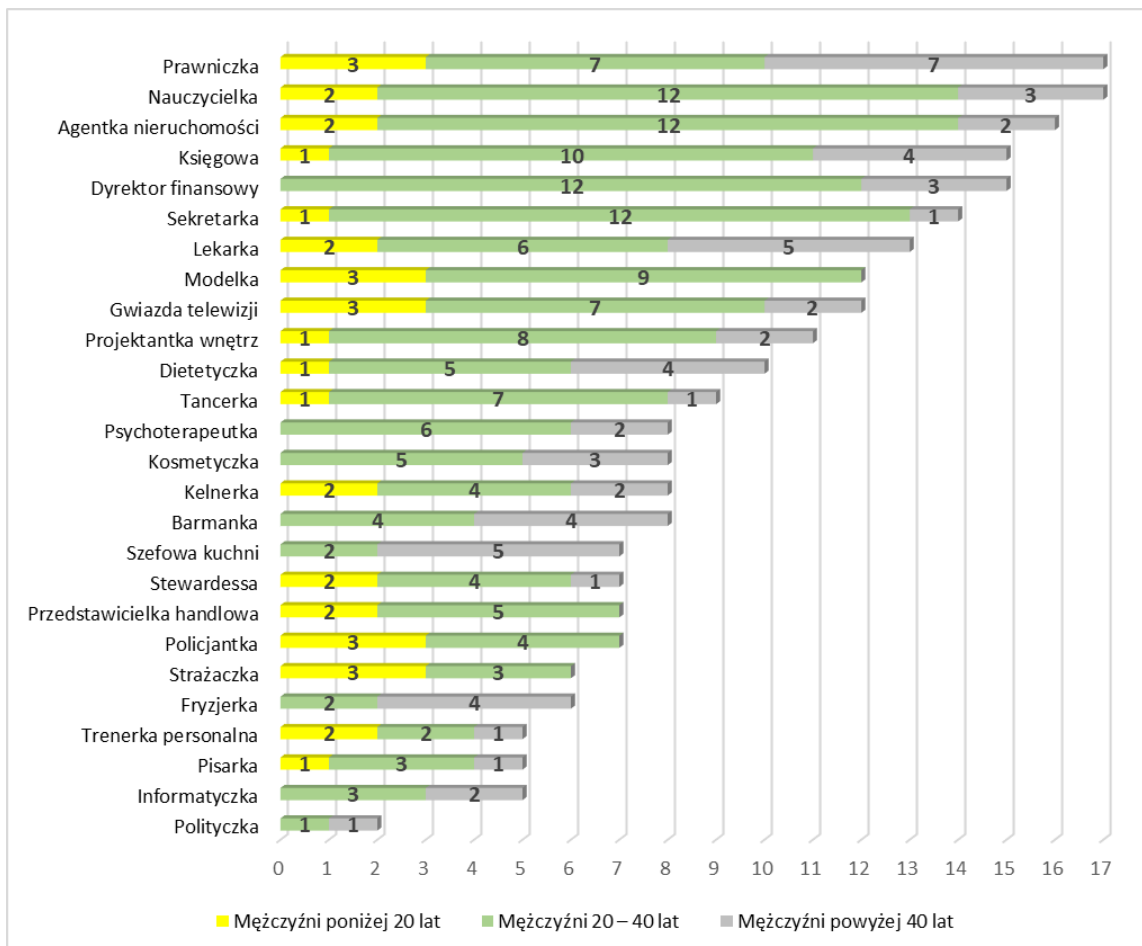
Poniższa tabela 3 przedstawia odpowiedzi mężczyzn na pytanie 1, w którym musieli wskazać zawody najbardziej pożądane dla swoich partnerek. Panowie niezwiązani z księgowością pożądają kobiet pracujących jako księgowe (14 głosów), agentki nieruchomości (13 głosów), sekretarki (12 głosów), dyrektorki finansowe (12 głosów) oraz prawniczki (12 głosów). Respondenci poniżej 20 roku życia marzą natomiast o modelkach i gwiazdach telewizji. Księgowi preferują nauczycielki (6 głosów), barmanki (5 głosów), prawniczki (5 głosów) oraz tancerki (5 głosów). Tylko jeden badany księgowy pożądał kobiety wykonującej ten sam zawód.

Tabela 3. Odpowiedzi mężczyzn na pytanie 1 „Jaki jest najbardziej pożądany zawód dla Pana partnerki?”

Wiek	Mężczyźni niezwiązani z zawodem księgowym				Mężczyźni pracujący w księgowości			
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma
Agentka nieruchomości	2	10	1	13	0	2	1	3
Barmanka	0	2	1	3	0	2	3	5
Dietetyczka	1	3	3	7	0	2	1	3
Dyrektor finansowy	0	9	3	12	0	3	0	3
Fryzjerka	0	2	2	4	0	0	2	2
Gwiazda telewizji	3	6	2	11	0	1	0	1
Informatyczka	0	3	2	5	0	0	0	0
Kelnerka	1	3	0	4	1	1	2	4
Kosmetyczka	0	4	2	6	0	1	1	2
Księgowa	1	10	3	14	0	0	1	1
Lekarka	2	6	3	11	0	0	2	2
Modelka	3	6	0	9	0	3	0	3
Nauczycielka	2	9	0	11	0	3	3	6
Pisarka	1	2	1	4	0	1	0	1
Policjantka	2	2	0	4	1	2	0	3
Polityczka	0	1	1	2	0	0	0	0
Prawniczka	2	5	5	12	1	2	2	5
Projektantka wnętrz	1	7	2	10	0	1	0	1
Przedstawicielka handlowa	2	4	0	6	0	1	0	1
Psychoterapeutka	0	4	1	5	0	2	1	3
Sekretarka	1	11	0	12	0	1	1	2
Stewardessa	2	2	0	4	0	2	1	3
Strażaczka	2	1	0	3	1	2	0	3
Szefowa kuchni	0	2	2	4	0	0	3	3

Tancerka	0	4	0	4	1	3	1	5
Trenerka personalna	2	2	1	5	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 13. Ranking najbardziej pożądaných kobiecých zawodůw

Źródło: Opracowanie własne

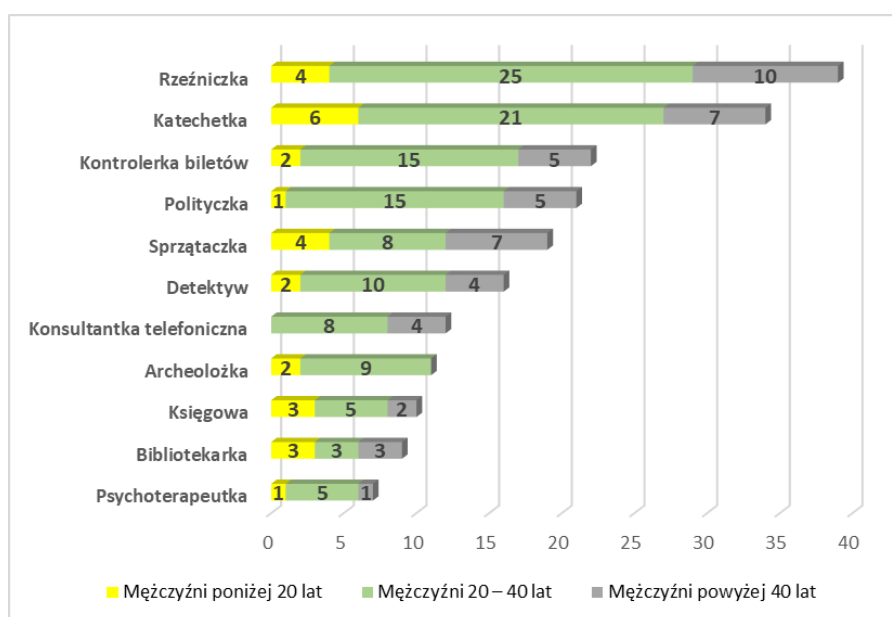
Z powyższego rysunku 13 wynika, że ankietowani mężczyźni za atrakcyjne uważają prawniczki (17 głosów), nauczycielki (17 głosów) oraz agentki nieruchomości (16 głosów). Ponadto marzą oni o księgowych (15 głosów) i dyrektorkach finansowych (15 głosów), czyli kobietach odpowiedzialnych za finanse oraz rachunkowość firm. Kolejna tabela 4 przedstawia odpowiedzi mężczyzn na pytanie 2.

Tabela 4. Odpowiedzi mężczyzn na pytanie 2 „Który z poniżej wymienionych kobiecych zawodów najbardziej Pana odstrasza?”

	Mężczyźni niezwiązani z zawodem księgowym				Mężczyźni pracujący w księgowości			
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	Suma
Archeolożka	2	5	0	7	0	4	0	4
Bibliotekarka	3	2	2	7	0	1	1	2
Detektyw	1	9	2	12	1	1	2	4
Katechetka	6	17	7	30	0	4	0	4
Konsultantka telefoniczna	0	7	2	9	0	1	2	3
Kontrolerka biletów	2	12	4	18	0	3	1	4
Księgowa	3	2	1	6	0	3	1	4
Polityczka	0	13	1	14	1	2	4	7
Psychoterapeutka	0	5	1	6	1	0	0	1
Rzeźniczka	4	20	5	29	0	5	5	10
Sprzątaczką	3	4	3	10	1	4	4	9

Źródło: Opracowanie własne

W drugim pytaniu mężczyźni wskazali najbardziej odrzucające, kobiece zawody. Katechetka (30 głosów), rzeźniczka (29 głosów) oraz kontrolerka biletów (18 głosów) to profesje, które nie są atrakcyjne zdaniem mężczyzn niezwiązanych z zawodem księgowym. Natomiast najmniej odrzucają ich kobiety pracujące w księgowości (6 głosów). Tymczasem księgowi za nieatrakcyjne uważają rzeźniczki (10 głosów), sprzątaczkę (9 głosów) i polityczki (7 głosów.). Czworo mężczyzn, głównie w wieku 20 – 40 lat odpychają kobiety wykonujące ten sam zawód.

Rysunek 14. Ranking najmniej pożądaných kobiecých zawodůw

Źródło: Opracowanie własne

Najmniej pożądanymi kobiecymi zawodami okazały się rzeźniczki (39 głosów), katechetki (34 głosy) oraz kontrolerki biletów (22 głosy). Księgowe zdobyły 10 głosów i tym samym znalazły się w dolnej części rankingu. Nie odpychają one zbyt mocno płci przeciwnej w porównaniu do innych wymienionych w ankiecie profesji.

Z przeprowadzonego przeze mnie badania wynika, że w oczach mężczyzn, głównie tych niezwiązanych z zawodem księgowym, kobiety pracujące w księgowości są atrakcyjne. Niewielu z nich uznało, że odrzuca ich ten zawód. Gorzej wygląda sytuacja w przypadku mężczyzn na stanowisku księgowym. Co prawda nie odpychają oni kobiet, ale nie są też oni pożądanymi przez płęć przeciwną.

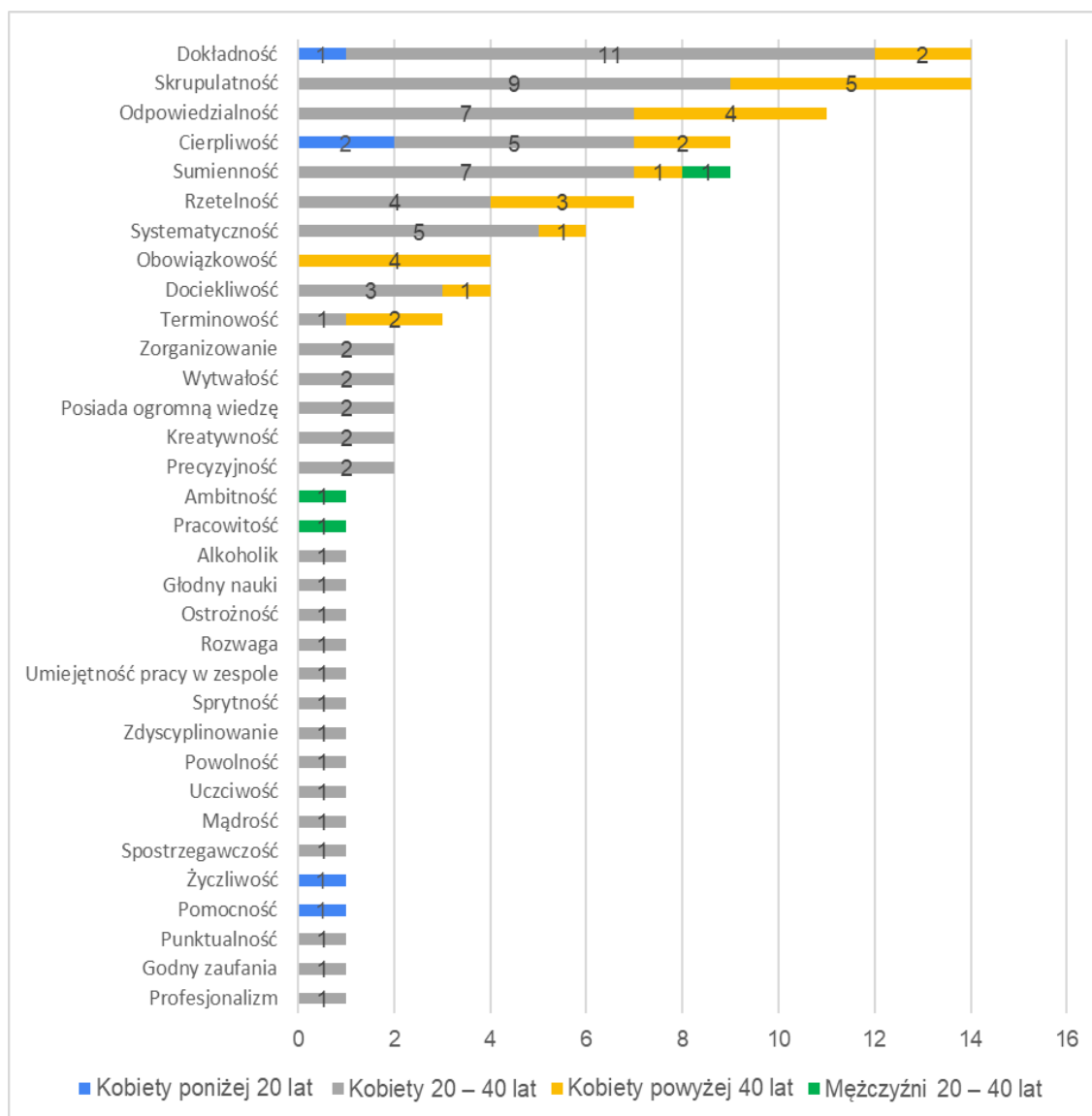
4.2. Wyniki badania postrzegania cech i pracy księgowego w społeczeństwie

W celu zbadania wizerunku księgowego w oczach polskiego społeczeństwa stworzyłam ankietę (załącznik 3) mającą formę badania online. Zawarłam w niej 7 pytań dotyczących postrzegania księgowych, pytanie o powiązanie z zawodem księgowym oraz pytanie o płęć i wiek. Ankietę udostępniłam w grudniu 2020 roku. Badanie trwało do maja 2021 roku.

Grupę badawczą stanowiło 120 osób w różnym wieku w podziale na trzy kategorie wiekowe: poniżej 20 lat (6 osób), w przedziale 20 - 40 lat (98 osób) oraz powyżej 40 lat (16 osób). Ponadto respondenci zostali podzieleni na trzy kategorie ze względu na wykonywany zawód oraz posiadaną wiedzę na temat zawodu księgowego – na osoby pracujące w księgowości/studiujące rachunkowość (47 osób), osoby niepracujące w księgowości/niestudiujące rachunkowości, ale mające wiedzę na temat zawodu księgowego (56 osób) oraz osoby niezwiązane z zawodem księgowym, które nie mają pojęcia na czym polega ten zawód (17 osób). Aż 87% ankietowanych stanowiły kobiety (104 osoby), a 13% mężczyźni (16 osób).

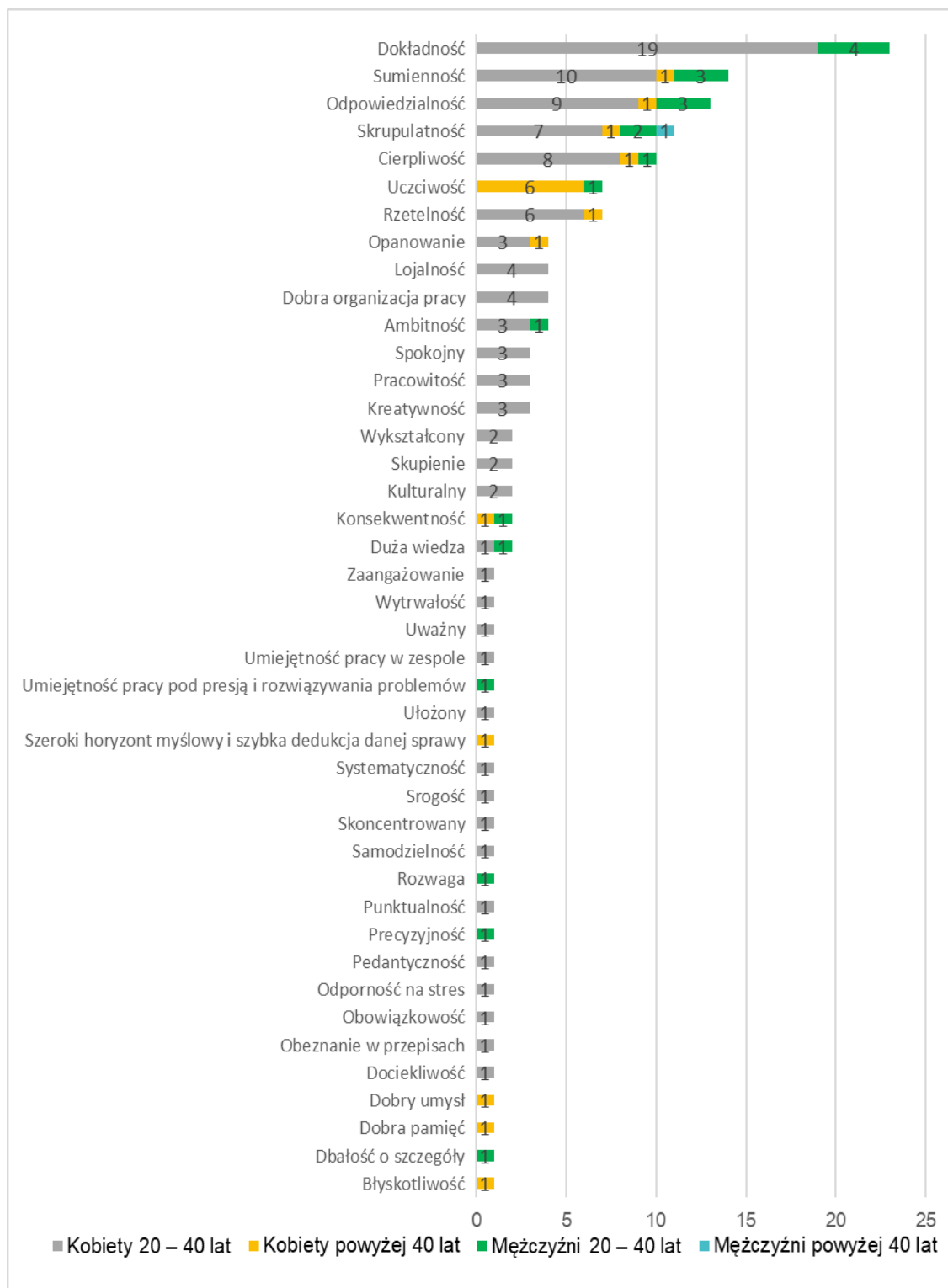
Pierwsze pytanie otwarte zawarte w ankiecie dotyczyło cech charakteru osób pracujących w księgowości. Respondenci udzielali różnych odpowiedzi, wskazywali nie tylko cechy charakteru, ale również umiejętności oraz różne określenia charakteryzujące księgowych. Poniższy rysunek 15 przedstawia odpowiedzi księgowych oraz studentów rachunkowości na pytanie 1. Najczęściej wymienianą cechą była dokładność oraz skrupulatność. Inne, często wskazywane cechy to odpowiedzialność, cierpliwość oraz

sumienność. Jedyny mężczyzna związany z zawodem księgowym wymienił sumienność, ambitność i pracowitość. Większość odpowiedzi miała charakter pozytywny, jednakże pojawiło się jedno negatywne określenie księgowego – alkoholik. Należy tu wspomnieć, iż w rozdziale trzecim analiza memów pokazała, że praca w księgowości potrafi doprowadzić do alkoholizmu.

Rysunek 15. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”

Źródło: Opracowanie własne

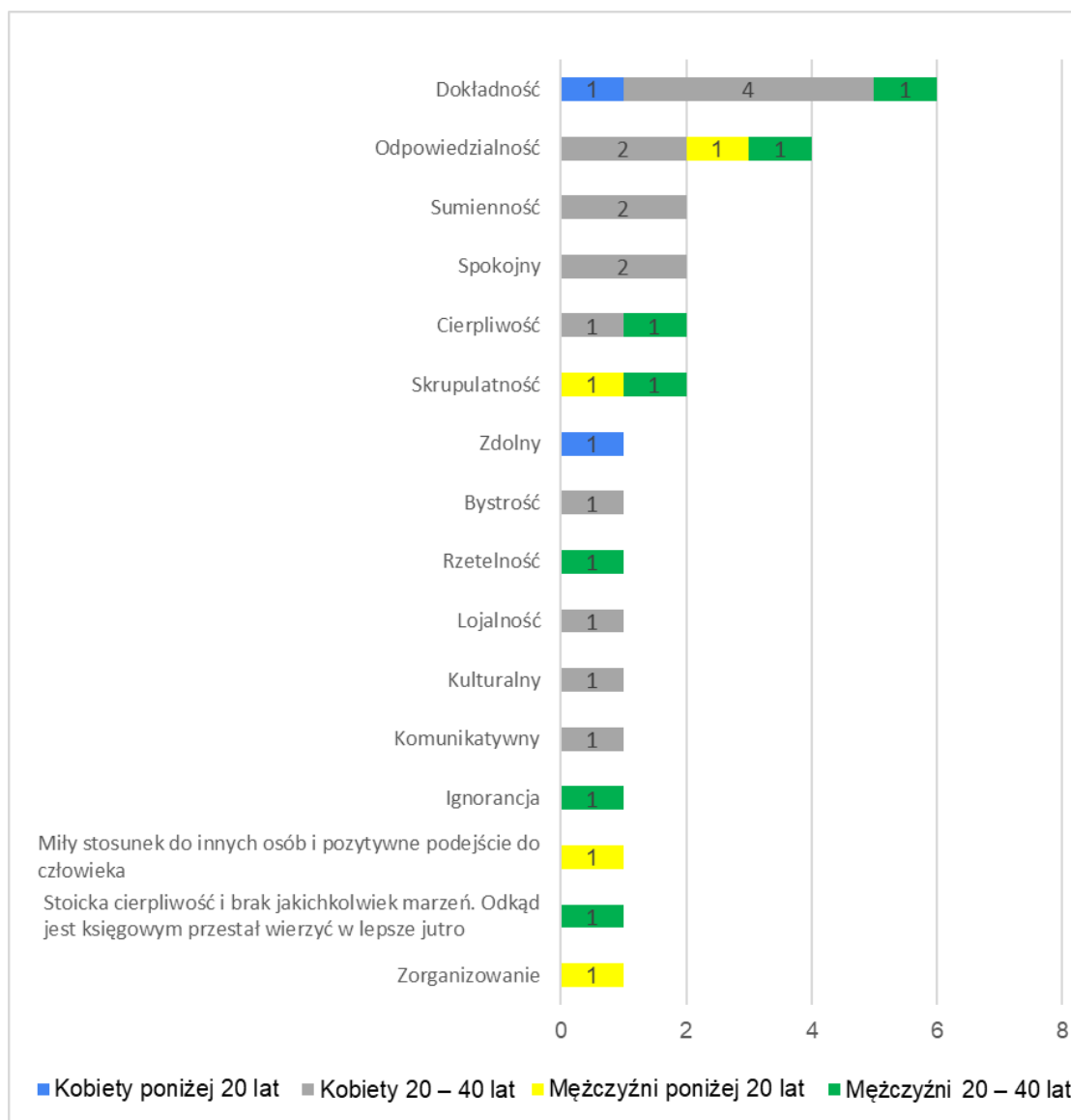

Rysunek 16. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”

Źródło: Opracowanie własne

Najczęściej wymienianą cechą przez osoby niezwiązane z zawodem księgowym, ale wiedzące na czym on polega była dokładność. Odpowiedź ta padała najczęściej

zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Często wskazywano również sumienność, odpowiedzialność, skrupulatność oraz cierpliwość. Większość odpowiedzi miała wydźwięk pozytywny, ale wymieniono również cechę negatywną – srogość.

Rysunek 17. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”
Źródło: Opracowanie własne

Dokładność to cecha, która była wskazywana najczęściej również przez osoby niewiedzące na czym polega zawód księgowy. Anketowani często wymieniali również odpowiedzialność. Większość odpowiedzi miała charakter pozytywny, ale wśród mężczyzn pojawiły się także pojedyncze, negatywne określenia. Wymienili oni

ignorancję, a także stwierdzili, że księgowy nie ma jakichkolwiek marzeń i odkąd podjął się wykonywania tego zawodu przestał wierzyć w lepsze jutro.

W drugim pytaniu otwartym respondenci mieli za zadanie opisać na czym polega praca osoby zajmującej się księgowością. Poniższa tabela 5 przedstawia odpowiedzi księgowych oraz studentów rachunkowości. Najczęściej wymieniali oni: prowadzenie księgowości/ksiąg rachunkowych firm, sporządzanie sprawozdań finansowych, wyliczanie/rozliczanie podatków, ewidencje/ujmowanie/rejestrowanie operacji gospodarczych. Większość ankietowanych wskazała typowe obowiązki księgowego. Natomiast dwoje respondentów stwierdziło, że praca księgowego polega ogólnie na odpowiedzialności, a jedna z ankietowanych osób uznała, że praca ta polega na udawaniu, że się pracuje.

Tabela 5. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”

Płeć	Kobiety			Mężczyźni
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	20 – 40 lat
Wiek				
Prowadzenie księgowości/ksiąg rachunkowych firm	0	19	4	0
Sporządzanie sprawozdań finansowych	0	11	4	0
Wyliczanie/rozliczanie podatków	0	11	3	0
Ewidencja/ujmowanie/rejestrowanie operacji gospodarczych	0	2	6	0
Księgowanie wydatków/przelewów/faktur/dokumentów	1	5	0	0
Kontrolowanie finansów/sytuacji finansowej firm	0	4	0	0
Współpraca z klientami	0	3	0	0
Sprawdzanie poprawności dokumentów	1	2	0	0
Papiery	1	1	0	0
Tworzenie raportów	0	1	1	0
Rozliczanie pracowników	0	2	0	0
Wypełnianie/wysyłanie deklaracji	0	2	0	0
Dekretacja dokumentów	0	2	0	0
Współpraca z Urzędem Skarbowym	0	2	0	0
Polega na odpowiedzialności	1	1	0	0
Wyliczanie rezerw	0	1	0	0
Zajmowanie się sprawami związanymi z wynagrodzeniami	1	0	0	0
Segregacja dokumentów	0	1	0	0
Siedzenie przed komputerem	0	1	0	0
Przeprowadzanie inwentaryzacji	0	1	0	0
Współpraca z ZUS-em	0	1	0	0

Płaci zobowiązania	0	0	1	0
Wprowadzanie danych do systemu	0	1	0	0
Tworzenie bilansów, rzis, rpp	0	1	0	0
Wystawianie faktur sprzedaży	0	1	0	0
Gromadzenie dokumentów	0	1	0	0
Liczenie	1	0	0	0
Na udawaniu, że się pracuje	0	1	0	0
Rozliczenia z budżetem	0	0	1	0
Wszystko zależy od stanowiska księgowego, wielkości i specyfiki obsługiwanej firmy itp.	0	0	1	0
Zajmuje się dokumentacją finansową danego podmiotu gospodarczego	0	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”

Płeć	Kobiety		Mężczyźni	
	20 – 40 lat	powyżej 40 lat	20 – 40 lat	powyżej 40 lat
Sporządzanie/księgowanie/rozliczanie faktur	13	1	2	0
Prowadzenie księgowości/rachunkowości/ksiąg rachunkowych firm	10	0	0	0
Księgowanie/wprowadzanie dokumentów	7	0	2	1
Wyliczanie/rozliczanie podatków	8	0	1	1
Zajmowanie się finansami	5	0	1	0
Rozliczanie PIT-ów	5	0	0	0
Realizacja wpłat/wypłat/przelewów	3	0	1	0
Tworzenie/sporządzanie bilansu RZiS	2	0	2	0
Rachunki	4	0	0	0
Obliczanie	1	2	0	0
Rozliczanie firm	1	2	0	0
Przygotowywanie zestawień przychodów i dochodów	2	0	0	0
Obsługa rachunkowa firm	2	0	0	0
Księgowanie wydatków/przychodów	2	0	0	0
Rozliczanie składek na ubezpieczenia społeczne	2	0	0	0
Liczenie	2	0	0	0
Sporządzanie sprawozdań finansowych	2	0	0	0
Rozliczenia finansowe	1	0	1	0
Wypełnianie papierów/papierologia	2	0	0	0
Bieżąca znajomość UoR i zmian w prawie podatkowym	1	0	0	0
Współpraca z ZUS, GUS i NBP	1	0	0	0
Kontakt z klientem/dostawcą	1	0	0	0

Prowadzenie interesów spółki pod względem finansowo-podatkowym	1	0	0	0
Kombinowanie	1	0	0	0
Rozliczanie pensji dla pracowników	1	0	0	0
Wyliczanie rezerw	1	0	0	0
Wyliczanie wyniku	1	0	0	0
Księgowanie operacji gospodarczych	0	0	1	0
Liczy zysk w biznesie	0	0	1	0
Wystawianie not korygujących	1	0	0	0
Wysyłanie intrastatu	1	0	0	0
Ustawy	1	0	0	0
Kadry	1	0	0	0
Zarządzanie gospodarką finansową	1	0	0	0
Dbłość o zgodność bilansu	0	0	1	0
Sumowanie	0	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Osoby niezwiązane z zawodem księgowym, ale wiedzące na czym on polega, najczęściej wymieniały: sporządzanie/księgowanie/rozliczanie faktur, prowadzenie księgowości/rachunkowości/ksiąg rachunkowych firm, księgowanie/wprowadzanie dokumentów, wyliczanie/rozliczanie podatków. Poza wskazywaniem typowych zadań należących do księgowych, ankietowani rzucali pojedyncze hasła, takie jak: rachunki, obliczanie, liczenie, kombinowanie, ustawy, kadry, sumowanie.

Tabela 7. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”

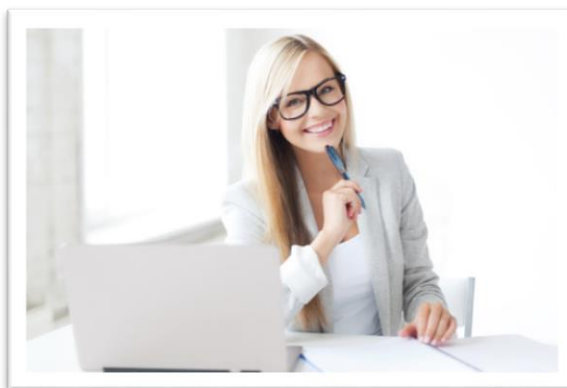
Płeć	Kobiety		Mężczyźni	
	poniżej 20 lat	20 – 40 lat	poniżej 20 lat	20 – 40 lat
Zajmowanie się finansami	0	1	1	0
Wypełnianie dokumentów	0	2	0	0
Papiery	0	1	0	0
Przepisuje liczba po liczbie do Excela liczby, a potem te liczby dodaje odejmuje i mnoży, a czasem dzieli	0	0	0	1
Rozliczenia przedsiębiorstw	0	0	0	1
Rozliczenia	0	1	0	0
Rozliczenia podatkowe	0	1	0	0
Zajmuje się ona rachunkowością oraz poszczególnym prowadzeniem działalności gospodarczej	0	0	1	0
Tabelki	0	1	0	0
Lenistwem	0	0	0	1
Zajmowanie się "rachunkami" różnych działalności	1	0	0	0

Liczenie	0	0	0	1
Praca biurowa	0	1	0	0
Pilnowanie porządków w papierach klienta	0	0	0	1
Bilanse, zestawienia	0	1	0	0
Prowadzenie firmy	0	1	0	0
Nie wiem	1	0	0	0

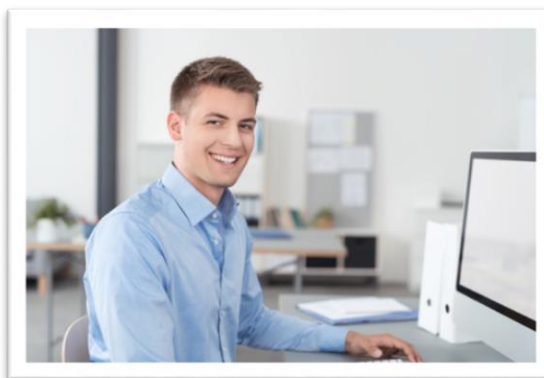
Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzi osób niewiedzących na czym polega zawód księgowy były dość ogólnikowe, ale w miarę trafne (z wyjątkiem stwierdzenia, że praca księgowego polega na lenistwie). Najczęściej wymieniali oni zajmowanie się finansami, wypełnianie dokumentów oraz rozliczanie. Tylko jedna z ankietowanych osób napisała wprost, że nie wie na czym polega praca osoby zajmującej się księgowością.

W pytaniu trzecim ankietowani musieli wybrać jedno z sześciu różnych zdjęć, które według nich najbardziej pasuje do wizerunku księgowego. Możliwe do wyboru warianty odpowiedzi zaprezentowano na poniższych ilustracjach.

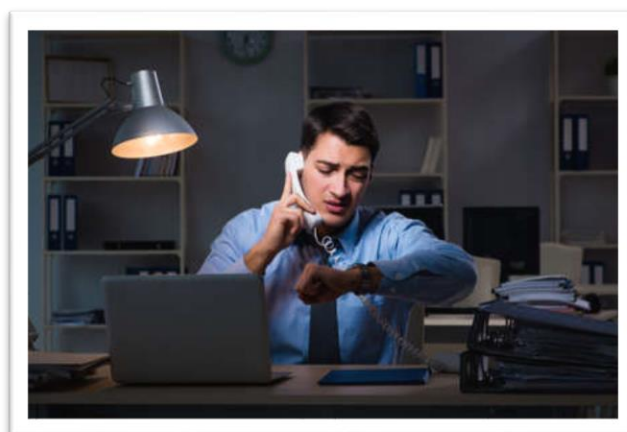
Ilustracja 1. Wariant pierwszy odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

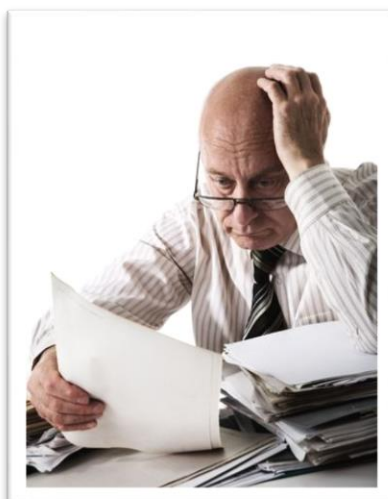
Ilustracja 2. Wariant drugi odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

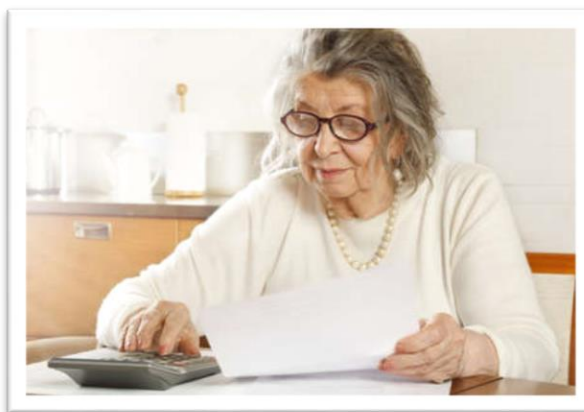
Ilustracja 3. Wariant trzeci odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

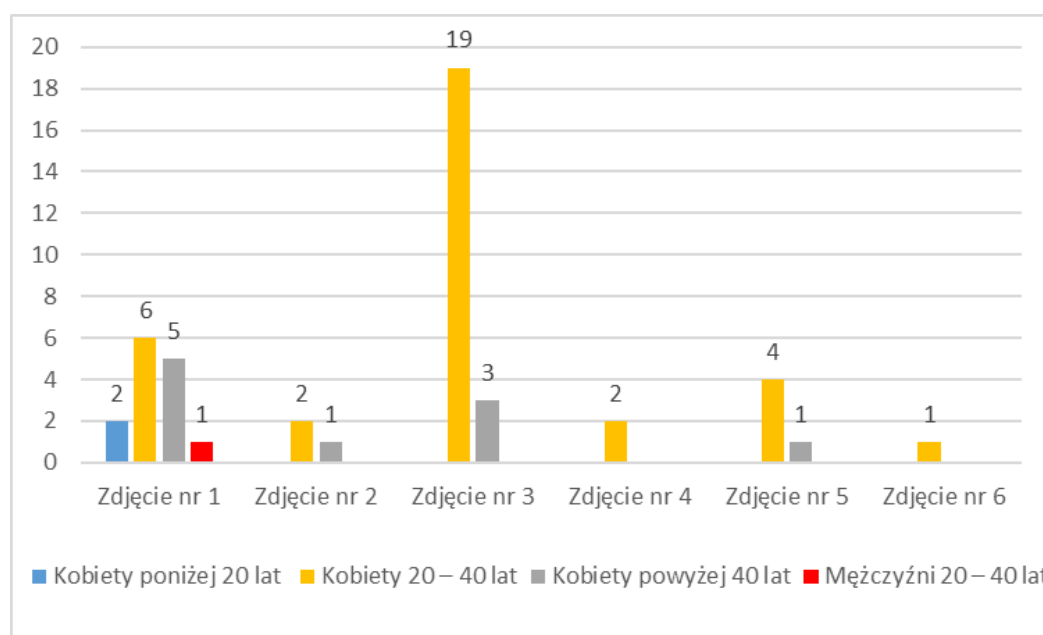
Ilustracja 4. Wariant czwarty odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Ilustracja 5. Wariant piąty odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

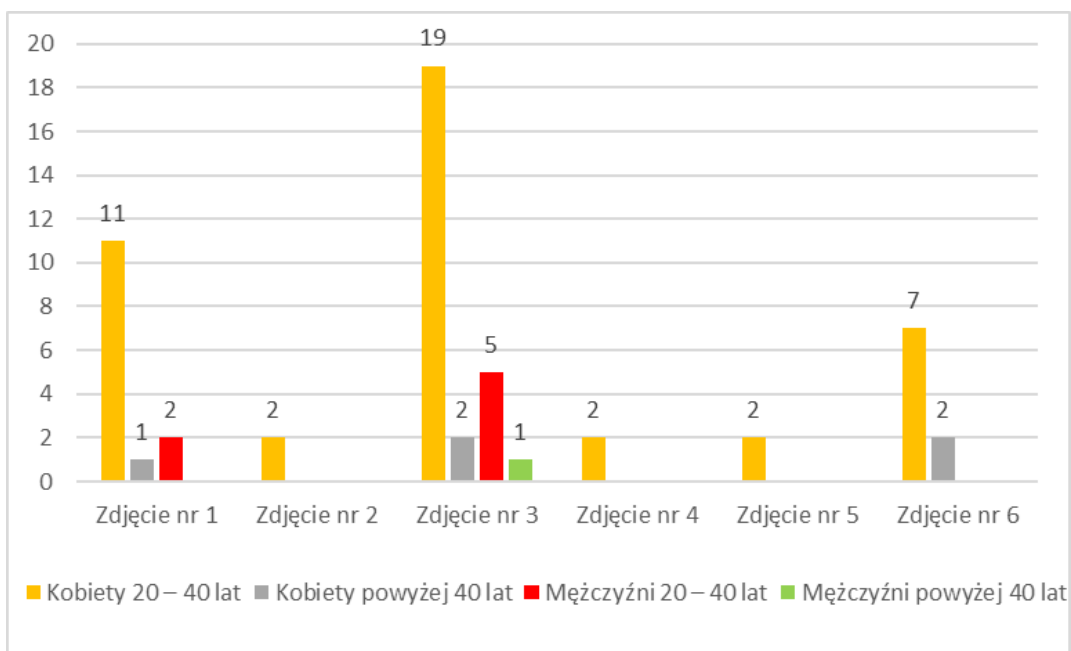
Ilustracja 6. Wariant szósty odpowiedzi na pytanie 3
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Rysunek 18. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studujących rachunkowość na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”
Źródło: Opracowanie własne

Osoby pracujące w zawodzie księgowym/studujące rachunkowość najczęściej wskazywali zdjęcie nr 3. Przedstawia ono elegancko ubraną kobietę w średnim wieku, która jest przytłoczona ilością pracy jaką musi wykonać. Wariant ten był najczęściej wybierany przez kobiety w wieku 20-40 lat (56% z nich). Drugą, najczęściej wskazywaną ilustracją było zdjęcie numer 1, prezentujące młodą i uśmiechniętą dziewczynę, która ubrana jest w strój, charakterystyczny dla osób wykonujących pracę biurową. Wariant pierwszy najczęściej wybierany był przez kobiety poniżej 20 roku życia (100%), kobiety powyżej 40 lat (50%) oraz jedynego mężczyznę związanego z zawodem księgowym, który wziął udział w ankiecie. Najmniejszą popularnością cieszyło się ostatnie zdjęcie, które

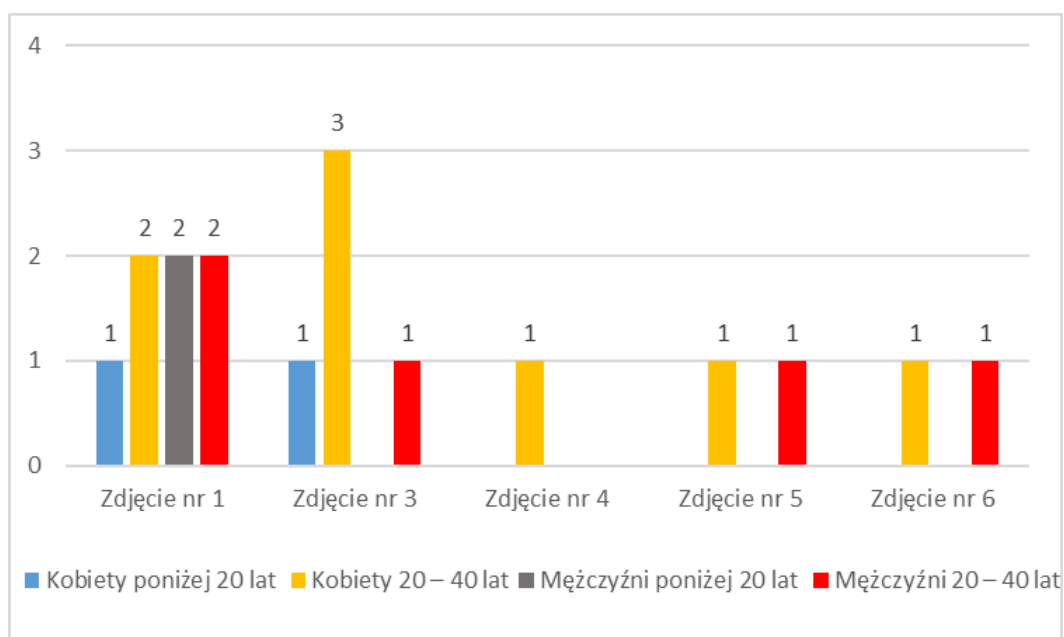
zdobyło tylko jeden głos. Przedstawia ono starszą kobietę w okularach, która dokonuje obliczeń na kalkulatorze.

Rysunek 19. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”

Źródło: Opracowanie własne

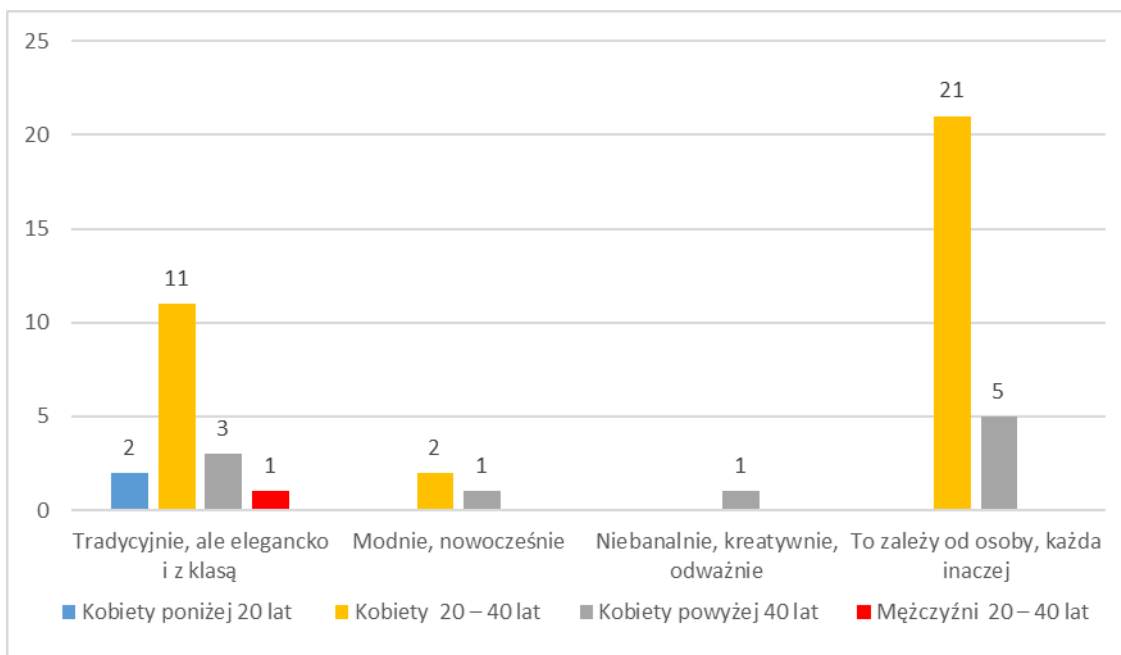
Wśród osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód, największą popularnością także cieszyło się zdjęcie numer 3. Był to najczęściej wybierany wariant przez obie płcie w każdej kategorii wiekowej. Zagłosowało na niego 44% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 40% kobiet powyżej 40 roku życia, 71% mężczyzn w wieku 20-40 lat oraz jedyny mężczyzna powyżej 40 roku życia. Drugą, najczęściej wskazywaną odpowiedzią był również wariant pierwszy. Wybrało go 26% kobiet w wieku 20-40 lat, 20% kobiet powyżej 40 roku życia oraz 29% mężczyzn w przedziale wiekowym 20-40 lat. Najmniej głosów zdobył wariant 2 przedstawiający młodego, uśmiechniętego i elegancko ubranego chłopaka, wariant 4 prezentujący pracującego w nocy, młodego mężczyznę oraz wariant 5 ilustrujący starszego, przejętego pracą mężczyznę. Każde z tych zdjęć otrzymało po dwa głosy i zostało wskazane przez kobiety w wieku 20-40 lat.

Rysunek 20. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”
Źródło: Opracowanie własne

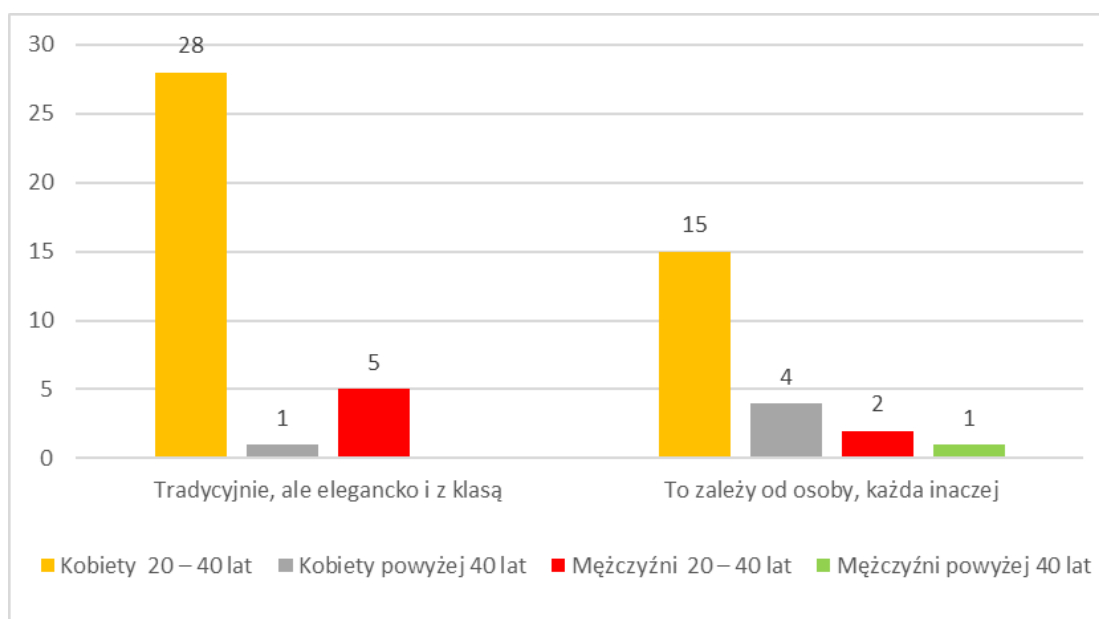
Najczęściej wybieraną odpowiedzią przez osoby niewiedzące na czym polega zawód księgowy był wariant 1. Zagłosowało na niego 50% kobiet poniżej 20 roku życia, 25% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 100% mężczyzn poniżej 20 lat oraz 40% mężczyzn w wieku 20-40 lat. Drugą, najczęściej wskazywaną ilustracją było zdjęcie numer 3. Wybrało je 50% kobiet poniżej 20 roku życia, 38% kobiet w wieku 20-40 lat oraz 20% mężczyzn w przedziale wiekowym 20-40 lat. Żadna z ankietowanych osób nie zagłosowała na zdjęcie numer 2, przedstawiające młodego, uśmiechniętego i elegancko ubranego mężczyznę.

Pytanie czwarte dotyczyło ubioru księgowych. Ankietowani mogli wybrać jedną z sześciu gotowych odpowiedzi lub wpisać własną, dowolną odpowiedź, lecz żaden z respondentów nie skorzystał z tej opcji. Poniższy rysunek 21 przedstawia odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość. Najwięcej ankietowanych stwierdziło, że każdy z księgowych ubiera się inaczej, zależnie od osoby. Odpowiedź tą zaznaczyło 62% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat oraz 50% kobiet powyżej 40 roku życia. Wiele osób uznało również, że księgowi ubierają się tradycyjnie, ale elegancko i z klasą. Uważa tak 100% kobiet i mężczyzn poniżej 20 roku życia, 32% kobiet w wieku 20-40 lat oraz 30% kobiet powyżej 40 roku życia. Żaden z respondentów nie stwierdził, że księgowi ubierają się na sportowo, czy staroświecko i bez wyrazu.

Rysunek 21. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studujących rachunkowość na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”

Źródło: Opracowanie własne

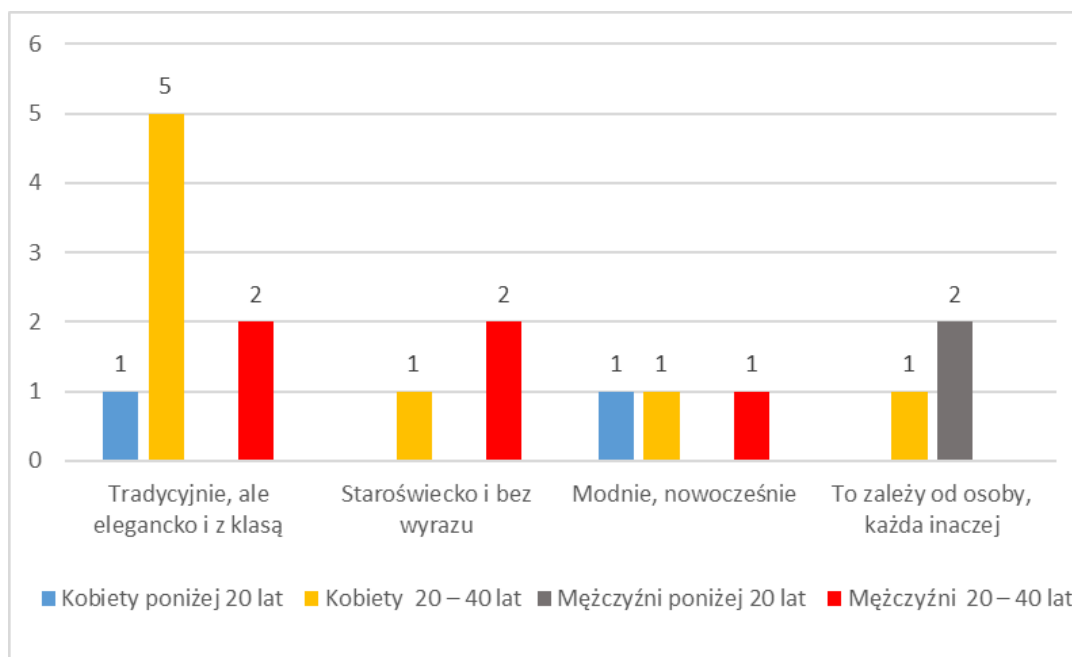

Rysunek 22. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód uważa, że księgowi ubierają się tradycyjnie, ale elegancko i z klasą. Opcję tą zaznaczyło 65% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 20% kobiet powyżej 40 roku życia oraz 71% mężczyzn w wieku 20-

40 lat. Pozostali ankietowani uznali, że każdy z księgowych ubiera się inaczej, zależnie od osoby.

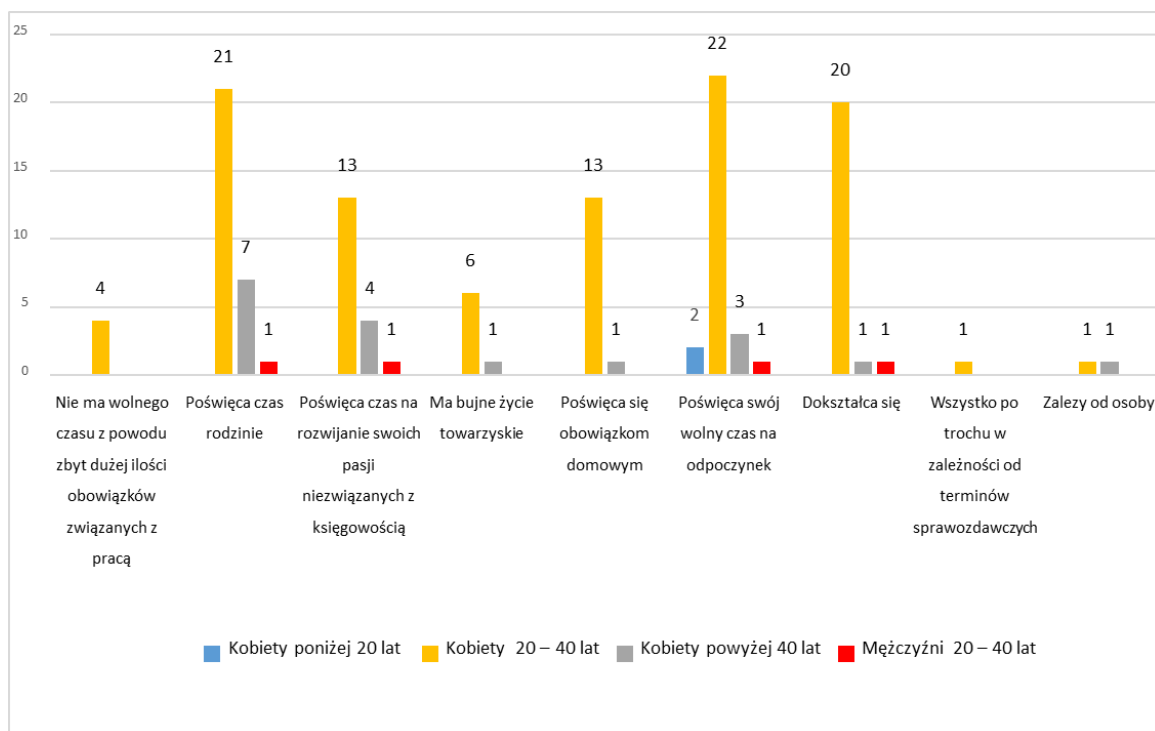
Rysunek 23. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”

Źródło: Opracowanie własne

Większość osób niemających pojęcia na czym polega zawód księgowy uznało, że księgowi ubierają się tradycyjnie, ale elegancko i z klasą. Uważa tak 50% kobiet poniżej 20 lat, 63% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat oraz 100% mężczyzn poniżej 20 roku życia. Respondenci stwierdzili również, że osoby pracujące w księgowości ubierają się staroświecko i bez wyrazu (3 głosy), modnie i nowoczesnie (3 głosy) oraz zależnie od osoby, każda inaczej (3 głosy).

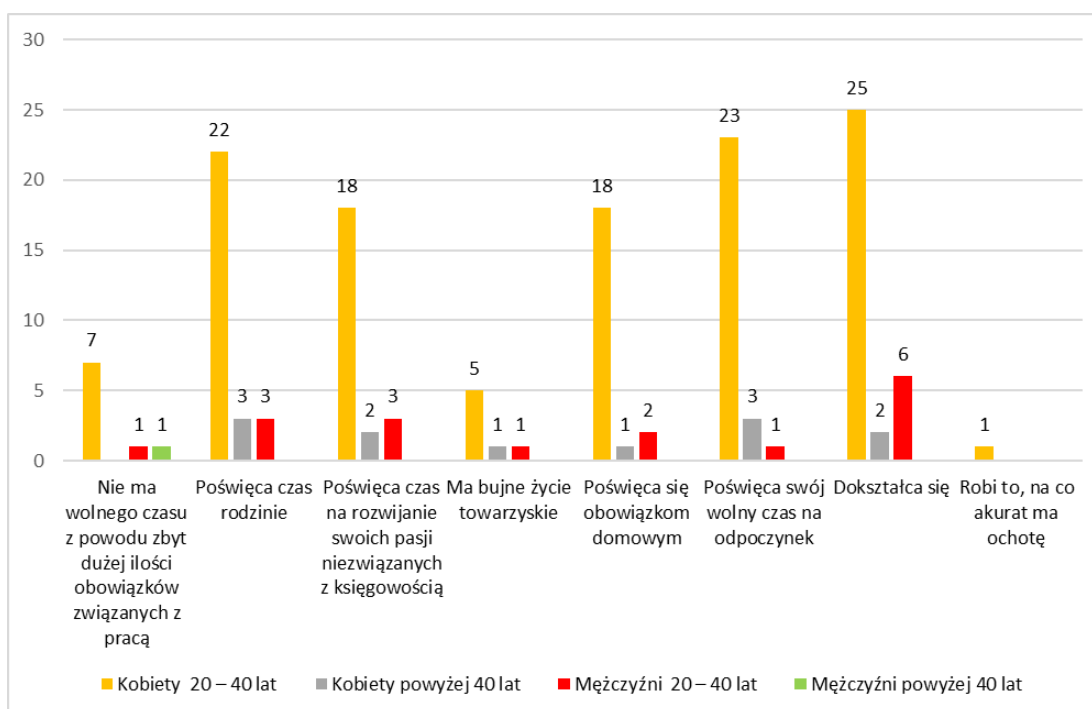
Kolejne pytanie dotyczyło form spędzania wolnego czasu przez księgowych. Ankietowani mogli zaznaczyć dowolną ilość gotowych odpowiedzi, a także wpisać własną odpowiedź. Poniższy rysunek 24 przedstawia odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość. Najwięcej respondentów stwierdziło, że księgowi swój wolny czas poświęcają rodzinie. Uważa tak 62% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 70% kobiet powyżej 40 roku życia oraz jedyny mężczyzna związany z zawodem księgowym, który wziął udział w ankiecie. Wielu ankietowanych uznało, że osoby pracujące w księgowości poświęcają swój wolny czas na odpoczynek. Opcję tą zaznaczyło 100% kobiet poniżej 20 roku życia, 65% kobiet w wieku 20-40 lat, 30% kobiet powyżej 40 lat oraz jedyny mężczyzna. Duża część respondentów stwierdziła również, że

księgowi w wolnym czasie doksztatcają się (22 głosy), rozwijają swoje pasje niezwiązane z księgowością (18 głosów) oraz poświęcają się obowiązkom domowym (14 głosów). Dodatkowo trzy osoby wpisały własną odpowiedź, przy czym jedna z nich uznała, że księgowi robią wszystko po trochu, w zależności od terminów sprawozdawczych. Pozostałe dwie stwierdziły, że każdy z księgowych robi co innego, w zależności od osoby.

Rysunek 24. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowy/księgowy w wolnym czasie?”

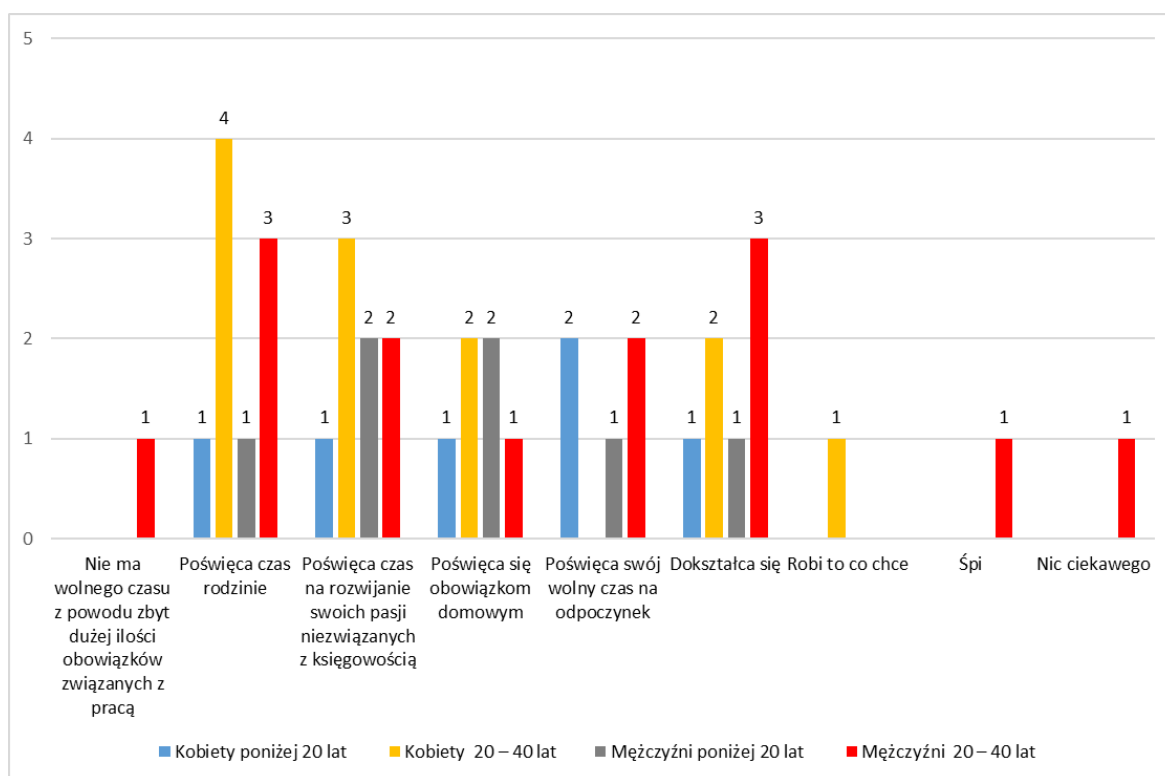
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 25. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowy/księgowy w wolnym czasie?”

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód uznało, że księgowi w swoim wolnym czasie dokształcają się. Uważa tak 58% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 40% kobiet powyżej 40 roku życia oraz 86% mężczyzn w wieku 20-40 lat. Wielu respondentów stwierdziło, że osoby pracujące w księgowości poświęcają swój czas rodzinie. Opcję tą zaznaczyło 51% kobiet w wieku 20-40 lat, 60% kobiet powyżej 40 lat oraz 43% mężczyzn w przedziale wiekowym 20-40 lat. Ponadto duża część osób uważa, że księgowi poświęcają swój wolny czas na odpoczynek (27 głosów), rozwijają swoje pasje niezwiązane z księgowością (23 głosy) oraz poświęcają się obowiązkom domowym (21 głosów). Jedna z ankietowanych kobiet wpisała własną odpowiedź. Uznała, że księgowi robią to, na co akurat mają ochotę.

Rysunek 26. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowka/księgowy w wolnym czasie?”
Źródło: Opracowanie własne

Respondenci niewiedzący na czym polega zawód księgowy stwierdzili, że osoby pracujące w księgowości swój wolny czas poświęcają przede wszystkim rodzinie. Uważa tak 50% kobiet poniżej 20 lat, 50% kobiet w przedziale wiekowym 20-40 lat, 50% mężczyzn poniżej 20 roku życia oraz 60% mężczyzn w wieku 20-40 lat. Wielu respondentów uznało, że księgowi poświęcają swój wolny czas na rozwijanie pasji niezwiązanych z księgowością. Opcję tą zaznaczyło 50% kobiet poniżej 20 lat, 38% kobiet w wieku 20-40 lat, 100% mężczyzn poniżej 20 roku życia oraz 40% mężczyzn w przedziale wiekowym 20-40 lat. Ponadto duża część ankietowanych uważa, że w wolnym czasie osoby pracujące w księgowości dokształcają się (7 głosów), poświęcają się obowiązkom domowym (6 głosów) oraz odpoczywają (5 głosów). Trzech respondentów wpisało własną odpowiedź na pytanie 5. Stwierdzili oni, że księgowi robią to co chcą, śpią, a także nie robią nic ciekawego.

Pytanie 6 dotyczyło hobby osób pracujących w księgowości. Ankietowani musieli ocenić w skali od 1 do 5 jak bardzo dane hobby pasuje do księgowych, przy czym 1 oznacza „w ogóle nie pasuje”, a 5 „bardzo pasuje”. Poniższa tabela 8 przedstawia odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość.

Tabela 8. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”

Płeć	Kobiety															Mężczyźni					Średnia ocen
	poniżej 20 lat					20 – 40 lat					powyżej 40 lat					20 - 40 lat					
Wiek																					
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Scrabble	0	1	1	0	0	3	4	15	4	8	1	1	1	2	5	0	0	0	1	0	3,40
Sporty ekstremalne	0	1	1	0	0	10	9	7	6	2	3	2	4	0	1	0	1	0	0	0	2,43
Taniec towarzyski	0	0	2	0	0	1	6	15	7	5	2	0	7	0	1	1	0	0	0	0	3,11
Joga	0	0	1	1	0	1	3	10	14	6	1	1	2	3	3	0	0	1	0	0	3,60
Opera, balet itp.	0	1	1	0	0	4	13	9	6	2	1	2	3	4	0	0	0	1	0	0	2,74
Muzyka alternatywna	1	1	0	0	0	7	9	10	5	3	4	0	5	1	0	0	1	0	0	0	2,51
Krzyżówki, sudoku itp.	2	0	0	0	0	3	2	8	11	10	1	1	2	3	3	0	0	0	1	0	3,55
Książki	0	0	1	0	1	0	1	9	13	11	0	0	2	1	7	0	0	0	1	0	4,11
Malarstwo, rysowanie	0	0	1	1	0	6	8	12	7	1	2	0	7	1	0	0	0	1	0	0	2,72
Gry komputerowe	0	2	0	0	0	13	10	10	1	0	4	1	3	0	2	1	0	0	0	0	2,06

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani uznali, że hobby najbardziej pasującym do księgowych są książki, które zdobyły średnio 4,11 punktów. Była to najwyższej oceniania pozycja przez obie płcie w każdej kategorii wiekowej. Dość wysoko, bo na średnio ponad 3 punkty zostały ocenione takie zajęcia jak: joga, krzyżówki i sudoku, scrabble oraz taniec towarzyski. Najślabiej w rankingu wypadły gry komputerowe zdobywając średnio 2,06 punktów, a także sporty ekstremalne, które uzyskały średnio 2,43 punktów.

Tabela 9. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”

Płeć	Kobiety										Mężczyźni										Średnia ocen
	20 – 40 lat					powyżej 40 lat					20 - 40 lat					powyżej 40 lat					
Wiek																					
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Scrabble	3	7	13	6	14	2	0	2	0	1	1	2	2	1	1	0	0	1	0	0	3,32
Sporty ekstremalne	18	11	10	2	2	3	1	0	1	0	2	4	0	1	0	1	0	0	0	0	2,00
Taniec towarzyski	5	9	19	7	3	1	1	2	1	0	0	2	3	1	1	0	0	1	0	0	2,88
Joga	2	5	11	13	12	1	0	1	0	3	0	1	1	3	2	1	0	0	0	0	3,64

Opera, balet itp.	10	10	10	6	7	1	0	2	2	0	1	3	3	0	0	0	0	1	0	0	2,73
Muzyka alternatywna	12	7	17	5	2	2	2	0	1	0	2	1	1	3	0	1	0	0	0	0	2,45
Krzyżówki, sudoku itp.	5	6	11	5	16	1	0	1	2	1	1	0	3	1	2	0	0	1	0	0	3,46
Książki	1	2	13	9	18	0	0	0	1	4	1	0	2	2	2	0	0	1	0	0	3,96
Malarstwo, rysowanie	10	12	13	2	6	3	1	1	0	0	1	3	2	1	0	1	0	0	0	0	2,45
Gry komputerowe	18	9	9	4	3	4	0	0	1	0	4	1	1	1	0	1	0	0	0	0	2,07

Źródło: Opracowanie własne

Osoby niepracujące w zawodzie księgowym/niestudiujące rachunkowości, ale wiedzące na czym polega ten zawód, również najwyżej ocenili książki, które zdobyły średnio prawie 4 punkty. Na ponad 3 punkty oceniono takie hobby jak: joga, krzyżówki i sudoku oraz scrabble. Respondenci uznali, że do księgowych najmniej pasują sporty ekstremalne (2 punkty) oraz gry komputerowe (2,07 punktów).

Tabela 10. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”

Płeć	Kobiety										Mężczyźni										Średnia ocen
	poniżej 20 lat					20 – 40 lat					poniżej 20 lat					20 – 40 lat					
Wiek																					
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Scrabble	1	0	1	0	0	3	1	2	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	4	3,06
Sporty ekstremalne	1	0	1	0	0	5	2	0	1	0	1	1	0	0	0	3	1	1	0	0	1,65
Taniec towarzyski	0	1	0	1	0	1	3	3	1	0	1	0	1	0	0	2	0	2	0	1	2,53
Joga	0	1	1	0	0	1	4	1	2	0	1	0	1	0	0	1	0	0	2	2	2,82
Opera, balet itp.	0	2	0	0	0	1	4	1	2	0	1	1	0	0	0	0	1	2	0	2	2,65
Muzyka alternatywna	0	2	0	0	0	3	1	2	2	0	0	1	1	0	0	3	0	0	1	1	2,35
Krzyżówki, sudoku itp.	1	0	1	0	0	1	1	2	2	2	0	1	0	1	0	0	1	2	0	2	3,24
Książki	0	0	1	0	1	0	1	3	2	2	0	0	1	0	1	1	0	1	1	2	3,71
Malarstwo, rysowanie	0	1	1	0	0	2	2	3	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	0	2	2,59
Gry komputerowe	2	0	0	0	0	6	0	2	0	0	1	1	0	0	0	4	0	0	1	0	1,47

Źródło: Opracowanie własne

Osoby niewiedzące na czym polega zawód księgowy także najwyżej ocenili książki (3,71 punktów). Może to wynikać z faktu, że księgowi kojarzeni są z ciągłym doksztalcaniem się, czyli siedzeniem z nosem w książkach. Według ankietowanych do osób pracujących w księgowości pasują również takie zajęcia jak krzyżówki i sudoku (3,24 punktów) oraz scrabble (3,06 punktów). Zdecydowanie najniżej oceniono gry komputerowe (1,47 punktów) oraz sporty ekstremalne (1,65 punktów), które spośród wszystkich wymienionych w pytaniu zajęć, są najbardziej wymagającą pod względem zdolności fizycznych, formą spędzania wolnego czasu.

W ostatnim pytaniu respondenci musieli ocenić, w jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości (w skali 1-5, gdzie 1 oznacza „nietypowe”, a 5 – „typowe”). Poniższa tabela 11 przedstawia odpowiedzi księgowych oraz studentów rachunkowości. Na średnio ponad 4 punkty zostały ocenione takie określenia jak: odpowiedzialny, wykształcony, inteligentny, uczciwy, godny zaufania, respektujący prawo, ambitny. Zarówno mężczyźni jak i kobiety, niezależnie od wieku, uznali te cechy jako charakterystyczne dla księgowych. Ponadto stwierdzili, że osoby pracujące w księgowości są życzliwe, sprytne, towarzyskie, kreatywne, pewne siebie oraz mają wiele zainteresowań. Określenie te zostały ocenione na średnio powyżej 3 punkty przez obie płcie, niezależnie od wieku. Cechy o najbardziej negatywnym wydźwięku (niewrażliwy, bez poczucia humoru, pozbawiony radości, roztargniony, zaniedbany, arogancki) zostały uznane za najmniej typowe dla księgowych. Zdobyły one średnio poniżej 2 punktów.

Tabela 11. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?”

Płeć	Kobiety															Mężczyźni					Średnia ocen
	poniżej 20 lat					20 – 40 lat					powyżej 40 lat					20 - 40 lat					
Wiek	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Wykształcony	0	0	1	0	1	0	0	7	7	20	0	0	1	0	9	0	0	0	1	0	4,45
Ambitny	0	1	0	0	1	0	0	10	10	14	0	0	1	1	8	0	0	0	1	0	4,21
Inteligentny	0	0	1	0	1	0	0	8	8	18	0	0	1	1	8	0	0	0	1	0	4,36
Respektujący prawo	0	0	1	0	1	0	1	10	8	15	0	0	1	0	9	0	0	0	1	0	4,23
Uczciwy	0	0	1	0	1	0	0	11	6	17	0	0	1	0	9	0	0	0	1	0	4,30
Odpowiedzialny	0	0	1	0	1	0	0	6	7	21	0	0	1	0	9	0	0	0	1	0	4,49

Niezdolny do wyjścia poza utarte schematy	1	1	0	0	0	4	11	11	7	1	2	3	3	1	1	0	0	0	1	0	2,66
Towarzyski	0	1	0	0	1	0	3	13	10	8	0	0	6	2	2	0	0	0	1	0	3,66
Bez poczucia humoru	1	1	0	0	0	16	10	7	1	0	4	0	6	0	0	1	0	0	0	0	1,85
Pewny siebie	0	1	0	1	0	0	5	15	9	5	0	1	4	2	3	0	0	0	1	0	3,47
Sprytny	0	0	1	1	0	1	2	10	12	9	0	1	3	3	3	0	0	0	1	0	3,77
Niedostrzegalny	2	0	0	0	0	12	8	11	2	1	3	2	2	2	1	0	0	0	1	0	2,26
Zaniedbany	2	0	0	0	0	23	5	5	1	0	9	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1,43
Godny zaufania	0	0	1	0	1	0	0	7	13	14	0	0	1	1	8	0	0	0	1	0	4,30
Pozbawiony radości	1	1	0	0	0	18	8	7	1	0	3	2	5	0	0	0	1	0	0	0	1,83
Niewrażliwy	2	0	0	0	0	15	11	7	1	0	5	1	3	0	1	0	0	0	1	0	1,89
Kreatywny	0	0	2	0	0	4	0	10	11	9	0	1	6	1	2	0	0	0	1	0	3,55
Arogancki	1	1	0	0	0	21	9	4	0	0	8	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1,43
Nerwowy	1	1	0	0	0	13	4	8	6	3	3	1	4	0	2	1	0	0	0	0	2,45
Roztargniony	2	0	0	0	0	15	8	10	1	0	7	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1,79
Życzliwy	0	0	1	0	1	1	2	12	10	9	0	0	3	1	6	0	0	0	1	0	3,85
Ma wiele zainteresowań	0	0	1	1	0	0	2	17	9	6	1	1	5	0	3	0	0	1	0	0	3,49

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?”

Płeć	Kobiety										Mężczyźni										Średnia ocen
	20 – 40 lat					powyżej 40 lat					20 - 40 lat					powyżej 40 lat					
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
Wykształcony	0	0	8	7	28	0	0	2	0	3	0	0	1	0	6	0	0	1	0	0	4,45
Ambitny	0	2	9	10	22	0	0	1	0	4	0	1	2	2	2	0	0	1	0	0	4,16
Inteligentny	0	2	8	7	26	0	0	1	1	3	0	2	0	2	3	0	0	1	0	0	4,25
Respektujący prawo	0	4	7	9	23	0	0	1	0	4	0	0	2	1	4	0	0	1	0	0	4,21
Uczciwy	1	2	8	7	25	0	0	1	2	2	1	1	1	0	4	0	0	1	0	0	4,14
Odpowiedzialny	0	2	8	6	27	0	0	1	1	3	0	0	1	1	5	0	0	1	0	0	4,36
Niezdolny do wyjścia poza utarte schematy	8	16	7	7	5	1	2	0	1	1	0	2	2	1	2	0	0	1	0	0	2,77
Towarzyski	4	7	13	14	5	0	0	3	1	1	0	1	4	2	0	1	0	0	0	0	3,20
Bez poczucia humoru	22	6	10	5	0	2	1	1	1	0	3	2	2	0	0	0	0	1	0	0	1,98
Pewny siebie	1	7	12	12	11	0	0	1	1	3	0	2	1	3	1	0	0	1	0	0	3,63
Sprytny	0	6	8	12	17	0	0	1	0	4	0	1	2	4	0	1	0	0	0	0	3,88
Niedostrzegalny	18	11	5	7	2	3	0	1	1	0	3	2	1	1	0	0	0	1	0	0	2,14
Zaniedbany	29	6	4	1	3	4	0	1	0	0	5	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1,61

Godny zaufania	0	4	8	8	23	0	0	2	1	2	0	0	1	1	5	0	0	1	0	0	4,18
Pozbawiony radości	15	10	12	4	2	3	1	0	1	0	1	4	2	0	0	0	0	1	0	0	2,21
Niewrażliwy	15	11	13	1	3	3	1	0	1	0	0	4	3	0	0	0	1	0	0	0	2,20
Kreatywny	0	5	13	9	16	0	0	2	1	2	1	1	1	2	2	1	0	0	0	0	3,75
Arogancki	24	12	5	1	1	3	1	0	0	1	5	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1,68
Nerwowy	15	15	6	2	5	3	1	0	0	1	3	1	1	1	1	0	0	1	0	0	2,25
Roztargniony	26	10	4	2	1	2	1	0	1	1	3	3	0	0	1	0	1	0	0	0	1,79
Życzliwy	0	5	16	9	13	0	0	1	2	2	1	1	1	4	0	1	0	0	0	0	3,63
Ma wiele zainteresowań	0	8	17	8	10	0	0	2	3	0	1	1	3	2	0	1	0	0	0	0	3,36

Źródło: Opracowanie własne

Osoby niezwiązane z zawodem księgowym, ale wiedzące na czym polega ta profesja, za charakterystyczne uznali identyczne cechy, co księgowi oraz studenci rachunkowości. Natomiast jedyny ankietowany mężczyzna powyżej 40 roku życia uważa, że do księgowych najmniej pasują takie określenia jak: sprytny, kreatywny, życzliwy, ma wiele zainteresowań, towarzyski. Przyznał im tylko 1 punkt, przy czym pozostali ocenili je na średnio ponad 3 punkty. Respondenci w wieku 20-40 lat za najmniej charakterystyczne uznali takie cechy jak: roztargniony, bez poczucia humoru, arogancki oraz zaniedbany. Kobiety powyżej 40 roku życia uważają, że księgowi zdecydowanie nie są zaniedbani, pozbawieni radości oraz niewrażliwi.

Tabela 13. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?”

Płeć	Kobiety					Mężczyźni					Średnia ocen										
	poniżej 20 lat					20 – 40 lat															
Wiek	poniżej 20 lat					20 – 40 lat					Średnia ocen										
Ranga ocen	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5					
Wykształcony	0	0	1	0	1	0	2	2	3	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	2	3,53
Ambitny	0	0	1	1	0	0	3	1	2	2	0	0	0	2	0	0	3	0	0	2	3,41
Inteligentny	0	0	1	0	1	0	2	2	2	2	0	0	0	1	1	2	0	1	0	2	3,53
Respektujący prawo	0	0	1	0	1	0	0	4	1	3	0	0	0	2	0	1	2	0	0	2	3,65
Uczciwy	0	0	1	0	1	0	0	5	1	2	0	0	0	2	0	1	1	1	0	2	3,59
Odpowiedzialny	0	0	1	0	1	0	1	3	3	1	0	0	0	2	0	2	0	0	0	3	3,59
Niezdolny do wyjścia poza utarte schematy	1	1	0	0	0	2	2	3	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	3	2,82
Towarzyski	0	0	1	1	0	2	0	4	2	0	0	0	1	1	0	0	3	1	0	1	2,94

Bez poczucia humoru	0	2	0	0	0	3	0	4	1	0	1	1	0	0	0	2	2	0	0	1	2,18
Pewny siebie	0	1	1	0	0	4	0	2	2	0	0	0	1	0	1	1	0	3	0	1	2,71
Sprytny	0	1	1	0	0	1	1	4	2	0	0	0	0	1	1	1	0	2	1	1	3,12
Niedostrzegalny	1	1	0	0	0	2	2	3	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0	3	2,82
Zaniedbany	2	0	0	0	0	4	3	1	0	0	2	0	0	0	0	1	1	1	0	2	1,94
Godny zaufania	0	0	1	1	0	0	0	4	3	1	0	0	0	2	0	2	0	0	2	1	3,47
Pozbawiony radości	2	0	0	0	0	2	1	3	2	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	3	2,71
Niewrażliwy	1	1	0	0	0	3	1	4	0	0	2	0	0	0	0	2	1	1	0	1	2,00
Kreatywny	0	0	1	0	1	1	1	3	2	1	0	0	1	0	1	1	2	0	0	2	3,29
Arogancki	2	0	0	0	0	4	2	2	0	0	1	0	1	0	0	2	1	1	0	1	1,88
Nerwowy	1	0	1	0	0	4	1	3	0	0	1	0	0	0	1	2	0	1	1	1	2,29
Roztargniony	1	1	0	0	0	5	1	2	0	0	1	0	0	1	0	3	1	1	0	0	1,71
Życzliwy	0	0	1	1	0	2	0	3	3	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	2	3,29
Ma wiele zainteresowań	0	0	2	0	0	3	2	2	1	0	0	0	0	2	0	1	1	2	0	1	2,65

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani, którzy nie wiedzą na czym polega zawód księgowy, za najbardziej typowe uznali takie cechy jak: uczciwy, respektujący prawo, odpowiedzialny, wykształcony, inteligentny, godny zaufania, ambitny, kreatywny, życzliwy oraz sprytny. Ocenili je na średnio ponad 3 punkty. Ponadto mężczyźni w przedziale wiekowym 20-40 lat uważają, że księgowi są niedostrzegalni, a mężczyźni poniżej 20 roku życia, że są pewnymi siebie osobami o wielu zainteresowaniach. Według respondentów księgowi zdecydowanie nie są zaniedbani, niewrażliwi, aroganccy oraz roztargnieni. Kobiety poniżej 20 roku życia uznały również, że osoby pracujące w księgowości na pewno nie charakteryzują się takimi cechami jak: niezdolny do wyjścia poza utarte schematy, niedostrzegalny oraz pozbawiony radości. Mężczyźni poniżej 20 roku życia uznali, że z pewnością nie są to osoby bez poczucia humoru. Natomiast kobiety w przedziale wiekowym 20-40 lat stwierdziły, że księgowi nie są nerwowi.

4.3. Podsumowanie badania

Przeprowadzone przeze mnie badania miały na celu sprawdzenie wizerunku księgowych oraz ich atrakcyjności jako partnerów dla płci przeciwnej. Badanie nad atrakcyjnością tej profesji przeprowadziłam w grupie 126 osób (50 mężczyzn, 76 kobiet). Ankietowani zostali podzieleni na osoby związane i niezwiązane z księgowością.

Panowie, głównie ci niezwiązani z zawodem księgowym, uznali kobiety pracujące w księgowości za atrakcyjne. Nieliczni stwierdzili, że odrzuca ich ta profesja. Mniej pozytywnie wygląda sytuacja w przypadku mężczyzn na stanowisku księgowym. Wprawdzie nie odpychają oni zbyt wiele kobiet, ale nie są też pożądani przez płęć przeciwną. W oczach kobiet księgowi wypadają raczej neutralnie.

Badanie nad wizerunkiem księgowych przeprowadziłam w grupie 120 osób (104 kobiety, 16 mężczyzn). Respondenci zostali podzieleni na 3 kategorie ze względu na wykonywany zawód oraz posiadaną wiedzę na temat zawodu księgowego – na osoby pracujące w księgowości/studiujące rachunkowość, osoby niepracujące w księgowości/niestudiujące rachunkowości, ale mające wiedzę na temat zawodu księgowego oraz osoby niemające pojęcia na czym polega ten zawód. Z badania wynika, że księgowi kojarzeni są z takimi cechami jak: dokładność, skrupulatność, odpowiedzialność oraz sumienność. Cechy te są zdecydowanie pozytywne i zostały one wymienione przez każdą z badanych grup. Wśród odpowiedzi zdarzały się tylko pojedyncze, określenia mające wydźwięk negatywny, takie jak: alkoholik, ignorancja, srogość, brak jakichkolwiek marzeń.

Osoby mające świadomość na czym polega zawód księgowy stwierdziły, że księgowi zajmują się przede wszystkim prowadzeniem księgowości/ksiąg rachunkowych firm, sporządzaniem sprawozdań finansowych oraz wyliczaniem/rozliczaniem podatków. Natomiast respondenci nieposiadający wiedzy na temat tego zawodu, udzielali dość ogólnikowych, ale w miarę trafnych odpowiedzi (z wyjątkiem stwierdzenia, że praca księgowego polega na lenistwie). Najczęściej wymieniali takie obowiązki jak zajmowanie się finansami czy wypełnianie dokumentów. Tylko jedna z osób napisała wprost, że nie wie na czym polega praca księgowego.

Typowy księgowy, zdaniem osób wiedzących na czym polega ta profesja, to elegancko ubrana kobieta w średnim wieku, która jest przytłoczona ilością pracy jaką musi wykonać. Natomiast według pozostałych respondentów jest to młoda i uśmiechnięta dziewczyna, ubrana w strój, charakterystyczny dla osób wykonujących pracę biurową. Z badania wynika, że księgowość to zawód typowo kobiecy.

Styl ubierania się określany jest najczęściej jako tradycyjny, ale elegancki i z klasą. Ponadto duża część respondentów uważa, że każdy z księgowych ubiera się inaczej, zależnie od osoby.

Ankietowani byli zgodni co do form spędzania wolnego czasu przez księgowych. Uznali, że poświęcają oni czas rodzinie, doksztalcają się, odpoczywają oraz rozwijają swoje pasje niezwiązane z wykonywanym zawodem.

Za hobby najbardziej pasujące do księgowych respondenci uznali książki. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że osoby wykonujące ten zawód, kojarzone są z ciągłym doksztalcaniem się. Granie w gry komputerowe oraz uprawianie sportów ekstremalnych to zajęcia, z którymi księgowi są najrzadziej utożsamiani.

Zdaniem badanych, księgowi to przede wszystkim osoby odpowiedzialne, wykształcone, inteligentne, uczciwe, godne zaufania, respektujące prawo, ambitne, sprytne oraz życzliwe.

Respondenci, niezależnie od płci, wieku oraz posiadanej wiedzy na temat księgowości, mają podobne wyobrażenia o księgowych i wykonywanym przez nich zawodzie. Próba badawcza nie była reprezentatywna, ale ze względu na jej zróżnicowanie wątpliwe jest, że księgowi są postrzegani inaczej, niż wynika to z przeprowadzonych badań.

Zakończenie

Większość z zawodów pada ofiarą stereotypowego myślenia, choć w przeważającej części przypadków stereotypy mają niewiele wspólnego z rzeczywistością. Celem niniejszej pracy było zbadanie wizerunku księgowego w kulturze internetowej oraz porównanie go do rzeczywistości.

Kultura internetowa kreuje dość negatywny obraz księgowego. Osoby pracujące w księgowości uważane są przede wszystkim za nieuczciwe, nudne, wiecznie zapracowane, niestroniące od alkoholu oraz pozbawione życia i energii. Ponadto, jeżeli chodzi o wygląd, to na ogół ukazywani są oni jako ludzie nieatrakcyjni. Jest to zdecydowanie niezgodne z rzeczywistością, ponieważ wśród księgowych są różni ludzie, atrakcyjni i nieatrakcyjni, eleganccy i nieeleganccy. Na szczęście w opinii ludzi biorących udział w badaniu i reprezentujących jakąś (choć pewnie nie reprezentatywną) część opinii społecznej księgowi są to osoby zadbane, ubrane elegancko i z klasą. Co więcej, kobiety pracujące w zawodzie księgowym są często pożądane przez mężczyzn.

Z przeprowadzonych ankiet wynika, że księgowi uważani są jako ludzie charakteryzujący się głównie takimi cechami jak: odpowiedzialność, sumienność, dokładność oraz uczciwość. Są to w opinii innych osoby inteligentne, ambitne, godne zaufania, respektujące prawo, mające życie poza pracą i wiele zainteresowań. Hobby czy formy spędzania wolnego czasu, które zdaniem respondentów pasują do księgowych, nie wymagają dużej aktywności i zdolności fizycznych. Księgowi według badanych zdecydowanie preferują spokojne zajęcia. Ankietowani, niezależnie od płci, wieku oraz posiadanej wiedzy na temat księgowości, mają podobne, w większości przypadków pozytywne wyobrażenia o osobach pracujących w zawodzie księgowym. Nieliczni uważają, że są to osoby srogie, niedostrzegalne, pozbawione marzeń i niestroniące od alkoholu.

Kultura internetowa pokazuje księgowość jako profesję zarówno dla kobiet jak i mężczyzn, natomiast społeczeństwo biorące udział w badaniu uważa, że jest to zawód typowo kobiecy.

Wizerunek księgowego w Polsce nie jest najgorszy, ale w pewnym stopniu wykrzywiony. Księgowi uważani są przez część polskiego społeczeństwa za osoby nudne, nieuczciwe, srogie, niedostrzegalne, wiecznie zapracowane, pozbawione marzeń i

niestroniące od alkoholu. Ponadto zawód księgowy uważany jest przez wiele osób za typowo kobiecy. Jest to błędna i krzywdząca generalizacja, która może zniechęcić młodych ludzi, szczególnie mężczyzn, do wykonywania tego zawodu. Mimo tego, że wizerunek księgowego w Polsce nie jest całkowicie zgodny z rzeczywistością, to wydaje się on być znacznie bardziej pozytywny niż ten, który kreowany jest za granicą.

Bibliografia

Literatura

- [1] Azevedo R.F.L., Cornacchione Junior E.B. (2012), *Professional accounting ethics: a visual analysis of public perception*, „Revista de Educação e Pesquisa em Contabilidade”, vol. 6, nr 1.
- [2] Beard V. (1994), *Popular culture and professional identity: Accountants in the movies*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 19/3.
- [3] Bougen P.D. (1994), *Joking apart: The serious side to the accountant stereotype*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 19/3.
- [4] Byrne M., Willis P. (2005), *Irish secondary students' perceptions of the work of an accountant and the accounting profession*, „Accounting Education”, vol. 14, nr 4.
- [5] Cory S.N. (1992), *Quality and quantity of accounting students and the stereotypical accountant: is there a relationship?*, „Journal of Accounting Education”, vol. 10.
- [6] Costa A.P.P., Weffort E.J.F., Cia J.S. (2011), *Accountant and accounting beyond jokes: an analysis of cartoons (1925–2003)*, „Critical Perspectives on Accounting”, EUA, Florida.
- [7] Dimnik T., Felton S. (2006), *Accounting stereotypes in movies distributed in North America in the twentieth century*, „Accounting, Organizations and Society”, nr 31.
- [8] Drumlak U. (2012), *Ocena stopnia przygotowania do wykonywania zawodu księgowego według opinii absolwentów i studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego*, „Folia Pomeranae Universitatis Technologiae Stetinensis. Oeconomica”, vol. 294 (67).
- [9] Evans S., Jacobs K. (2012), *Constructing accounting in the mirror of popu lar music*, „Accounting, Auditing and Accountability Journal”, Vol. 25, No. 4.
- [10] Friedman A.L., Lyne S.R. (2001), *The beancounter stereotype: towards a general model of stereotype generation*, „Critical Perspectives on Accounting”, nr 12.
- [11] Głowacka M., *Wizerunek księgowego w kulturze a współczesna rachunkowość, praca magisterska*, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2018.

- [12] Gmińska R, Jaworski J., *Wizerunek głównego księgowego w opinii studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2019, 63 (11).
- [13] Gmytrasiewicz M., *Encyklopedia rachunkowości*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Sp. z o.o., Warszawa 2005.
- [14] Holt P. (1994), *Stereotypes of the accounting professional as reflected by popular movies, accounting students and society*, „New Accountant”, 9(7).
- [15] Hońko S., *Autoportret księgowych 2017 - raport z ogólnopolskiego badania „portrety księgowych”*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2018.
- [16] Hunt S.C., Falgiani A.A., Intrieri R.C. (2004), *The Nature and Origins of Students' Perceptions of Accountants*, “Journal of Education for Business”, vol. 79, nr 3.
- [17] Kabalski P., *Postrzeganie księgowych przez polską młodzież licealną – badanie pilotażowe*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości 2019, 102 (158).
- [18] Kabalski P., Sz wajcar J. (2015), *Feminizacja studiów z zakresie rachunkowości w Polsce – przyczyny i skutki*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, t. 81(137).
- [19] Kaczorowski B. (red.), *Encyklopedia PWN w trzech tomach*, t. III, Warszawa 2006.
- [20] Klimas M., *Podręczna encyklopedia rachunkowości*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2000.
- [21] Łada M., Konieczny A. (2015), *Specjalista czy „wstukiwacz” – postrzeganie zatrudnienia w centrum usług finansowo-księgowych*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 225.
- [22] Micherda B., Świetla K., *Współczesna rachunkowość. Wybrane problemy metodologiczne*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2013.
- [23] Nowak E., *Leksykon rachunkowości*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
- [24] Nowak M. (2017), *Postrzeganie roli współczesnego księgowego. Badania z zastosowaniem metafory zoomorficznej*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”.
- [25] Nowak M., *Statutory Auditors' Self-perception and their Perception of Audited Companies and Accountants : Behavioral Research with the Use of Metaphors*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, 2019, t. 103, nr 159.

- [26] Patterson R., *Kompendium terminów z zakresu rachunkowości po polsku i angielsku*, Warszawa 2015.
- [27] Saemann G.P., Crooker K.J. (1999), *Student perceptions of the profession and its effect on decisions to major in accounting*, "Journal of Accounting Education", vol. 17, nr 1.
- [28] Schneider K., *Błędy i oszustwa w dokumentach finansowo-księgowych*, PWE, Warszawa 2007.
- [29] Smith D., Jacobs K. (2011), *Breaking up the sky. The characterization of accounting and accountants in popular music*, „Accounting, Auditing & Accountability Journal”, nr 24(7).
- [30] Smith M., Briggs S. (1999), *From bean-counter to action hero: changing. The image of the accountant*, „Management Accounting”, nr 77(1).
- [31] Stevenson Smith G. (2015), *The Accountant Stereotype: Positive or Negative?*
- [32] Stowarzyszenie Księgowych w Polsce. Zarząd Główny, *Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości*, Warszawa 2012.
- [33] Stronczer A., Sawicka J. (2017), *Postrzeganie zasad etyki przez studentów i czynnych zawodowo przedstawicieli zawodów księgowych*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 345.
- [34] Szczęśna E., *Słownik pojęć i tekstów kultury*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2002.
- [35] Wala F., *Zmiany charakteru pracy księgowych to złożony proces*, Rzeczpospolita 2018, numer wydania: 11007.
- [36] Wołoszyn M., *Czy memy są tekstami kultury?*, Toruńskie Studia Bibliologiczne 2019, nr 1 (22).
- [37] Wójtowicz I., Artienwicz N. (2016), *Stereotyp księgowego w oczach księgowych oraz studentów rachunkowości*, „Rachunkowość”, nr 12.
- [38] Żuraw P., *Tożsamość zawodowa księgowych*, Wydawnictwo Difin SA, Warszawa 2018.

Akty prawne

- [1] Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania
- [2] Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240 ze zm.)

Netografia:

- [1] <http://br.mazovia.edu.pl/humor-czy-prawda/>
- [2] [http://conti-biuro.pl/?humor-ksiegowego-;\),20](http://conti-biuro.pl/?humor-ksiegowego-;),20)
- [3] <http://www.biurounox.pl/ciekawostki/9>
- [4] <https://dowcipy.jeja.pl/3886,rozmawia-dwoch-dyrektorow.html>
- [5] <https://ilovepodhale.pl/?p=3604>
- [6] <https://memy.jeja.pl/675250,rozumiemy-sie-bez-slow.html>
- [7] https://oaza-memow.pl/m/meme_z73Ps1GTCXgyfelmdxy33bAuw
- [8] <https://pl.123rf.com/>
- [9] <https://pl.pinterest.com/pin/678565868846864263/>
- [10] <https://propit.eu/humor-o-ksiegowych/>
- [11] <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/infodoradca>
- [12] <https://remekdabrowski.pl/2013/01/kreatywna-ksiegowosc.html>
- [13] <https://skwp.pl/szkolenia/>
- [14] <https://twitter.com/mmksiegi/status/1277955593714536450>
- [15] <https://www.demantszczecin.pl/blog/2018/ksiegowosc-nie-jest-nudna>
- [16] <https://www.dowcipy.pl/k/urzednicy/p/2/>
- [17] <https://www.facebook.com/BUFKZysk/photos/pb.341086849307802.-2207520000../2892141037535691/?type=3&eid=ARDmpUFo3DwY9HLWpXgki55848xjHEmcGQojDoShft4oeOQWV6bu0NOrOBYbVqACs6rHqWvQXZgLDg4G>
- [18] <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/677454869342005/>
- [19] <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/677895815964577/>
- [20] <https://www.facebook.com/ksiegowebazgroly/photos/754316251655866/>
- [21] <https://www.fajnedowcipy.pl/dlaczego-ksiegowa-przypomina-bilans-6529>

- [22] https://www.goldenline.pl/grupy/Przedsiębiorcy_biznesmeni/ksiegowosc-nudna-a-moze-jednak-nie/humor-ksiegowych,3490/s/2
- [23] <https://www.infakt.pl/blog-ksiegowy/11-niezwyklych-faktow-o-ksiegowosci/>
- [24] https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/kadra-zaradzajaca/dyrektor-ds-finansowych_pr-332.html
- [25] https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/ksiegowosc-audytpodatki/glowny-ksiegowy_pr-399.html
- [26] https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/ksiegowosc-audytpodatki/mlodszy-ksiegowy_pr-415.html
- [27] https://www.youtube.com/watch?v=4jGY-9bpB_s
- [28] <https://www.youtube.com/watch?v=5HGtyJ8eW9M>
- [29] <https://www.youtube.com/watch?v=GfkqLXGIRmk>
- [30] <https://www.youtube.com/watch?v=PwaUg-Rob4U>
- [31] <https://www.youtube.com/watch?v=xIfIH2aGsW8>

Spis rysunków

Rysunek 1. Największe wyzwania i uciążliwości związane z pracą księgowego	15
Rysunek 2. Mem o księgowych	29
Rysunek 3. Mem o księgowych	29
Rysunek 4. Mem o księgowych	30
Rysunek 5. Mem o księgowych	30
Rysunek 6. Mem o księgowych	31
Rysunek 7. Mem o księgowych	31
Rysunek 8. Mem o księgowych	32
Rysunek 9. Mem o księgowych	32
Rysunek 10. Mem o księgowych	33
Rysunek 11. Ranking najbardziej pożądaných męskich zawodów	41
Rysunek 12. Ranking najmniej pożądaných męskich zawodów	42
Rysunek 13. Ranking najbardziej pożądaných kobiecých zawodów	44
Rysunek 14. Ranking najmniej pożądaných kobiecých zawodów	45
Rysunek 15. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”	47
Rysunek 16. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”	48
Rysunek 17. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 1 „Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?”	49
Rysunek 18. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”	55
Rysunek 19. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”	56

Rysunek 20. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 3 „Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?”	57
Rysunek 21. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”	58
Rysunek 22. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”	58
Rysunek 23. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 4 „Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy”	59
Rysunek 24. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowa/księgowy w wolnym czasie?”	60
Rysunek 25. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowa/księgowy w wolnym czasie?”	61
Rysunek 26. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 5 „Co według Pani/Pana robi księgowa/księgowy w wolnym czasie?”	62

Spis tabel

Tabela 1. Odpowiedzi kobiet na pytanie 1 „Jaki jest najbardziej pożądaný zawód dla Pani partnera?”	40
Tabela 2. Odpowiedzi kobiet na pytanie 2 „Który z poniżej wymienionych męskich zawodów najbardziej Panią odstrasza?”	41
Tabela 3. Odpowiedzi mężczyzn na pytanie 1 „Jaki jest najbardziej pożądaný zawód dla Pana partnerki?”	43
Tabela 4. Odpowiedzi mężczyzn na pytanie 2 „Który z poniżej wymienionych kobiecych zawodów najbardziej Pana odstrasza?”	45
Tabela 5. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”	50
Tabela 6. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”	51
Tabela 7. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 2 „Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?”	52
Tabela 8. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”	63
Tabela 9. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”	63
Tabela 10. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 6 „Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym?”	64
Tabela 11. Odpowiedzi osób pracujących w zawodzie księgowym/studiujących rachunkowość na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?”	65

Tabela 12. Odpowiedzi osób niepracujących w zawodzie księgowym/niestudiujących rachunkowości, ale wiedzących na czym polega ten zawód na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?” 66

Tabela 13. Odpowiedzi osób niezwiązanych z zawodem księgowym i niemających pojęcia na czym polega ten zawód na pytanie 7 „W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?” 67

Spis ilustracji

Ilustracja 1. Wariant pierwszy odpowiedzi na pytanie 3	53
Ilustracja 2. Wariant drugi odpowiedzi na pytanie 3	53
Ilustracja 3. Wariant trzeci odpowiedzi na pytanie 3	54
Ilustracja 4. Wariant czwarty odpowiedzi na pytanie 3	54
Ilustracja 5. Wariant piąty odpowiedzi na pytanie 3	54
Ilustracja 6. Wariant szósty odpowiedzi na pytanie 3	55

Załącznik 1

Ankieta dla mężczyzn

1. Jaki jest najbardziej pożądaný zawód dla Pana partnerki? (Proszę o zaznaczenie 5 odpowiedzi)

- Projektantka wnętrz
- Lekarka
- Przedstawicielka handlowa
- Księgowa
- Modelka
- Nauczycielka
- Prawniczka
- Strażaczka
- Policjantka
- Trenerka personalna
- Gwiazda telewizji
- Fryzjerka
- Agentka nieruchomości
- Sekretarka
- Kelnerka
- Szefowa kuchni
- Kosmetyczka
- Dietetyczka
- Stewardessa
- Psychoterapeutka
- Polityczka
- Dyrektor finansowy
- Tancerka
- Barmanka
- Pisarka
- Informatyczka

2. Który z poniżej wymienionych kobiecych zawodów najbardziej Pana odstrasza? (Proszę o zaznaczenie 4 odpowiedzi)

- Katechetka
- Archeolożka
- Bibliotekarka
- Księgowa
- Detektyw
- Kontrolerka biletów
- Polityczka
- Rzeźniczka
- Psychoterapeutka
- Sprzątaczk
- Konsultantka telefoniczna

3. Jakie jest Pana powiązanie z zawodem księgowym?

- Pracuje w zawodzie księgowym
- Nie jestem związany z zawodem księgowym

4. W jakim jest Pan wieku?

- Poniżej 20 lat
- 20 – 40 lat
- Powyżej 40 lat

Załącznik 2

Ankieta dla kobiet

1. Jaki jest najbardziej pożądaný zawód dla Pani partnera? (Proszę o zaznaczenie 5 odpowiedzi)

- Projektant wnętrz
- Lekarz
- Mechanik
- Przedstawiciel handlowy
- Księgowy
- Budowlaniec
- Model
- Nauczyciel
- Weterynarz
- Prawnik
- Strażak
- Policjant
- Trener personalny
- Żołnierz
- Doradca finansowy
- Gwiazda telewizji
- Pilot
- Informatyk
- Fryzjer
- Kurier
- Agent nieruchomości
- Górnik
- Kelner
- Marynarz
- Polityk
- Geodeta

2. Który z poniżej wymienionych męskich zawodów najbardziej Panią odstrasza? (Proszę o zaznaczenie 4 odpowiedzi)

- Katecheta
- Archeolog
- Bibliotekarz
- Księgowy
- Detektyw
- Kontroler biletów
- Polityk
- Informatyk
- Rzeźnik
- Śmieciarz
- Grabarz

3. Jakie jest Pani powiązanie z zawodem księgowym?

- Pracuje w zawodzie księgowym

Nie jestem związana z zawodem księgowym

4. W jakim jest Pani wieku?

Poniżej 20 lat

20 – 40 lat

Powyżej 40 lat

Załącznik 3

Wizerunek księgowego w oczach polskiego społeczeństwa.

Nazywam się Kamila Kaczmarek i jestem studentką II roku Rachunkowości i zarządzania finansami na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Zwracam się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety w celu zgromadzenia niezbędnych informacji do napisania pracy magisterskiej. Badanie dotyczy postrzegania księgowych przez polskie społeczeństwo.

Ankieta jest w pełni anonimowa.

- 1. Jakimi cechami charakteru według Pani/Pana charakteryzuje się osoba będąca księgową/księgowym?**

.....

.....

.....

.....

- 2. Na czym według Pani/Pana wiedzy lub domysłu polega praca osoby zajmującej się księgowością?**

.....

.....

.....

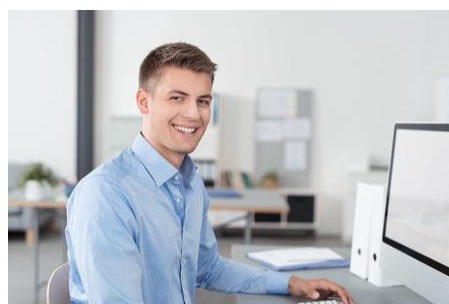
.....

- 3. Które z poniższych zdjęć najbardziej pasuje do zawodu księgowego?**

Zdjęcie nr 1

Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Zdjęcie nr 2

Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Zdjęcie nr 3

Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Zdjęcie nr 4

Źródło: <https://pl.123rf.com/>

Zdjęcie nr 5
Źródło: <https://pl.123rf.com>

Zdjęcie nr 6
Źródło: <https://pl.123rf.com/>

4. Jak według Pani/Pana ubiera się do pracy księgowa/księgowy?

- Tradycyjnie, ale elegancko i z klasą
 - Staroświecko i bez wyrazu
 - Modnie, nowocześnie
 - Niebanalnie, kreatywnie, odważnie
 - Na sportowo
 - To zależy od osoby, każda inaczej
 - Inna
- odpowieź.....

5. Co według Pani/Pana robi księgowa/księgowy w wolnym czasie? (Można zaznaczyć wiele odpowiedzi)

- Nie ma wolnego czasu z powodu zbyt dużej ilości obowiązków związanych z pracą
- Poświęca czas rodzinie
- Poświęca czas na rozwijanie swoich pasji niezwiązanych z księgowością
- Ma bujne życie towarzyskie
- Poświęca się obowiązkom domowym
- Poświęca swój wolny czas na odpoczynek
- Doksztatca się
- Inne.....

6. Które z poniższych hobby pasują według Pani/Pana do osoby będącej księgową/księgowym? Oceń w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie pasuje”, a 5 „bardzo pasuje”

Hobby	1	2	3	4	5
Scrabble					
Sporty ekstremalne					
Taniec towarzyski					
Joga					

Opera, balet itp.					
Muzyka alternatywna					
Krzyżówki, sudoku itp.					
Książki					
Malarstwo, rysowanie					
Gry komputerowe					

7. W jakim stopniu wymienione cechy są typowe dla osoby pracującej w księgowości?
(w skali 1-5, gdzie 1 oznacza „nietypowe”, a 5 – „typowe”)

Cecha	Skala				
	1	2	3	4	5
Wykształcony					
Ambitny					
Inteligentny					
Respektujący prawo					
Uczciwy					
Odpowiedzialny					
Niezdolny do wyjścia poza utarte schematy					
Towarzyski					
Bez poczucia humoru					
Pewny siebie					
Sprytny					
Niedostrzegalny					
Zaniedbany					
Godny zaufania					
Pozbawiony radości					
Niewrażliwy					
Kreatywny					
Arogancki					
Nerwowy					
Roztargniony					
Życzliwy					
Ma wiele zainteresowań					

Metryczka

1. Wiek

- Poniżej 20 lat
 20 – 40 lat
 Powyżej 40 lat

2. Płeć

- Kobieta
 Mężczyzna

3. Jakie jest Pani/Pana powiązanie z zawodem księgowym?

- Pracuje w zawodzie księgowym/Studiuje rachunkowość
- Nie pracuję w zawodzie księgowym/nie studiuje rachunkowości, ale dobrze wiem na czym polega ten zawód
- Nie jestem związana/y z zawodem księgowym i nie mam pojęcia na czym polega ten zawód